

GAZETA

miesięcznik
GDAŃSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO

AMIG

ISSN 1506-9745

Rok 28

Listopad 2018

nr 11 (335)

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

11. 11. 1918 r.

28. 08. 1919 r.
Wskrzeszenie Uniwersytetu w Wilnie,
Uniwersytet Stefana Batorego

15. 12. 1939 r.
Zamknięcie USB
ostatni wykład prof. M. Reichera

KALEJDOSKOP
STU LAT

8. 10. 1945 r.
Powołanie Akademii Lekarskiej
w Gdańsku

30. 03. 1950 r.
Zmiana nazwy ALG na
Akademia Medyczna w Gdańsku

19. 05. 2009 r.
Gdański Uniwersytet Medyczny

Inauguracja roku akademickiego 2018/2019

W numerze m.in.

■ Inauguracja roku akademickiego 2018/2019	4
■ Immatrykulacje	6
■ Prof. Piotr Szefer otrzymał Medal im. Wiktora Kemuli	7
■ W Uczelni powstanie Pracownia Symulacji Kardiologicznej	8
■ Pożegnanie emerytów	9
■ Premiera czasopisma naukowego GUMed	9
■ Porozumienie na rzecz zdrowia	10
■ Pierwsze w kraju ponadregionalne Centrum Leczenia Padaczek Lekoopornych	11
■ Centrum Transferu Technologii na kongresie przedsiębiorczości	11
■ Nowoczesne technologie w UCK	12
■ Cyfrowa transformacja w Polsce – pacjent w centrum uwagi	13
■ Światowej sławy naukowcy z Kanady odwiedzili Uczelnię	14
■ Chór GUMed znowu złoty	14
■ Władze Uczelni zachęcają do szczepień	15
■ Prof. Antoni Hlavaty – w 98 rocznicę urodzin	16
■ Odbył się IV Kurs chirurgii ucha i kości skroniowej	21
■ Diagnostowanie i leczenie hiperurykემii – nasi badacze w gronie europejskich ekspertów	22
■ Nowoczesne USG dla Uczelni	23
■ Studenci zaprezentowali swoje osiągnięcia naukowe	24
■ Uczelnia świętowała z Bohaterem Borysem urodziny	25
■ Wystawa w Muzeum GUMed	26
■ Senat GUMed z nagrodą Człowieka E(x)plory	27
■ Prof. Roman Kaliszan z nagrodą Tswetta-Nernsta	27
■ Pamięci Jędrzeja Śniadeckiego w 250. rocznicę urodzin	28
■ Kierunek umiędzynarodowienie	34
■ Redaktorzy spotkali się w Częstochowie	36
■ O prawie regulującym rynek suplementów diety	37
■ Emerytowani profesorowie wyróżnieni	38
■ O udarach w Radiu Gdańsk	42
■ Urolog z GUMed na szkoleniu w Hiszpanii	44
■ Prehabilitacja w UCK	45
■ Rozmawiali o roli absolwentów w uczelniach	46
■ Polityka Otwartości Polskiej Platformy Medycznej uchwalona	47
■ Scopus – coraz większe znaczenie kompletności danych w profilu uczelni i w profilu autora	48

W listopadzie w sposób szczególny otaczamy życzliwą pamięcią tych, którzy odeszli – nauczycieli, pracowników i studentów.

*[...] życie jest snem krótkim
mówi głos z prawej strony
życie snem krótkim
wtóruje ze smutkiem
głos lewy przyciszony
życie snem krótkim
to trzeci nieodgadniony*

Józef Czechowicz,
Ballada z tamtej strony

GAZETA AMG

Redaguje zespół:

Redaktor naczelny: Bolesław Rutkowski

Zastępca redaktora naczelnego: Wiesław Makarewicz

Joanna Śliwińska, Jolanta Świerczyńska-Krok

Współpraca: Sylwia Scisłowska, fot. Zbigniew Wszeborowski

Adres redakcji: Gazeta AMG: Biblioteka Główna GUMed, Gdańsk, ul. Dębinki 1, tel. 58 349 11 63
e-mail: gazeta@gumed.edu.pl; www: <http://www.gazeta.gumed.edu.pl>. Nakład 700 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo niewykorzystania materiałów niezamówionych, a także prawo do skracania i adiacji tekstów oraz zmiany ich tytułów. Wyrażane opinie są poglądami autorów i nie zawsze odzwierciedlają stanowisko redakcji oraz władz Uczelni.

Opracowanie wydawnicze i druk:

VM Media Sp. z o.o. VM Group spółka komandytowa, Grupa Via Medica,
ul. Świętokrzyska 73, 80-180 Gdańsk. www.viamedica.pl, tel. 58 320 94 94, faks 58 320 94 60

Redaktor prowadzący: Joanna Ginter

Opracowanie graficzne: Jacek Rembowski

Warunki prenumeraty:

Cena rocznej prenumeraty krajowej wynosi 36 zł; w rocznej prenumeracie zagranicznej – 36 USD, pojedynczy numer – 3 USD. Należność za prenumeratę należy wpłacać na konto Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego z dopiskiem: prenumerata „Gazety AMG”: Bank Zachodni WBK S.A. Oddz. Gdańsk
76 10901098 0000 0000 0901 5327

VIA MEDICA

Inauguracja roku akademickiego 2018/2019

Blisko 1600 studentów, w tym ponad 250 obcokrajowców z różnych części świata – Szwecji, Norwegii, Indii, Rwandy, Zimbabwe i Iranu rozpoczęło w tym roku studia w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym. Uroczysta inauguracja roku akademickiego 2018/2019 odbyła się 8 października br. w Auditorium Primum im. Olgierda Narkiewicza. Uroczystość zaszczylicili obecnością m.in.: wicemarszałek Senatu Bogdan Borsewicz, wojewoda pomorski Dariusz Drelich, marszałek województwa pomorskiego Mieczysław Struk, wicemarszałek województwa pomorskiego Paweł Orłowski oraz prezydent Gdańska Paweł Adamowicz. W inauguracji udział wzięli również: wiceprzewodnicząca sejmiku województwa pomorskiego Hanna Zych-Cisoń, metropolita gdański Sławoj Leszek

Głódź oraz przedstawiciele resortu zdrowia i nauki – Małgorzata Zadorożna, zastępca dyrektora Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Ministerstwie Zdrowia oraz Karol Rabenda, doradca społeczny wicepremiera Jarosława Gowina. Ponadto w uroczystości uczestniczyli licznie zgromadzeni posłowie i konsulowie akredytowani na Pomorzu, przedstawiciele wojewódzkich jednostek organizacyjnych i samorządów zawodowych, rektorzy i prorektorzy uczelni krajowych, przedstawiciele władz kościelnych, instytucji naukowych i świata biznesu. W tak ważnym dniu nie zabrakło członków Senatu GUMed i Rad Wydziałów, studentów i doktorantów oraz pracowników Uczelni i szpitali klinicznych.

W swoim przemówieniu rektor prof. Marcin Gruchała podsumował miniony rok, wskazując główne osiągnięcia na polu naukowym, badawczym, dydaktycznym i wdrożeniowym. Podkreślił, że rok akademicki 2017/2018 był niezwykle pomyślny dla Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Według najnowszego Rankingu Uczelni Akademickich Fundacji Edukacyjnej *Perspektywy* GUMed zajmuje wysokie 7 miejsce wśród uczelni wyższych w kraju oraz pierwsze miejsce – *ex aequo* z Collegium Medicum UJ – wśród szkół medycznych. Wspomniał również o tegorocznej ocenie parametrycznej nadawanej jednostkom przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, plasującej wszystkie Wydziały GUMed w najwyższych kategoriach – w kategorii A Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu, a w prestiżowej kategorii A+ Wydział Farmaceutyczny i Międzyuczelniany Wydział Biotechnologii UG i GUMed.

– Bez wątpienia Gdański Uniwersytet Medyczny jest ważnym ośrodkiem badawczym na mapie kraju i świata, w którym tworzy się wartościowe publikacje na najwyższym poziomie – mówił rektor Gruchała. – Potwierdzeniem wysokiej pozycji w rozpoznawalnej międzynarodowo działalności naukowej jest m.in. przyznana w ubiegłym roku nagroda ELSEVIER Research Impact Leaders Award w obszarze nauk o zdrowiu i medycznych. Jej intencją jest promowanie wysokiej jakości badań naukowych i ich umiędzynarodowienie, w oparciu o kryteria takie jak: wzrost liczby publikacji w uznanych czasopiśmie naukowych, publikacje z udziałem zagranicznych współautorów oraz wskaźnik cytowań w danej dziedzinie.

Znaczna część wystąpienia Rektora GUMed w sposób naturalny odnosiła się do zmian zachodzących w Uczelni, związanych z wdrażaniem tzw. Konstytucji dla Nauki, która w sposób istotny zmienia dotychczasowe zasady organizacji i ustroju polskich uczelni. Przebudowuje m.in. system stopni i tytułów, przyznając uczelniom, a nie jednostkom uprawnienia do nadawania stopni doktora

i doktora habilitowanego, a także pozwolenie na prowadzenie kierunków studiów. Reforma zakłada nowe możliwości zawodowe i ścieżki kariery akademickiej, zgodnie z którymi nauczyciel będzie mógł być pracownikiem dydaktycznym, badawczym lub badawczo-dydaktycznym. Inaczej niż dotychczas będzie się odbywać ocena działalności naukowej jednostek. Ewaluacji podlegać będzie działalność naukowa całej uczelni w poszczególnych dyscyplinach, których klasyfikacja również uległa zmianie. Wskazując zagrożenia i szanse, jakie stwarza Ustawa 2.0, rektor Gruchała zapewnił członków wspólnoty uczelnianej, że projektowane zmiany będą wprowadzane etapowo, przy zachowaniu tradycyjnej struktury wydziałowej GUMed i poszanowaniu kolegialnego trybu podejmowania decyzji.

– Zasady i cele zawarte w Ustawie 2.0 potraktujemy jako szansę dla naszej Uczelni na dostosowanie się do wymogów współczesności, przy jednoczesnym dalszym dynamicznym rozwoju jednostki. Postarajmy się wykorzystać optymalnie nowe narzędzia i możliwości do podejmowania działań mających na celu poprawę efektywności naukowej, dydaktycznej i badawczej GUMed – mówił rektor prof. Marcin Gruchała. – Jestem przekonany, że intensyfikując nie tylko nasze działania, ale również zacieśniając współpracę z prestiżowymi ośrodkami na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym jesteśmy w stanie pomyślnie zrealizować wszystkie zamierzone cele.

Rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego odniósł się również do trwających od miesięcy prac nad określeniem celów strategicznych i operacyjnych w obszarze kształcenia, działalności naukowej i klinicznej oraz organizacji. – Dążenia do optymalnego wykorzystania potencjału naszej jednostki leżą u podstaw nowej Strategii rozwoju Uczelni na lata 2019-2025. Zgodnie z założoną wizją, w perspektywie najbliższych lat chcemy zintensyfikować działania, by na gruncie krajowym i międzynarodowym Gdański Uniwersytet Medyczny wzmocnił swoją pozycję uczelni badawczej – mówił rektor Gruchała. – Naszą ambicją jest, by GUMed był nie tylko rozpoznawalnym uniwersytetem medycznym, ale również sprawnie działającą jednostką, stwarzającą możliwie najlepsze warunki rozwoju studentów, doktorantów i pracowników każdego szczebla.

W Uczelni już dokonano znaczącej reorganizacji w obrębie istniejących sekcji i zespołów, w tym m.in. utworzono Biuro ds. Zarządzania Zasobami Ludzkimi oraz Dział Organizacji i Legislacji. W najbliższych tygodniach odbędą się spotkania konsultacyjne i społeczna dyskusja opracowanych zapisów wizji, misji oraz celów strategicznych, na które Rektor zaprosił wszystkich członków wspólnoty akademickiej.

Po swoim wystąpieniu Rektor odczytał list od prezydenta RP Andrzeja Dudy, list gratulacyjny w imieniu Ministra Zdrowia przeczytała Małgorzata Zadorożna, a gratulacje nadesłane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa

Wyższego – Karol Rabenda. W imieniu wicepremiera Gowina przekazał on również na ręce Rektora obligacje skarbowe na finansowanie zadań inwestycyjnych GUMed w kwocie 39 mln 718 tys. zł.

Podczas uroczystości wojewoda pomorski Dariusz Drelich wraz z Rektorem wręczył odznaczenia państwowe, w tym Srebrny Krzyż Zasługi w działalności na rzecz rozwoju medycyny, Medal Złoty i Srebrny za długoletnią służbę oraz wyróżnienia resortowe – Medal Komisji Edukacji Narodowej, Za zasługi dla ochrony zdrowia. Przyznano również Medal Zasłużonemu AMG i po raz drugi w historii Uczelni honorowy tytuł Ambasadora GUMed. Jego laureatką została dr Joanna Drewla, dyrektor generalna Servier Polska.

W sposób szczególny prezydent Gdańska Paweł Adamowicz uhonorował Jerzego Szarafińskiego, przyznając mu okolicznościowy medal związany z obchodami setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Odchodzącemu po 30 latach pracy artystycznej Dyrygentowi Chóru GUMed, chórzyci wręczyli czerwone róże, a pod batutą Błażeja Połoma po mistrzowsku wyśpiewali *Wieniki*.

Prorektor ds. studenckich prof. Tomasz Smiatacz przeprowadził ceremonię wręczenia nagrody *Primus Inter Pares*, a członkowie Uczelnianego Samorządu Studenckiego nagrodzili laureatów konkursu *Amicus Studentis* (dr Kamil Drucis, Katedra i Klinika Chirurgii Onkologicznej, mgr inż. Damian Neubauer, Katedra Chemii Nieorganicznej, mgr Joanna Moćkun, Zakład Pielęgniarstwa Położniczo-Ginekologicznego).

Po immatrykulacji studentów I roku i wystąpieniu Ksawerego Bieniaszewskiego, przedstawiciela absolwentów wykład inauguracyjny pt. *Wileńskie korzenie Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego* wygłosił prof. Wiesław Makarewicz, były rektor GUMed, pierwszy Honorowy Profesor GUMed. Po uroczystości wszyscy zainteresowanie mogli zapoznać się z nowym czasopiśmie naukowym Uczelni *European Journal of Translational and Clinical Medicine*, które bazuje na tradycjach *Annales Academiae Medicae Gedanensis*. Czasopismo wydawane jest w wersji online i dostępne jest na stronie ejtcm.gumed.edu.pl.

Inauguracji roku akademickiego 2018/2019 towarzyszyła wystawa w Muzeum GUMed. Tegoroczna ekspozycja jest podsumowaniem publikowanego na stronie Uniwersytetu od lutego br. cyklu prezentacji historycznych, których osią jest stulecie niepodległej Polski, uzupełnionego o jeszcze nieprezentowane dokumenty, pamiętki, inne artefakty. Głównym celem wystawy jest ukazanie polskiego dorobku intelektualnego ostatnich 100 lat, ze zwróceniem szczególnej uwagi na dzieje Wydziału Lekarskiego USB oraz Uczelni od 1945 r. W ekspozycji wykorzystane zostały zbiory Muzeum, jak i specjalnie na tę okazję pozyskane depozyty.

Joanna Śliwińska,
rzecznik prasowy

Immatrykulacje

Wydział Nauk o Zdrowiu

Studenci pierwszego roku kierunków: dietetyki, elektrowizji, fizjoterapii, pielęgniarstwa, położnictwa, psychologii zdrowia, ratownictwa medycznego, zdrowia publicznego i zdrowia środowiskowego oficjalnie rozpoczęli rok akademicki 26 września 2018 r. w sali im. prof. Olgierda Narkiewicza w Atheneum Gedanense Novum. Immatrykulowanych zostało 471 studentów.

Uroczystości odbyły się w dwóch etapach. Immatrykulację prowadziły: mgr Katarzyna Gross-Issajewicz – opiekun I roku studiów Nursing English Division oraz dr Agata Zdun-Ryżewska, kierownik kierunku psychologia zdrowia.

W uroczystości udział wzięli: rektor GUMed prof. Marcin Gruchała, prodziekan WNoZ ds. studenckich i spraw socjalnych dr hab. Przemysław Rutkowski, prof. nadzw., prodziekan WNoZ ds. jakości kształcenia i praktyk studenckich dr hab. Sylwia Małgorzewicz, prof. nadzw. oraz prodziekan Wydziału Farmaceutycznego dr hab. Bartosz Wielgomas.

Rektor Gruchała powitał nowo przyjętych studentów w gronie społeczności akademickiej, zwrócił się również do studentów Nursing English Division, gratulując wyboru jednej z najlepszych uczelni w Polsce. Zachęcał studentów do wyťažonej pracy nad studiami i własnym rozwojem, prosił o czynne włączanie się w życie społeczne GUMed.

Następnie głos zabrali kolejno: prof. Przemysław Rutkowski i prof. Sylwia Małgorzewicz. W swoich wystąpieniach zapewniali o wysokiej jakości nauczania w GUMed, informowali o możliwościach wyboru zajęć i kół zainteresowań, prosili o nawiązywanie współpracy międzykierunkowej, ponieważ będzie to wstępem do późniejszej współpracy w ramach zespołów interdyscyplinarnych systemu ochrony zdrowia. Dziekan Rutkowski prosił, aby oprócz wyťažonej pracy studenci znaleźli czas na zabawę.

W uroczystościach uczestniczyli również zaproszeni goście – przedstawiciele przyszłych pracodawców: Marzena Ol-

szewska-Fryc, dyrektor ds. pielęgniarstwa Szpitala im. M. Kopernika w Gdańsku, Danuta Adamczyk-Wiśniewska, wiceprzewodnicząca Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Gdańsku, Anna Lignowska, zastępca dyrektora naczelnego ds. pielęgniarstwa UCK, Radosław Rzepecki, zastępca Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, dr Katarzyna Gierat-Haponiuk, koordynator Samodzielnego Zespołu Fizjoterapeutów UCK. Nie zabrakło też Tomasza Augustyniaka, Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. W swoich wystąpieniach gratulowali wyboru GUMed jako uczelni, której dyplom gwarantuje wysokie umiejętności pracowników.

Prof. Mikołaj Majkowiak, twórca kierunku psychologia zdrowia w swoim wystąpieniu podkreślał, że WNoZ GUMed jako pierwszy w Polsce otworzył ten unikalny kierunek nauczania. Z ramienia Uczelnianego Samorządu Studenckiego powitała pierwszoroczników Daria Szarafińska, studentka kierunku zdrowie publiczne. Studenci, którzy uzyskali najwyższe wyniki w procesie rekrutacji na studia odebrali listy gratulacyjne z rąk Rektora i Prodziekana WNoZ. Byli to: Patrycja Dębek – dietetyka, Milena Rakoczy – elektrowizja, Jędrzej Pakólski – fizjoterapia, Martyna Matuszak – pielęgniarstwo, Mariana Romano – NED, Agnieszka Targos – położnictwo, Agnieszka Liss – ratownictwo medyczne, Bartłomiej Ostaszewski – psychologia zdrowia, Aleksandra Majewska – zdrowie publiczne, Lidia Werochowska – zdrowie środowiskowe.

Uroczystość zakończyła się wspólnym odsłuchaniem hymnu studenckiego *Gaudeamus Igitur*.

Wydział Lekarski

Studenci I roku Wydziału Lekarskiego immatrykulowani zostali 27 września br. i 28 września br. Jako pierwsi studia oficjalnie rozpoczęli studenci kierunków: lekarskiego (studia niestacjonarne), lekarsko-dentystycznego i technik dentystrycznych. Uroczystości przewodniczył prof. Tomasz Bączek, prorektor ds. nauki.

Dzień później immatrykulowani zostali studenci kierunku lekarskiego polskojęzycznego i anglojęzycznego tzw. English Division. Tym uroczystościom przewodniczył dr hab. Tomasz Smiatcz, prorektor ds. studenckich. Ceremonię ślubowania prowadziła prof. Maria Dudziak, dziekan Wydziału Lekarskiego, a przemówienia wygłosili m.in. prof. Tomasz Bączek i dr hab. Tomasz Smiatcz. Nowo przyjętych studentów powitał dr. Henryk Zawadzki, opiekun studentów I roku WL. W uroczystościach uczestniczyli również: prof. Janusz Moryś, rektor GUMed w latach 2008-2016, prodziekani Wydziału Lekarskiego oraz przedstawiciele Rady Wydziału, dr Narcyz Knap, opiekun studentów I roku English Division, przedstawiciele IFMSA oraz studentów II roku.

Wydział Farmaceutyczny

Immatrykulacja studentów pierwszego roku kierunków: farmacja, analityka medyczna oraz przemysł farmaceutyczny i kosmetyczny odbyła się 1 października br. w Auditorium Maximum. Po raz pierwszy w historii Wydziału immatrykulowano 10 anglojęzycznych studentów kierunku farmacja English Division.

Na uroczystości, którą prowadził dziekan WF z OML prof. Michał Markuszewski obecni byli: prorektor ds. nauki prof. Tomasz Bączek oraz prodziekani WF z OML – prof. Maciej Jankowski, dr hab. Bartosz Wielgomas i dr hab. Anita Kornicka. W immatrykulacji uczestniczyli również zaproszeni goście, członkowie Rady Wydziału i nauczyciele akademicy.

Prorektor prof. Tomasz Bączek nowo przyjętym studentom życzył motywacji i determinacji w zdobywaniu wiedzy na kolejnych latach studiów. Zachęcał, aby włączyli się w działalność naukową i samorządową, korzystając z oferty kół naukowych i organizacji studenckich. Zwrócił się również do studentów English Division, gratulując im otrzymania indeksu GUMed. Okolicznościowe przemówienie wygłosił także dziekan prof. Michał Markuszewski, witając studentów w społeczności akademickiej.

Po akcie ślubowania studentci, którzy uzyskali najwyższą punktację w procesie rekrutacji, otrzymali z rąk Prorektora i Dziekana listy gratulacyjne. Następnie Ewelina Gojtowska, studentka V roku analityki medycznej, z ramienia Uczelnianego Samorządu Studenckiego powitała pierwszoroczników w gronie kolegów.

Wykład inauguracyjny pt. *Suplementy diety – panaceum na wszystkie dolegliwości?* wygłosiła dr hab. Małgorzata Grembecka z Katedry i Zakładu Bromatologii WF z OML.

Na zakończenie uroczystości wysłuchano *Gaudeamus Igitur*. ■

Prof. Piotr Szefer otrzymał Medal im. Wiktora Kemuli

Na wspólny wniosek Polskiego Towarzystwa Chemicznego (PTChem) oraz Komitetu Chemii Analitycznej Polskiej Akademii Nauk **prof. Piotr Szefer**, emerytowany kierownik Katedry i Zakładu Bromatologii otrzymał Medal im. Wiktora Kemuli. Wyróżnienie zostało przyznane za wybitne osiągnięcia naukowe w zakresie chemii analitycznej. Medal został wręczony 18 września br. w ramach 61 Zjazdu Naukowego PTChem w sali audytorijnej Wydziału Chemicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W ramach wydarzenia prof. Szefer wygłosił wykład plenarny pt. *Ocena analityczna i chemometryczna jakości i bezpieczeństwa żywności*.

Dotychczas 20 polskich naukowców zostało odznaczonych ww. medalem. Wśród grona profesorów chemików analityków Piotr Szefer jest jedynym profesorem nauk farmaceutycznych.

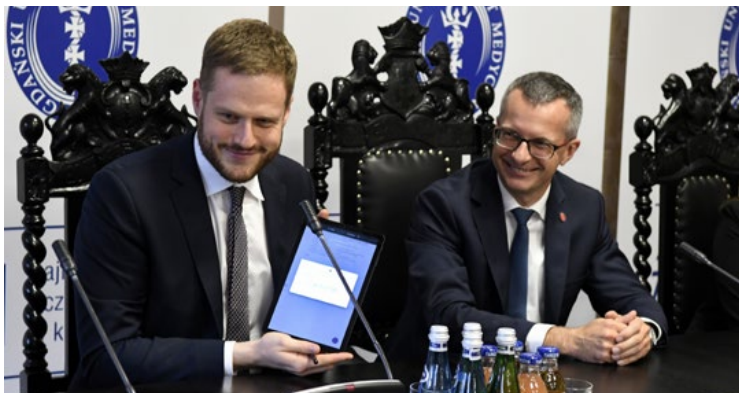
Koronną tematyką badawczą prof. Wiktora Kemuli była analiza polarograficzna. W latach 1929-1930 pracował na Uniwersytecie Karola w Pradze u twórcy polarografii Jaroslava Heyrovskiego – późniejszego laureata Nagrody Nobla (1959 r.). Spośród licznych, uznanych i cenionych na forum międzynarodowym osiągnięć prof.

Kemuli, m.in. w zakresie obecnie określanej mianem chemii supramolekularnej można wymienić przede wszystkim opracowanie nowych metod instrumentalnych. Był twórcą dwóch nowatorskich metod, tj. chromatopolarografii oraz metody „wiszącej” kroplowej elektrody rtęciowej. Ta ostatnia była pierwowzorem licznych i różnorodnych metod analitycznych, zwanych obecnie metodami voltamperometrii inwersyjnej lub stripingowej.

Więcej na temat wyróżnienia w grudniowym numerze *Gazety*

W Uczelni powstanie Pracownia Symulacji Kardiologicznej

Gdański Uniwersytet Medyczny otrzymał środki na utworzenie unikatowej Pracowni Symulacji Kardiologicznej. Inwestycja zostanie sfinansowana ze środków Ministerstwa Zdrowia w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) na lata 2014-2020. Budżet projektu *Podniesienie jakości wysokospecjalistycznego kształcenia podyplomowego w zakresie kardiologii* wynosi **10 509 495,70 zł**. Powstanie takiej jednostki w sposób znaczący poprawi jakość specjalizacyjnego kształcenia kardiologicznego lekarzy poprzez prowadzenie kursów wykraczających poza program specjalizacji. W ramach projektu zakłada się przeszkolenie 900 osób, w szczególności lekarzy, rezydentów, stażystów, lekarzy odbywających specjalizację w trybie pozarezydencym, a także lekarzy specjalistów, którzy chcą podnieść swoje kompetencje zawodowe. Partnerem projektu jest Instytut Kardiologii im. Prymasa Tysiąclecia Stefana Wyszyńskiego, który jest ważnym ośrodkiem kształcenia podyplomowego w dziedzinie kardiologii w Polsce.

Umowę o dofinansowaniu podpisali 26 września br. prof. Marcin Gruchała, rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Janusz Cieszyński, podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia. W spotkaniu udział wzięli również: dr Jerzy Karpiński, dyrektor Wydziału Zdrowia Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku; lider projektu prof. Marcin Fijałkowski z I Katedry i Kliniki Kardiologii GUMed oraz reprezentująca partnera projektu Agata Smoleń, kierownik Działu Programów Badawczych i Badań Klinicznych, Instytut Kardiologii im. Prymasa Wyszyńskiego w Warszawie. Obecni byli także prof. Edyta Szurowska, prorektor ds. klinicznych oraz Jakub Kraszewski, dyrektor naczelny Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Gdańsku.

– Cieszę się, że jednostka dedykowana podniesieniu jakości wysokospecjalistycznego kształcenia podyplomowego w zakresie kardiologii powstanie w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym – mówił prof. Marcin Gruchała, rektor Uczelni. – Musimy pamiętać, że choroby serca są pierwszą co do częstości przyczyną zgonów mieszkańców Polski. Dlatego tak ważne jest inwestowanie w nowoczesną edukację i rozwój innowacyjnych metod kształcenia. Dziękujemy Mini-

sterstwu, że dostrzegło problem i przeznaczyło środki na ten cel. Stwarza to zupełnie nowe możliwości nauczania i przygotowania do pracy w nietłym zawodzie lekarza.

Projekt przewiduje realizację kursów z zakresu kardiologii wykraczających poza program specjalizacji oraz zakup specjalistycznego sprzętu umożliwiającego prowadzenie kształcenia z wykorzystaniem technik symulacji medycznej. Zakres szkoleń dotyczy zagadnień opartych o Evidence Based Medicine. Szkolenia zostaną zorganizowane w ramach 3 modułów: echokardiografii przezprzełykowej, kardiologii interwencyjnej oraz szkoleń z tzw. Point of Care.

Do tej pory nie istniała w ofercie edukacyjnej polskich uczelni medycznych zintegrowana forma kształcenia symulacyjnego w zakresie nauczania wysokospecjalistycznego. System nie uwzględnia nabywania praktycznych umiejętności w trybie symulacji medycznych, co odbiega od standardów europejskich. Potrzeba takich szkoleń była podnoszona na spotkaniach zarządów sekcji towarzystw naukowych, w tym Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego. Zakres pożądaných kompetencji nabytych w trakcie realizacji projektu przez uczestników jest wynikiem konsultacji ze środowiskiem odpowiedzialnym za kształcenie podyplomowe w zakresie kardiologii.

Jak podkreślił minister Cieszyński, Ministerstwo Zdrowia jest liderem w wykorzystaniu środków na tzw. projekty miękkie, szkoleniowe oraz infrastrukturalne. Ponadto pogratulował sukcesu osobom odpowiedzialnym za przygotowanie projektu, wskazując, że dzięki tego typu inicjatywom zyskujemy specjalistów o wysokich kwalifikacjach z zakresu ochrony zdrowia.

Na cały konkurs w ramach POWER Ministerstwo Zdrowia przeznaczyło w sumie 80 mln zł. Dofinansowanie otrzyma 12 podmiotów: Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” (2 umowy), Gdański Uniwersytet Medyczny w Gdańsku, Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie, Śląskie Centrum Chorób Serca w Zabrzu, Uniwersytet Jagielloński – Collegium Medicum w Krakowie, Śląski Park Technologii Medycznych Kardio-Med Silesia Sp. z o.o. w Zabrzu, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach.

Realizacja projektów przyczyni się do zwiększenia kompetencji zawodowych i kwalifikacji lekarzy odpowiadających na potrzeby epidemiologiczno-demograficzne kraju, w tym w zakresie chorób układu krążenia, chorób nowotworowych, chorób i zaburzeń psychicznych, chorób układu kostno-stawowo-mięśniowego, chorób układu oddechowego i umiejętności chirurgicznych.

Joanna Śliwińska, rzecznik prasowy

Pożegnanie emerytów

Rektor prof. Marcin Gruchała spotkał się 25 września br. z pracownikami, którzy 30 września zakończyli pracę w Uczelni lub przestali pełnić funkcje kierownicze. Obecni byli: dr hab. Hanna Bielarczyk – kierownik Zakładu Medycyny Laboratoryjnej, dr hab. Alicja Renkielska – kierownik Kliniki Chirurgii Plastycznej, prof. Franciszek Sączewski – kierownik Katedry i Zakładu Technologii, Chemicznej Środków Leczniczych, prof. Jan Słomiński – kierownik Kliniki Pneumologii, prof. Piotr Szefer – kierownik Katedry i Zakładu Bromatologii, prof. Maria Wujtewicz – kierownik Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii. W związku przejściem prof. Słomińskiego na emeryturę funkcję kierownika Katedry Pneumologii objęła prof. Ewa Jassem, a funkcję p.o. kierownika Kliniki Alergologii prof. Marek Niedożytko.

– Kierownik nadaje ton i gwarantuje jakość pracy jednostki. Bardzo dziękuję za lata kierowania zespołami, nadzorowania dydaktyki, wykształcenia kadry znakomych badaczy, w tym Państwa następców, którzy będą kontynuować państwa misję – powiedział rektor Gruchała. – Wśród Państwa są również moi nauczyciele, którym osobiście chciałem podziękować za przekazaną wiedzę, umiejętności, gwarantujące dobre przygotowanie do pracy zawodowej.

Odchodzącym ze stanowiska kierownikom towarzyszyli ich następcy: dr hab. Małgorzata Grembecka – kierownik Katedry i Zakładu Bromatologii, dr hab. Jerzy Jankau – kierownik Kliniki Chirurgii Plastycznej, dr hab. Agnieszka

Jankowska-Kulawy – kierownik Zakładu Medycyny, Laboratoryjnej, prof. Ewa Jassem – kierownik Kliniki Pneumologii, dr hab. Anita Kornicka – p.o. kierownika Katedry i Zakładu Technologii Chemicznej Środków Leczniczych oraz prof. Radosław Owczuk – kierownik Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii. – Jestem głęboko przekonany, że osoby odbierające dziś nominacje na stanowiska kierownicze to właściwe osoby, bardzo dobrze przygotowane do pełnienia niełatwych obowiązków. Ogromnie Państwu gratuluję i życzę powodzenia. GUMed wiąże z Państwem ogromne nadzieje – dodał Rektor. ■

Premiera czasopisma naukowego GUMed

Wraz z nowym rokiem akademickim ukazał się premierowy zeszyt półrocznika *European Journal of Translational and Clinical Medicine* (EJTCM) wydawanego przez Gdański Uniwersytet Medyczny.

Czasopismo funkcjonuje w otwartym modelu rozpowszechniania publikacji (Open Access), wydawane jest w wersji online i dostępne jest na stronie <https://ejtcm.gumed.edu.pl>, gdzie można zapoznać się z pierwszymi publikacjami i korzystać z nich na licencji Creative Commons (CC BY-SA 4.0).

Opublikowanie artykułu w EJTCM jest bezpłatne – autor nie ponosi kosztów APC (article processing charge), a naukowcy GUMed za zdeponowanie manuskryptu premiowani są punktami uczelnianymi. Zgłaszane artykuły poddawane są recenzji w systemie „double-blind”, weryfikowane pod kątem plagiatu w systemie CrossRef i otrzymują unikalny identyfikator cyfrowy DOI. Redakcja

zapewnia obecność artykułów w Google Scholar i zabiega o indeksowanie w bazach naukowych o światowym zasięgu. W kwestiach etyki wydawniczej przyjęto zasady międzynarodowej organizacji Committee on Publication Ethics (COPE).

Zespół redakcyjny EJTCM tworzy wielu wybitnych naukowców GUMed wspieranych przez międzynarodowy zespół

doradczy. Powołani nie tylko są specjalistami w swoich dziedzinach, ale także członkami redakcji zagranicznych czasopism o światowym zasięgu z istotnym dorobkiem na tym polu.

Redakcja zaprasza do składania dobrych, wysokiej wartości naukowej prac oryginalnych w języku angielskim, które mają szansę być cytowane w przyszłości.

Deponowanie artykułów odbywa się poprzez elektroniczny system, dostępny na stronie <https://www.editorialsystem.com/ejtcm>. ■

Porozumienie na rzecz zdrowia

Fot. Sylwia Mierzewska, UCK

Wiedza Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego łączy siły z umiejętnością popularyzowania nauki, jakie ma Centrum Hewelianum. 10 października br. rektor GUMed prof. Marcin Gruchała, dyrektor naczelny UCK Jakub Kraszewski i dyrektor Centrum Hewelianum Paweł Golak podpisali porozumienie, które stanie się fundamentem wzajemnej współpracy na polu edukacji prozdrowotnej mieszkańców regionu pomorskiego

– Centrum Hewelianum ma już wieloletnie doświadczenie w popularyzowaniu wiedzy, również medycznej, zarówno wśród dzieci, jak i dorosłych. Nasi edukatorzy są autorami koncepcji interaktywnej wystawy NA ZDROWIE, która pokazuje jak działa ludzki organizm oraz propaguje zdrowy styl życia – mówi Paweł Golak, dyrektor Centrum Hewelianum. – Wiemy, jak ważne są wiedza o zdrowiu, profilaktyka chorób i metod leczenia. Z entuzjazmem przystępujemy do tego projektu.

Dzięki współpracy pomiędzy GUMed, UCK i Hewelianum możliwa będzie wymiana wiedzy i doświadczeń pomiędzy pracownikami partnerskich placówek, w tym naukowcami, lekarzami, studentami, doktorantami i edukatorami.

– Gdański Uniwersytet Medyczny jest nowoczesną uczelnią medyczną, która od ponad 70 lat kształci we wszystkich zawodach medycznych – mówi prof. Marcin Gruchała, rektor GUMed. – Działania o charakterze edukacyjnym i popularyzacyjnym wpisane są w misję naszej Uczelni. Chętnie angażujemy się w inicjatywy zmierzające do podniesienia poziomu wiedzy i świadomości prozdrowotnej w społeczeństwie. Dysponujemy wysoko wykwalifikowaną kadrą naukowo-dydaktyczną, jak również niezwykle aktywnymi studentami, którzy – mimo wielu obowiązków wynikających z niełatwych studiów – potrafią bezinteresownie poświęcić się dla drugiego człowieka.

Strony porozumienia już postanowiły, że na przełomie maja i czerwca 2019 r. zorganizują jednodniową imprezę propagującą zdrowy styl życia. Co istotne, wydarzenie będzie miało charakter otwarty, jego uczestnicy nie poniosą kosztów, np. zakupu biletu.

– Centrum Hewelianum to nowoczesne – podobnie jak my – miejsce z ogromnym potencjałem, także w kontekście organizacji wydarzeń promujących postawy prozdrowotne. Szerzenie wiedzy na temat profilaktyki chorób jest zadaniem, które nie przestanie być aktualne, szczególnie dla nas jako szpitala. *Pacjent w centrum uwagi* to hasło, które przyświeca naszym działaniom. Dlatego tym bardziej cieszymy się z podjęcia tej współpracy – dodaje Jakub Kraszewski, dyrektor naczelny Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego.

Wiedza o zdrowiu, profilaktyka chorób i metod leczenia ma społecznie bardzo dużą wagę. Z danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku (2017 r.) wynika, że odsetek mieszkańców Pomorza, którzy pozytywnie oceniają stan swojego zdrowia wynosi – 58 proc., co nie daje nam pozycji lidera w skali kraju, jeśli porównać z niemal 70-proc. poziomem oceny mieszkańców świętokrzyskiego. Przeciętny mieszkaniec Pomorza na utrzymanie zdrowia przeznacza miesięcznie 61,31 zł, co stanowi ok. 5,8 proc. wszystkich miesięcznych wydatków, z czego większość pochłaniają leki.

Warto wspomnieć, że jeden z programów operacyjnych Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus dotyczy zdrowia publicznego i sportu. Z badań *Jakość życia w Gdańsku* (2016 r.) wynika, że 83 proc. mieszkańców miasta pozytywnie ocenia swój dobrostan psychiczny. 76,5 proc. gdańszczan deklaruje, że podejmuje odpowiednią aktywność fizyczną dla zachowania zdrowia, ale – co ciekawe – już 45,4 proc. ma nadmierną masę ciała. ■

Pierwsze w kraju ponadregionalne Centrum Leczenia Padaczek Lekoopornych

Klinika Neurologii Rozwojowej UCK, szpitala GUMed oraz Oddział Kliniczny Neurochirurgii Dziecięcej z Pododdziałem Neurochirurgii Dorosłych SPS ZOZ „Zdroje” w Szczecinie utworzyły pierwsze w kraju ponadregionalne Centrum Leczenia Padaczek Lekoopornych. Porozumienie podpisali 28 września br. w Szpitalu „Zdroje” **dr hab. Maria Mazurkiewicz-Beldzińska**, prof. GUMed, ordynator Kliniki Neurologii Rozwojowej UCK oraz **dr hab. Leszek Sagan**, prof. PUM z Oddziału Klinicznego Neurochirurgii Dziecięcej z Pododdziałem Neurochirurgii Dorosłych Szpitala „Zdroje”. Dwa renomowane i rozpoznawalne na zdrowotnej mapie kraju podmioty utworzyły tym samym ośrodek, który daje pacjentom z Polski szanse na diagnostykę i leczenie operacyjne padaczek opornych na farmakoterapię pod okiem doświadczonych specjalistów, w warunkach spełniających najwyższe standardy opieki.

W Klinice Neurologii Rozwojowej GUMed prowadzi się diagnostykę padaczek w warunkach klinicznych (pobyt na oddziale) i ambulatoryjnych (wizyta w poradni specjalistycznej). W ciągu roku hospitalizowanych jest tam blisko 1.300 pacjentów w wieku od pierwszego miesiąca do 18 roku życia, w tym ok. 60–65%, czyli blisko 800 dzieci, ze zdiagnozowaną padaczką.

Padaczki leczy się głównie farmakologicznie, stosując leki, które w większości przypadków przynoszą oczekiwane efekty. Jednak istnieje grupa pacjentów, na których podawane środki farmakologiczne nie działają. Ma to szczególnie istotne znaczenie u najmłodszych pacjentów, gdyż padaczka wpływa na rozwój psychofizyczny dziecka, dlatego tak ważnym jest, aby możliwie szybko postawić prawidłową dia-

gnozę. Wiedząc, że mamy do czynienia z padaczką lekooporną wskazaniem jest, aby równie szybko wdrożyć leczenie operacyjne, minimalizując destrukcyjne dla młodego organizmu skutki napadów padaczkowych. Kandydatami do specjalistycznego leczenia chirurgicznego jest także pewna grupa pacjentów ze źle kontrolowaną farmakologicznie padaczką.

W przypadku potwierdzenia lekooporności padaczki u pacjenta niezwykle istotną staje się szczegółowa diagnostyka przedoperacyjna. W gdańskiej Klinice doświadczeni specjaliści prowadzą ją wykorzystując m.in. metody elektrofizjologiczne, neuroradiologiczne i neuropsychologiczne. Po ustaleniu ewentualnego zakresu obszaru padaczkorodnego, po konsultacji z neurochirurgami, pacjent zostaje zakwalifikowany do leczenia operacyjnego i skierowany do Szpitala „Zdroje”. ■

Centrum Transferu Technologii na kongresie przedsiębiorczości

Dr Joanna Borzyszkowska z Centrum Transferu Technologii reprezentowała Uczelnię na VI Polskim Kongresie Przedsiębiorczości Poznań 2018 *Nowoczesna Gospodarka – Kapitał Dla Przyszłości*. Wydarzenie, którego partnerem był GUMed odbyło się w dniach 24-25 września br. Gośćmi Kongresu były osoby zajmujące najwyższe stanowiska w instytucjach sektora publicznego i prywatnego, dzięki czemu wypracowane podczas spotkania rozwiązania będą mogły zostać przełożone na działania praktyczne i zaowocować nawiązaniem długofalowych kontaktów. Podczas wydarzenia funk-

cjonowała strefa wystawiennicza, w ramach której polscy przedsiębiorcy, naukowcy, samorządowcy i pracownicy Centrów Transferów Technologii mogli promować usługi, produkty oraz oferty technologiczne.

Działanie to realizowane było w ramach programu „Inkubator Innowacyjności+”, projekt *Wsparcie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacją wyników prac B+R w jednostkach naukowych i przedsiębiorstwach* w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 (Działanie 4.4). ■

Nowoczesne technologie w UCK

Prof. Edyta Szurowska, prorektor ds. klinicznych GUMed uczestniczyła w spotkaniu *Inteligentne rozwiązania dla komfortu pacjentów*. Odbyło się ono w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym 4 października br. Podczas spotkania omówiono szczegóły projektu badawczego realizowanego przez Grupę GPEC. Została zaprezentowana też szpitalna przestrzeń smart.

Projekt ruszył w marcu br., a jego pierwszy etap – obejmujący termomodernizację klinik pediatrycznych Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego – właśnie został zakończony. Kolejne kroki to wdrożenie tzw. BMS (Building Management System) – zintegrowanego systemu zarządzania budynkiem, który zoptymalizuje zużycie energetyczne mediów i pozwoli monitorować je przez 365 dni w roku.

Tego rodzaju systemy powstaną w czterech budynkach wchodzących w skład kompleksu UCK. Inwestycja obejmuje też wykonanie m.in. pomiaru temperatur, pomiarów natężenia światła, stacji meteo, centrali wentylacyjnych i wentylatorów z czujnikami CO₂, dedykowanego węzła ciepła zintegrowanego z systemem BMS. Wszystkie te elementy współpracując ze sobą mają kompleksowo podnieść komfort pacjentów przebywających w UCK, podobnie jak ich opiekunów i pracowników.

– Z tych nowoczesnych, ale dbających o środowisko rozwiązań korzystają mali pacjenci i pracownicy – powiedziała prof. Szurowska. – Dzięki termomodernizacji nie marzną zimą, a latem nie czują się jak w saunie.

– Dzięki inwestycji realizowanej przez Grupę GPEC zdecydowanie poprawiły się warunki hospitalizacji naszych małych pacjentów i pracy personelu. Ściany klinik pediatrycznych są teraz odpowiednio ocieplone, co ułatwi nam utrzymanie właściwej temperatury na oddziałach, mamy też możliwość świadomej kontroli zużycia energii. Jesteśmy niezmiernie wdzięczni za wykonane prace, które są też efektem wrażliwości lokalnego środowiska biznesowego i miasta na dobro naszych pacjentów – dodał Jakub Kraszewski, dyrektor naczelny Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego.

Gdańska firma stworzyła w UCK specjalną smart przestrzeń, której celem jest polepszenie warunków dla osób

oczekujących na wizyty lekarskie oraz edukacja co do wpływu oświetlenia, temperatury czy jakości powietrza na samopoczucie ludzi. W korytarzach oddziału pediatrycznego zamontowano inteligentne lampy. Dzięki specjalnym pilotom i aplikacjom na tablety można zmieniać barwy oraz natężenia światła. Oddział zostanie także wyposażony w indywidualne lampki ze zdalną modulacją.

Łączny koszt całego projektu w UCK realizowanego przez GPEC wyniósł ponad 2,5 mln zł. Projekt jest współfinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, a jego efektem jest również redukcja emisji CO₂ (113 Mg CO₂/rok).

– W Gdańsku inwestujemy coraz więcej w podnoszenie jakości życia mieszkańców – infrastrukturę miejską, transport, obsługę w urzędach, dzięki czemu miasto w istotny sposób się zmienia. Ogromnie cieszy fakt, że potrzebę tych zmian dostrzega także biznes, oferując – na przykładzie GPEC – coraz bardziej kompleksowe i zaawansowane rozwiązania. Inwestycja w UCK jest doskonałym przykładem tego, jak należy wykorzystywać nowe technologie i potencjał nowoczesnej lokalnej firmy, do udoskonalenia działalności w sektorze opieki zdrowotnej – mówił Paweł Adamowicz, prezydent Gdańska. ■

Fot. Sylwia Mierzewska, UCK

Cyfrowa transformacja w Polsce – pacjent w centrum uwagi

Blisko 400 uczestników: pacjentów, świadczeniodawców, przedstawicieli Ministerstwa Zdrowia i Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia, samorządów terytorialnych, profesjonalistów medycznych, dostawców rozwiązań ICT oraz świata nauki wzięło udział w Forum e-Zdrowia. Spotkanie odbyło się w dniach 18-19 września br. w Sopocie i było poprzedzone 5 warsztatami tematycznymi. Współorganizowane po raz trzeci przez Gdański Uniwersytet Medyczny i Polskie Towarzystwo Programów Zdrowotnych Forum otworzył rektor GUMed prof. Marcin Gruchała.

Na Forum padło wiele istotnych deklaracji ze strony wszystkich interesariuszy procesu cyfrowej transformacji. – Budujemy fundament, na którym będziemy mogli oprzeć kolejne usługi dla pacjentów, narzędzia dla lekarzy, algorytmy dla analityków – powiedział wiceminister zdrowia Janusz Cieszyński, rozpoczynając konferencję. Podkreślił przy tym, że ważne jest słuchanie głosu ekspertów spoza Polski, gdzie rozwiązania w zakresie e-zdrowia już funkcjonują.

Wiceprezes Narodowego Funduszu Zdrowia Adam Niedzielski zadeklarował nowy sposób myślenia Funduszu, znacząco szerzej otwarty na nowe technologie. Podkreślił potrzebę wdrażania w Polsce programów pilotażowych z zakresu telemedycyny, które w praktyce wykazują czy przyjęte rozwiązania są efektywne i mogą zostać zastosowane w szerszej skali. – Uważnie przyglądamy się propozycjom na konferencji i szukamy takich rozwiązań – powiedział Niedzielski.

Wśród barier cyfrowej transformacji prelegenci reprezentujący środowiska świadczeniodawców wymieniali m.in. opór lekarzy mających obawy o odpowiedzialność za swoje decyzje w sytuacji, kiedy pełna historia danego pacjenta zapisana jest cyfrowo, a na jej analizę może nie wystarczać czasu przeznaczonego na wizytę.

Kluczowym wątkiem poruszonym przez prelegentów był pacjentocentryzm. O tym, że wdrażane rozwiązania muszą skupiać się na korzyściach pacjenta, a przede wszystkim aktywizować go i włączać do procesu opieki mówili zarówno przedstawiciele lekarzy, świadczeniodawców, strona rządowa, jak i reprezentanci samych pacjentów. – Wskazywali na to również zagraniczni eksperci – mówi Artur Prusko, współtwórca i dyrektor Forum e-Zdrowia. Głos pacjentów reprezentowała Ewa Borek, prezes fundacji My Pacjenci. Dyskusja toczyła się wokół praw pacjentów, zapewnienia prywatności i bezpieczeństwa danych medycznych, nowoczesnej opieki farmaceutycznej oraz e-recepty.

Dobre praktyki prezentowali podczas Forum globalni liderzy e-zdrowia, m.in. z Integrating the Healthcare Enterprise (IHE), NHS Digital (UK), Nictiz (NL) i European Public Health Alliance (EPHA). Partnerami konferencji było kilkanaście wiodących firm z sektora ICT i szeroko rozumianej

branży medycznej, a swoje pomysły dla obszaru e-zdrowia zaprezentowały także start-upy.

Dyskusje prowadzone w ramach kolejnych edycji Forum e-Zdrowia przynoszą wymierne korzyści wszystkim interesariuszom obszaru e-zdrowia. Definiowane są wyzwania i potrzeby dotyczące cyfrowej transformacji w Polsce. Wśród przedstawicieli wszystkich stron zaangażowanych w proces, budowane jest szerokie porozumienie, które pozwala wprowadzać rozwiązania i standardy oparte na najlepszych wzorcach.

Patronat nad Forum e-Zdrowia objęły Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Cyfryzacji, Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii oraz Marszałek Województwa Pomorskiego, partnerem merytorycznym jest Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia (CSIOZ).

Warto zauważyć, że Gdański Uniwersytet Medyczny jako pierwszy w Polsce powołał jednostkę (Centrum), która w sposób zorganizowany od 2014 r., zajmuje się sprawami zintegrowanej opieki i e-zdrowia. Uniwersytet jest także członkiem Integrating the Healthcare Enterprise International, wiodącej organizacji zajmującej się problemami interoperacyjności w e-zdrowiu.

Podczas wydarzenia odbyła się również sesja poświęcona prezentacjom polskich startupów odnoszących sukcesy na międzynarodowych rynkach w zakresie e-zdrowia. W trakcie dyskusji omówiono możliwości i problemy rozwoju młodych przedsiębiorstw z branży medycznej. Zespół Centrum Transferu Technologii uczestniczył w panelu dedykowanemu polskim innowacjom medycznym, udzielał informacji o programie EIT Health oraz przedstawił aktualną ofertę wsparcia dla naukowców, innowatorów i przedsiębiorców chcących rozwijać swoje pomysły. Gdański Uniwersytet Medyczny, od marca br., jako pierwsza instytucja na Pomorzu jest regionalnym ośrodkiem koordynacji inicjatywy Regional Innovation Scheme (RIS) w ramach programu EIT Health wspierającego innowacje w zakresie zdrowego życia i aktywnego starzenia się społeczeństwa. ■

MINIATURA dla dr. Marcina Gruszeckiego

Dr Marcin Gruszecki z Zakładu Informatyki Radiologicznej i Statystyki otrzymał finansowanie w ramach konkursu MINIATURA 2 ogłoszonego przez Narodowe Centrum Nauki. Działanie naukowe pt. *Wpływ hipoksji na wybrane parametry fizjologii mózgu i układu sercowo-naczyniowego* będzie realizowane wspólnie z prof. Patrikiem Neary z University of Regina w Kanadzie.

Głównym celem badań będzie uzyskanie 30-minutowych zapisów ciśnienia krwi, EKG i wysycenia hemoglo-

biny tlenem w warunkach komory hipobarycznej. Do analiz zostanie wykorzystana transformacja falkowa, która pozwoli na znacznie dokładniejsze określenie relacji pomiędzy zarejestrowanymi sygnałami.

Hipoksja powoduje szereg zmian w mózgu, w tym wzrost perfuzji, objętości krwi, przepuszczalności bariery krew-mózg, aż do niewielkiego obrzęku mózgu. Lepsze poznanie oddziaływań pomiędzy ciśnieniem tętniczym, sercem a poziomem wysycenia hemoglobiny tlenem przyczyni się do głębszego zrozumienia patofizjologii choroby wysokogórskiej czy zespołu bezdechu sennego. ■

Światowej sławy naukowiec z Kanady odwiedził Uczelnię

Profesor Philip F. Halloran, międzynarodowej klasy ekspert w dziedzinie transplantologii i nefrologii z Kliniki Nefrologii University of Alberta w Edmonton, kierownik Alberta Transplant Applied Genomics Centre oraz **dr Konrad Famulski** współpracujący z prof. Halloranem w laboratorium Alberta Transplant Applied Genomics Centre w Edmonton odwiedzili w dniach 18-19 września br. Gdański Uniwersytet Medyczny.

Na zaproszenie prof. Alicji Dębskiej-Ślizień, prodziekan Wydziału Lekarskiego i kierownik Katedry i Kliniki Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych oraz dr. hab. Andrzeja Chamieni, kierownika Zakładu Pielęgniarstwa Ogólnego, prof. Halloran wygłosił wykład pt. *Molecular analysis of transplant biopsies: insights into mechanisms of disease*, uzupełniony wystąpieniem jego współpracownika, dr. Konrada Famulskiego pt. *The remarkable versatility of the molecular signature of acute kidney transplant injury*.

Po wykładach odbyła się dyskusja. Goście odwiedzili Klinikę Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych, gdzie za-

poznali się z systemem opieki nad pacjentami po przeszczepieniu nerki.

Profesor Halloran jest autorem licznych publikacji z dziedziny transplantologii i immunologii, a jego badania były kluczowe dla postępu w tej dziedzinie. W ostatnich latach zajmuje się nowymi metodami molekularnej diagnostyki patologii nerki przeszczepionej. W 2016 r. został ogłoszony najbardziej wpływową osobowością w dziedzinie transplantologii w przeciągu ostatnich 25 lat. ■

Chór GUMed znowu złoty

Chór GUMed kolejny raz reprezentował Uczelnię na międzynarodowych scenach. Chórzyści odwiedzili m.in. Berlin, Salzburg i Bolzano. Punktem kulminacyjnym był jednak konkurs muzyki chóralnej 9th Isola del Sole – International Choir Competition and Festival, który odbył się w Grado 26 września br. Występ Chóru GUMed w ramach tego wydarzenia został najwyższej oceniony przez jury co zaowocowało zdobyciem złotego medalu w kategorii chórów mieszanych.

Ostatnie tygodnie przyniosły nie tylko sukcesy, ale również zmiany. Nowym dyrygentem został Błażej Połom, który od tego roku przejął batutę z rąk wieloletniego kierownika artystycznego zespołu Jerzego Szarafińskiego. ■

Władze Uczelni zachęcają do szczepień

Sezon grypowy w pełni, a najskuteczniejszym sposobem, by nie dać się chorobie, są szczepienia ochronne. Zapewniają one nie tylko ochronę indywidualną, ale również tzw. odporność populacyjną. O tym, że warto się zaszczepić przekonywali własnym przykładem przedstawiciele władz Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego – rektor **prof. Marcin Gruchała** i prorektor ds. studenckich **dr hab. Tomasz Smiatacz**, kierownik Kliniki Chorób Zakaźnych GUMed. Do akcji dołączyli również m.in. **prof. Piotr Lass**, prodziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu z OPZIM-MiT, **prof. Grzegorz Raczak**, kierownik II Katedry Kardiologii oraz **dr Krzysztof Chlebus** z I Katedry i Kliniki Kardiologii.

– Od wielu lat się szczepię, co jest z korzyścią dla mnie, moich bliskich, ale również pacjentów przebywających pod moją opieką, którzy w ten sposób są bezpieczniejsi – mówi rektor Marcin Gruchała. – Szczepienie gwarantuje mniejsze ryzyko zachorowania, powikłań pogrypowych, ale również przeniesienia zakażenia na moją rodzinę, starszych rodziców z chorobami przewlekłymi oraz moich pacjentów, którzy też najczęściej są osobami starszymi, dla których grypa może stanowić śmiertelne zagrożenie.

Władze Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego jednoznacznie zalecają stosowanie szczepień ochronnych, zgodnie ze wskazaniami wynikającymi z medycyny opartej na dowodach naukowych, aktualnych zaleceń medycznych towarzystw naukowych, a także z obowiązującego prawa. Szczepienie przeciwko grypie należy do szczepień zalecanych i w dużej mierze to indywidualna decyzja każdej osoby, która się na to decyduje bądź nie. O tym dlaczego warto się szczepić mówi Prorektor ds. studenckich.

– Dlaczego tak ważne są szczepienia? Bo wszyscy chcemy być zdrowi i chcemy żyć – tłumaczy dr hab. Tomasz Smiatacz, kierownik Kliniki Chorób Zakaźnych GUMed. – Szczerze powiem, że żyję, bo byłem szczepiony, o co za dbali moi rodzice, a państwo polskie to sfinansowało i to nie ulega żadnej wątpliwości. Ja to wiem i w to wierzę. Szczepienia działają i chronią nasze zdrowie, czego mamy niepodważalne dowody w specjalistycznej literaturze.

Niestety wokół szczepień krąży wciąż wiele mitów i półprawd, które wywierają szkodliwy wpływ na społeczeństwo, podważając pozytywne właściwości szczepień.

– Związane są one przede wszystkim ze szkodliwością szczepień, ale niestety nie znajdują poparcia w realnych danych i faktach, które mogłyby to potwierdzić – wyjaśnia prof. Smiatacz. – Natomiast jeśli chodzi o autyzm, który rzekomo miałyby wywoływać szczepionki, jest to fałszerstwo naukowe. Wiele lat temu zostało to potwierdzone,

są wyroki sądowe, ale przekonanie pokutujące w społeczeństwie trwa niestety do dziś.

Choć badania naukowe jednoznacznie potwierdzają skuteczność szczepień ochronnych w zapobieganiu chorobom zakaźnym, w województwie pomorskim utrzymuje się ona na dramatycznie niskim poziomie. Według danych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku w sezonie grypowym 2018/2019 w okresie od 1 września do 7 października 2018 r. na terenie województwa pomorskiego zanotowano 72 180 ostrych infekcji układu oddechowego, w tym przypadki podejrzeń lub rozpoznań grypy i zachowań grypopodobnych. Średnia dzienna zapadalność na wyżej wymienione choroby w naszym województwie wyniosła 109 przypadków na 100 000 ludności (dane za okres 1-7 października br.), co stanowi wzrost w stosunku do poprzedzającego okresu sprawozdawczego (23-30 września br.) o 19 przypadków.

Joanna Śliwińska,
rzecznik prasowy

Profesor Antoni Hlavaty
– wybitny gdański chirurg-ortopeda i naukowiec

W 98 rocznicę urodzin

Profesor Antoni Hlavaty, kierownik Katedry i Kliniki Ortopedii Akademii Medycznej w Gdańsku w latach 1967-1990 ukończył 27 kwietnia 2018 r. 98 rok życia. Z tej okazji godzi się przypomnieć prywatne i zawodowo-naukowe życiowe drogi zasłużonego Jubilata, nestora gdańskiej i polskiej ortopedii i traumatologii narządu ruchu.

Pochodzenie, dzieciństwo i wczesna młodość

Antoni Hlavaty urodził się 27 kwietnia 1920 r. w Kołomyi w inteligentnej, patriotycznej polskiej rodzinie, chociaż jego nazwisko wskazywać może na czeskie lub słowackie korzenie, w których to językach „hlava” oznacza głowę (czyli „Hlavaty” to „Głowaty”). Nazwiska tego typu zaczęły częściowo przenikać do społeczeństwa polskiego dopiero po aneksji tych ziem przez Austrię w 1772 r. Warto jednak wspomnieć, że słynny herszt zbojnicki, Fedor Hlavaty, postrach Słowacji, Węgier i Podkarpacia, buszował w okolicach Przemyśla już w drugiej połowie XV w. Nie wiemy czy istniało pokrewieństwo między nim a przodkami Profesora.

Dziadek Antoniego Hlavatego, Franciszek, był inżynierem, budowniczym kolei wąskotorowych, a brat dziadka obejmował przez wiele lat stanowisko dyrektora wysoko cenionego, polskiego gimnazjum w Kołomyi. Rodzicami Antoniego byli Karol Józef Hlavaty (1884-1955), prawnik, naczelnik Sądu Grodzkiego w Kołomyi oraz Maria Józefa z d. Skupniwicz (1884-1978). Młodszy brat Antoniego, Lesław Hlavaty

(1924-2011), był lekarzem weterynarii. W chwili urodzin przyszłego profesora Kołomyja była miastem powiatowym w ówczesnym województwie stanisławowskim. Miasto lokował król Kazimierz III Wielki na prawie magdeburskim pomiędzy 1366 r. a 1370 r. na terenie byłego księstwa haličko-wołyńskiego (Galicja), osadzając tam też pierwszych Żydów. W 1772 r. znalazła się Kołomyja w zaborze austriackim, jako Kolomea. Była głównym miastem tzw. Pokucia (historyczna kraina nad górnym Prutem i Czeremoszem z miasteczkiem Kuty) i Huculszczyzny, leżącym u podnóża długiego łańcucha górskiego Karpat Wschodnich. W 1629 r. w związku z licznymi napadami Turków oraz częstymi wylewami Prutu, miasteczko przeniesiono z prawego na lewy, wyższy brzeg rzeki. Stał już tam obronny zamek. W 1913 r. Kołomyja liczyła ok. 45 tys. mieszkańców, w tym 20 tys. Żydów, 15 tys. Polaków, 9 tys. Rusinów/Ukraińców i 1 tys. Niemców. W 1920 r. znalazła się ponownie w granicach Polski. W 1938 r. mieszkało tam 19 tys. Żydów, 13,5 tys. Polaków, 9,5 tys. Ukraińców, 2,5 tys. Niemców, trochę Ormian, Węgrów i przedstawiciele innych narodowości. Prawie cały miejscowy handel znajdował się w rękach Żydów, głównie ortodoksyjnych Chasydów, nadających miastu swoisty, egzotyczny koloryt. Wielu turystów przybywało do Kołomyi na kurację nad Prutem i żeby zobaczyć Chasydów w zawrotnym tańcu wzorowanym na huculskiej „kołomyjce”, wprowadzającym w ekstazy trans oraz posłuchać ich radosnych pieśni. Kołomyja była miastem wielkich kontrastów, gdzie wielki świat spotykał się z głęboką prowincją, a język polski mieszał się z ukraińskim, rosyjskim, jidis, niemieckim, francuskim, angielskim (okoliczne szyby naftowe były zarządzane przez Anglików), węgierskim czy też rumuńskim.

Po wybuchu drugiej wojny światowej, w latach 1939-1941, wielu miejscowych Polaków zostało deportowanych przez Sowieców na wschód lub zginęło z rąk ukraińskich nacjonalistów. Gehenna ludności żydowskiej rozpoczęła się po wkroczeniu Niemców. Jesienią 1941 r. zamordowali oni z pomocą banderowców wielu Żydów w pobliskich lasach koło wsi Szeparowice. Żydzi z kołomyjskiego getta (16 tys.) znaleźli w 1943 r. śmierć w obozie koncentracyjnym Bełżec koło Lublina. Młody Antoni wyrastając w wielonarodowym kulturowym „tyglu”, poza ojczystym językiem polskim opanował też doskonale rosyjski, ukraiński i niemiecki, co być może uratowało mu potem życie. W 1930 r. ukończył w rodzinnym

Prof. A. Hlavaty podczas obchodów 60-lecia Kliniki (2013 r.)

mieście 4-klasową szkołą powszechną, a następnie 8-klasowe Gimnazjum im. Króla Kazimierza Jagiellończyka, uzyskując w 1938 r. świadectwo maturalne. Marząc o zawdzie lotnika, w lipcu tego samego roku ukończył kurs szybowcowy i złożył podanie o przyjęcie do Lotniczej Szkoły Orłąt w Dęblinie. Nie został do niej przyjęty na skutek ingerencji rodziców, przeciwnych tym zamiarom. W sierpniu 1939 r., w obliczu wybuchu wojny, otrzymał Hlavy, jako podchorąży, przydział do jednostki artylerii przeciwpancernej 11 Karpackiej Dywizji Piechoty i 1 września wyruszył na front. W dniu 17 września, koło Kowla, jego jednostka znalazła się w potrzasku pomiędzy sowieckimi i niemieckimi wojskami. Zdecydował się przejść na stronę rosyjską. Aresztowany wraz z grupą polskich oficerów, został wkrótce potem zwolniony do domu dzięki biegłej znajomości rosyjskiego i ukraińskiego. Miał wielkie szczęście. Jak się później okazało, wszyscy jego towarzysze-oficerowie trafili do Katynia, gdzie zostali zamordowani. W cywilnym ubraniu, idąc bocznymi drogami, dotarł do Lwowa i wkrótce znalazł się ponownie w Kołomyi, gdzie oczekiwali go rodzice.

Okres drugiej wojny światowej, studia medyczne we Lwowie, Lublinie i Poznaniu

Po zajęciu Galicji przez Rosjan rodzina Hlavych uniknęła represji głównie dlatego, że mec. Karol Hlavy, znając język polski, rosyjski, ukraiński i niemiecki był pilnie potrzebny bolszewikom (NKWD) do tłumaczenia dokumentów. Antoni próbował dostać się na studia medyczne we Lwowie, jednak nie udało się to ze względu na sędziowską przeszłość ojca. Aby mieć kontakt z medycyną, podjął pracę w szpitalu w charakterze salowego. Latem 1941 r. do Lwowa i Kołomyi wkroczyli Niemcy. Miasta te wcielone zostały do tzw. Generalnej Guberni Zajętych Polskich Terenów (Generalgouvernement für die Besetzten Polnischen Gebiete), podległej Rzeszy Niemieckiej. Dopiero wtedy, w 1943 r., jako jeden z niewielu Polaków wśród Ukraińców, został studentem medycyny. Wykłady i ćwiczenia prowadzone były w języku niemieckim. W 1944 r., po wycofaniu się Niemców, Galicję zajęła ponownie Armia Czerwona. Rosjanie szukali tłumaczy wśród studentów Uniwersytetu Lwowskiego. Wybranych 20 kandydatów, wraz z Antonim Hlavy, wsadzono na ciężarówkę, zawieziono przez Przemyśl w okolice Baranowa, wcielono do Armii Czerwonej, dano karabiny do ręki i skierowano na front do walki z Niemcami. Same wspomnienia z tego okresu godne byłyby osobnego artykułu. Na szczęście w grudniu 1944 r. Hlavy został zwolniony z wojska i udał się do Lublina. Spotkany tam przypadkowo prof. Ludwik Hirschfeld (1884-1954), ówczesny prorektor, napisał mu na kawałku papieru z paczki UNRRA rekomendację dla Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Hlavy został studentem medycyny w Katedrze Medycyny Wojskowej z zaliczeniem mu roku studiów we Lwowie. W Lublinie ukończył drugi i trzeci rok studiów. W tym okresie poznał swoją przyszłą żonę Bożenę, również studentkę medycyny. Oboje udali się do Poznania, gdzie kontynuowali studia, uzyskując tam dyplomy lekarskie. W 1948 r. pobrali się i w maju 1949 r.

Hlavy w mundurze podchorążego, 1939 r.

przenieśli do Gdańska. Dr Bożena Hlavy pracowała początkowo w Klinice Chorób Wewnętrznych AMG prowadzonej przez prof. Stanisława Wszelakiego, gdzie uzyskała drugi stopień specjalizacji z interny. Później kontynuowała pracę w Szpitalu Reumatologicznym w Sopocie pod kierunkiem dr Jadwigi Titz-Kosko.

Praca zawodowa i naukowa w Gdańsku

Po przybyciu do Gdańska Hlavy otrzymał od 1 lipca 1949 r. etat asystenta na Oddziale Chirurgii i Ortopedii Dziecięcej Akademii Lekarskiej (od 1950 r. Akademii Medycznej), której ordynatorem był ówczesny docent (od 1953 r. profesor) Alojzy Maciejewski (1904-1987). Specjalizację z chirurgii dziecięcej uzyskał w 1953 r. Z dniem 1 stycznia 1955 r. nastąpił podział Oddziału na Klinikę Chirurgii Dziecięcej, włączoną do Wydziału Pediatrycznego oraz samodzielną Klinikę Ortopedii (początkowo tylko dla dzieci), której prowadzenie objął przybyły z Warszawy prof. Zygmunt Ambros (1907-1963). Kliniki znalazły lokalizację na terenie Szpitala Miejskiego (potem Wojewódzkiego) im. M. Kopernika w Gdańsku. Wyjątkowa osobowość i zawodowo-naukowe zalety Ambrosa zafascynowały Hlavy, który pozostał w Klinice Ortopedii, gdzie w 1955 r. uzyskał specjalizację drugiego stopnia z ortopedii i chirurgii urazowej. W tym też okresie odbył kilkumiesięczny staż szkoleniowy w Klinice Ortopedii w Poznaniu u prof. Wiktora Degi. W 1960 r. obronił pracę doktorską na podstawie pracy *Operacyjne leczenie stopy porażennej*. Opiekunem jego doktoratu był ówczesny

Porucznik Bożena Michalska i podchorąży Antoni Hlavaty jako studenci medycyny, Lublin 1946 r.

kierownik gdańskiej Kliniki Ortopedycznej prof. Alfons Senger (1915-1991). Habilitował się w 1964 r. na podstawie rozprawy *Doświadczalne i kliniczne badania nad możliwością zapobiegania zrostom po szwie ścięgien*. Po odejściu w dniu 15 października 1967 r. profesora Sengera do Poznania, docent Antoni Hlavaty został mianowany kierownikiem Katedry i Kliniki Ortopedii AM w Gdańsku. Piastował to stanowisko do momentu przejścia na emeryturę 30 września 1990 r. W 1974 r. mianowano go profesorem nadzwyczajnym, w 1984 r. profesorem zwyczajnym. W trakcie jego kadencji jako kierownika Kliniki powstał Pododdział Chirurgii Ręki (1979 r.), Przykliniczna Poradnia Chirurgii Ręki (1982 r.) i Przykliniczna Poradnia Bólów Krzyża (1984 r.). Hlavaty był współautorem podręcznika pod redakcją prof. Z. Ambrosa *Zarys ortopedii ogólnej* i członkiem-założycielem Sekcji Chirurgii Ręki PTOiTr. Pod jego kierownictwem zespół Kliniki opublikował 321 prac naukowo-badawczych. On sam był autorem 61 publikacji naukowych, głównie z zakresu chirurgii rekonstrukcyjnej ręki, chorób i dysfunkcji stawu biodrowego i patologii kręgosłupa. Na podstawie własnych badań prof. Hlavaty sprecyzował wskazania do przeszczepiania ścięgien w niedowładach mięśni stóp w przypadku choroby Heine-Medina. W kolejnych badaniach opracował

Państwo Hlavaty na grani Tatr Wysokich, lato 1955 r.

metodę zapobiegania zrostom po szwie ścięgien, upowszechnił wykonywanie pierwotnych szwów i wolnych przeszczepów w urazowych uszkodzeniach ścięgien zginaczy palców ręki. W leczeniu bocznych skrzywień kręgosłupa metodą Harringtona, zastąpił oryginalny dystraktor zapadkowy bezpieczniejszym dystraktorem nagwintowanym. W tym okresie Klinika zajmowała się także zagadnieniami resekcji trapezoidalnej w leczeniu powolnego złuszczenia głowy kości udowej, zastosowaniem przeszczepu kości strzałkowej z równoczesnym użyciem gwoździa śródszpikowego Küntschera w leczeniu złamań trzonu kości udowej, osteosyntezą stabilną kości długich i dwuczęściową endoprotezoplastyką stawu biodrowego. W 1984 r. prof. Hlavaty, jako pierwszy w Polsce, opublikował wyniki operacyjnego leczenia kręgozmyku zwyrodnieniowego.

Prof. Hlavaty był opiekunem przewodów habilitacyjnych 5 lekarzy (J. Burka, J. Szczekot, M. Teleszyński, W. Dunaj, S. Mazurkiewicz) oraz 21 prac doktorskich (M. Laskowski, A. Ożga, K. Czerepak, E. Gładkowska-Bogotko, S. Mazurkiewicz, T. Wiśniewski, J. Peszkowski, Z. Borkowski, R. Okoniewski, A. Switoński, M. Mickiewicz, W. Wojtasik, E. Normant, M.T.W. Grabowski, A. Smoczyński, A. Antonowicz, B. Baczowski, J. Walerych, M. Krzemiński, R. Ostojki, K. Kolarz). Był ponadto recenzentem 12 przewodów habilitacyjnych, 15 prac doktorskich i autorem 14 opinii o nadaniu tytułu profesora. Pod kierownictwem prof. Hlavatego specjalizację ortopedyczno-traumatologiczną I stopnia uzyskało 26, a II stopnia 27 lekarzy. A. Hlavaty był członkiem zwyczajnym Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego i Traumatologicznego (PTOiTr.) od 1952 r. Jego członkiem honorowym został w 1992 r.

Funkcje pełnione w zawodowych i naukowych instytucjach lekarskich, posiadane odznaczenia

Prof. Antoni Hlavaty pełnił przez wiele lat stanowisko konsultanta ds. ortopedii i traumatologii na teren województw: bydgoskiego (1961-1968) i gdańskiego (1968-1982). W latach 1983-1990 był przedstawicielem Nadzoru Krajowego ds. ortopedii i chirurgii urazowej na obszar Polski Północnej. W latach 1967-1979 był prezesem Oddziału Gdańskiego PTOiTr. W latach 1954-1958 był sekretarzem, a w latach 1978-1982 wiceprezesem Zarządu Głównego PTOiTr. W latach 1966-1975 był wiceprezesem Sekcji Chirurgii Ręki PTOiTr. oraz członkiem Międzynarodowej Federacji Towarzystw Chirurgii Ręki. Należał do Polskiego Towarzystwa Lekarskiego i Gdańskiego Towarzystwa Naukowego. Wchodził w skład Komitetu Redakcyjnego czasopisma *Chirurgia Narządów Ruchu i Ortopedia Polska*. W 1976 r. w Gdańsku zorganizował pamiętny Zjazd Naukowy PTOiTr.

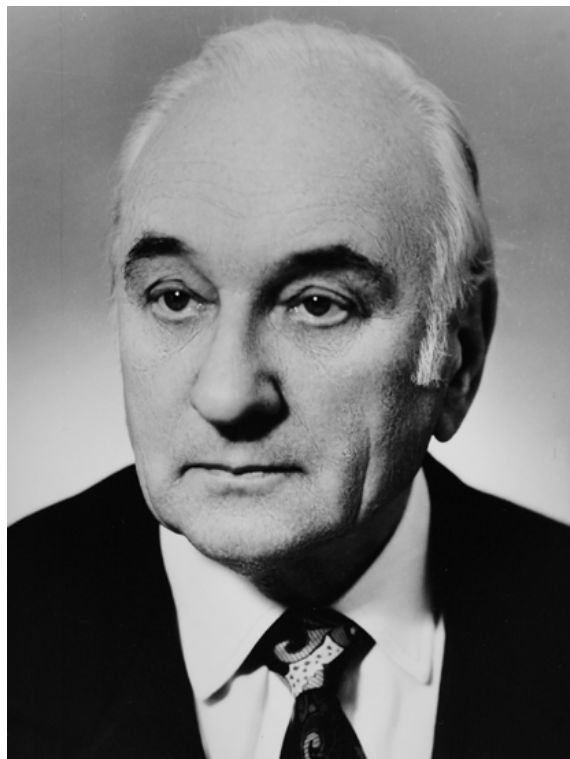
Profesor Hlavaty w swojej skromności nie zabiegał nigdy o tytuły, akademickie zaszczyty czy odznaczenia. W ważnych momentach nie uchylał się jednak od przejścia odpowiedzialności. Latem 1982 r., w 8 miesięcy po wprowadzeniu stanu wojennego, odwołany został ze stanowiska dotychczasowy rektor AMG prof. Mariusz Żydowo. Jego obowiązki przejął na czas stanu wojennego profesor generał Wiesław

Łasiński z Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi. Po opuszczeniu przez tego ostatniego Gdańska, do czasu nowych wyborów, władze partyjne i administracyjne powierzyły kierowanie Uczelnią internistce, profesor Barbarze Krupie-Wojciechowskiej. W 1984 r. w napiętej atmosferze społeczno-politycznej, nowym rektorem AMG wybrany został zdecydowaną większością głosów prof. Antoni Hlavaty, znany ze swojej prawości i uczciwości. Ponieważ jednak proponowani przez niego kandydaci na członków nowych władz Uczelni nie uzyskali akceptacji Komitetu Wojewódzkiego PZPR, prof. Hlavaty złożył rezygnację ze swojego stanowiska. Nowym rektorem została prof. Krupa-Wojciechowska. Tak zakończyła się administracyjna kariera prof. Hlavatego, do której zresztą nigdy się nie palił. Po przejściu w 1990 r. na emeryturę był jeszcze przez kilka lat zatrudniony w niepełnym wymiarze godzin jako konsultant w Przyklinicznej Poradni Ortopedycznej oraz przez dwie kadencje (1990-1997) udzielał się bardzo aktywnie jako rzecznik odpowiedzialności zawodowej w Gdańskiej Izbie Lekarskiej.

Wśród odznaczeń profesora Hlavatego wyróżnić należy Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej i Medal Zasłużonemu Akademii Medycznej w Gdańsku. Z okazji obchodów 60-lecia działalności Katedry i Kliniki Ortopedii w Gdańsku w 2013 r. wręczono mu odznaczenie „Zasłużony dla Polskiej Ortopedii i Traumatologii”. W trakcie VIII Zjazdu Polskiego Towarzystwa Chirurgii Ręki w Gdańsku we wrześniu 2015 r., uhonorowano prof. Hlavatego honorowym odznaczeniem „Laur Chirurgii Ręki”. Polskie Towarzystwo Wysokogórskie przyznało mu „Medal 100-lecia Polskiego Alpinizmu” (2003 r.).

Pozazawodowe pasje Profesora

Mieszkając w Kołomyi, już od wczesnego dzieciństwa Antoni Hlavaty zżyty był z górami i zafascynowany dzięką, malowniczą przyrodą Karpat Wschodnich oraz góralskim folklorem ich huculskich mieszkańców. W Gdańsku już od początku lat 50. XX wieku zaczął systematycznie uprawiać turystykę i wspinaczkę wysokogórską, najpierw w Tatrach, a potem także w Alpach. W 1966 r. brał udział w zdobyciu Matterhornu. Był jednym z założycieli Klubu Wysokogórskiego Trójmiasta (KWT), któremu prezesował w latach 1959-1969. Do dziś jest członkiem honorowym, który nadal bardzo prężnie działa. Czasami we wspinaczkach towarzyszyła mu żona Bożena. Państwa Hlavatych łączyło również umiłowanie muzyki. Profesor jest wielkim znawcą muzyki, grał na skrzypcach. Jego żona – dr Bożena Hlavaty, była bardzo uzdolniona muzycznie. Jeszcze przed studiami medycznymi ukończyła Konserwatorium Muzyczne w klasie wiolonczeli i koncertowała. Gdy tylko było to możliwe, podróżowali samochodem po Europie, zwiedzając liczne miasta i ich zabytki, odwiedzali muzea i teatry operowe. W podróżach do Włoch, Szwajcarii, Francji i Hiszpanii często towarzyszył im syn, Krystian Piotr. Dysponując, w socjalistycznym wtedy państwie, skromnymi tylko środkami finansowymi, musieli zazwyczaj korzystać z własnego namiotu i tanich kempingów. Należy podkreślić, że prof. Antoni Hlavaty imponuje wszech-

Prof. Antoni Hlavaty w latach 80. XX w.

stronną wiedzą humanistyczną, znajomością literatury i sztuki. Przedmiotem jego szczególnych zainteresowań od dawna są zagadnienia z zakresu filozofii katolickiej, teologii i etyki lekarskiej. Duchowym wzorcem dla Profesora jest przede wszystkim postać papieża Jana Pawła II (Karola Wojtyły), również miłośnika gór.

Podsumowanie

Profesorowi Antoniemu Hlavatemu przypadł w udziale stosunkowo rzadki w zawodzie chirurga przywilej długowieczności, jakkolwiek życie nie szczędziło mu wszelkiego rodzaju przygód i niebezpieczeństw, godnych filmowego scenariusza. Wychodził z nich zazwyczaj obronną ręką, co przypisuje szczególnej opiece Opatrzności. Osobowość profesora Antoniego Hlavatego ukształtowały przede wszystkim ciepła i wysoce kulturalna, polska patriotyczna atmosfera jego rodzinnego domu, wielojęzyczność i wielokulturowość otoczenia w którym wzrastał, nauki wyniesione z polskiego Gimnazjum im. Króla Kazimierza Jagiellończyka w Kołomyi, dramatyczne przeżycia wojenne, trudne lata powojenne oraz wieloletnia, intensywna praca zawodowo-naukowa w Gdańsku. Jak sam twierdzi, swoich górskich wypraw nie traktował jako sportu wyczynowego, ale jako relaks i sposób na kształtowanie w sobie odwagi i innych cech potrzebnych w trakcie przeprowadzania operacji. Profesor Hlavaty poświęcił medycynie ponad 50 lat swojego pracowitego życia. Dzierżył ster Kliniki Ortopedycznej Akademii Medycznej w Gdańsku ponad 23 lata. Głównie jego i doc. J. Szczekota zasługą (obydwaj rodem z Galicji) było stworzenie w Klinice prawdziwie rodzinnej i koleżeńskiej atmosfery. Pod ich przewodnictwem regularnie wyjeżdżaliśmy na całonocne, weekendowe biwaki nad wodą w po-

Prof. A. Hlavaty w gronie zespołu Kliniki po nominacji na profesora nadzwyczajnego, Gdańsk, 1974 r.

bliskie, piękne kaszubskie lasy, grając tam w piłkę, spacerując, pływając, piekąc kielbaski przy ognisku, śpiewając, no nie stroniąc od kieliszka wina. Te wyjazdy „na przyrodę” były doskonałą okazją do swobodnych, szczerych rozmów i rozładowały napięcia lub konflikty, które z natury rzeczy co jakiś czas w każdym zespole powstają. Wszystkie rocznice, sukcesy i awanse kierownictwa Kliniki i asystentów były wspólnie świętowane, zazwyczaj w „Klubie Kopernik”, w podziemiach naszego szpitala. Profesor Hlavaty wychował wiele pokoleń młodych lekarzy nie tylko na świetnych lekarzy -specjalistów, ale także na wartościowych ludzi o wysokich zaletach moralnych. Dla swoich uczniów, do których zaliczają się autorzy niniejszej publikacji, pozostaje nadal wzorem doskonałego lekarza i szlachetnego człowieka o wielkiej wiedzy i wyjątkowej kulturze osobistej. Nauczył nas nie tylko ortopedii, ale i etycznego podchodzenia do pacjenta, pokory wobec życia i śmierci.

W *Gazecie AMG* nr 10/2017 r. (s. 41) prof. J. Suchorzewska i dr L. Birn opublikowali aktualne refleksje profesora Hlavatego o medycynie, których fragment godzi się tutaj zacytować: [...] *Medycyna jest nie tylko rozbudowanym kompleksem nauk medycznych, ale również sztuką. Zarówno jako nauka jak i jako sztuka łączy się z etyką. Z tego to powodu jest tak wysoko ceniona w aksjologicznej hierarchii różnych zawodów. [...] Zawód lekarza jest nieubłaganym sprawdzianem kwalifikacji moralnych. Lekarzowi nie wolno być niewrażliwym na moralne wartości i ich hierarchię. Dlatego za największą zaletę lekarza należy uznać obowiązek nadawania swej pracy zawodowej wymiaru duchowości i pogłębiania swego człowieczeństwa. Oznacza to kierowanie się zawsze uprzejmością i życzliwością, które pozwolą choremu odczuć, że jest człowiekiem wśród przyjaznych mu ludzi. Medycyna bez sacrum nie istnieje. Kliniki, szpitale, a zwłaszcza sala operacyjna powinny być „ziemią świętą”, ponieważ tam dokonują się czyny, które*

za podmiot swojego działania mają drugiego człowieka. Jest to miejsce wymagające od chorego ofiary, zaś od lekarza poświęcenia i bezgranicznego ofiarności. [...] Szczególnie na sali operacyjnej lekarz uświadamia sobie swoje powołanie, poznaje samego siebie, swoje wnętrze, swoje możliwości i swoją niewystarczalność. Dlatego do sali operacyjnej należy wkroczyć jak do świątyni, bez egoizmu, pychy, zarozumiałości, przygotowany i oczyszczony, z pokorą i ciszą.

Drogi Panie Profesorze! Dziękujemy Ci najserdeczniej za Twoje wybitne zasługi dla gdańskiej oraz polskiej ortopedii i traumatologii, dla Akademii Medycznej w Gdańsku i dla Twoich uczniów. Pozostaniesz dla nas na zawsze wielkim autorytetem, jako lekarz, naukowiec i człowiek. W 98. rocznicę urodzin życzymy Ci dużo zdrowia, sił, optymizmu i dalszej aktywności.

Michał T.W. von Grabowski, em. ordyn. Kliniki Ortopedii,
Edith-Stein-Fachklinik, Bad Bergzabern, Niemcy,
Tomasz Mazurek, kierownik Kliniki Ortopedii
i Traumatologii Narządu Ruchu GUMed

Piśmiennictwo

- Makarewicz W.: *Nestor gdańskich ortopedów*. *Gazeta AMG*, 5/2014, s. 22-25.
Mazurek T.: *60-lecie działalności Katedry i Kliniki Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego*. Wyd. Exemplum, Poznań-Gdańsk, 2013 r.
Grabowski von, M.T.W., Mazurek T.: *Profesor Józef Szczekot (1932-1997)*, [w:] *Historia gdańskiej ortopedii i traumatologii*. Wyd. Exemplum, Poznań, 2017 r.

Od redakcji

Niniejszy tekst, za zgodą redakcji, jest skróconą i przeredagowaną wersją artykułu opublikowanego w języku angielskim: Michał T.W. von Grabowski, Tomasz Mazurek *Professor Antoni Hlavaty – an outstanding orthopaedic surgeon and scientist from Gdańsk*. In celebration of his 98th birthday; *Chir. Narządów Ruchu Ortop. Pol.*, 2018; 83 (2) 66-72.

Odbył się IV Kurs chirurgii ucha i kości skroniowej

Dwudziestu pięciu lekarzy z całej Polski uczestniczyło w dniach 19-21 września 2018 r. w *Kursie chirurgii ucha i kości skroniowej*. Był on przeznaczony dla lekarzy otolaryngologów zajmujących się otochirurgią, którzy chcieli doskonalić techniki operacyjne stosowane w tej dziedzinie medycyny. Organizatorami byli: prof. J. Kuczkowski, doc. T. Przewoźny, doc. A. Skorek, dr W. Sierszeń, dr D. Tretiakow, dr W. Brzoźnowski, dr D. Stodulski, dr B. Mikaszewski z Kliniki Otolaryngologii oraz doc. Adam Kosiński z Zakładu Anatomii Klinicznej i doc. Michał Kaliszan z Zakładu Medycyny Sądowej. Program Kursu był niezwykle urozmaicony i wymagający dla uczestników oraz organizatorów. Trwał około 11 godzin dziennie. Zajęcia poranne odbywały się w Klinice Otolaryngologii (budynek CMI), gdzie uczestnicy kursu obserwowali transmitowane z bloku operacyjnego zabiegi (*live surgery*) z równoczesną możliwością dyskusji z operatorami, którzy na bieżąco komentowali kolejne etapy swoich zabiegów. Z takich możliwości technicznych uczestnicy byli bardzo zadowoleni. Podczas trwania Kursu zoperowano 7 zaplanowanych wcześniej pacjentów z różnymi chorobami ucha. Wykonywano między innymi operacje usunięcia perlaka metodą *inside – out* z obliteracją nadbębniaka mięśniami kostnymi, tympanoplastyki typu zamkniętego, tympanoplastyki z użyciem najnowszej generacji protez pasywnych typu PORP, myringoplastykę, technikę operacji perlaka ucha środkowego z obliteracją jamy po mastoidektomii materiałem autogennym (*ang. BOT-bone obliteration technique*). Niezaplanowanym wcześniej zabiegiem był rzadki przypadek ewakuacji usznopochodnego ropnia mózdzku z powodu zaawansowanego procesu chorobowego wywołanego perlakiem. Podobnie jak w latach poprzednich organizatorzy zaprosili najlepszych otochirurgów z kraju i ze świata. Jako pierwszy swoją technikę operacyjną zaprezentował dr hab. Marcin Szymański z Katedry i Kliniki Otolaryngologii i Onkologii Laryngologicznej SPSK nr 4 w Lublinie, wykładowca w corocznym Międzynarodowym Zaawansowanym Kursie Mikrochirurgii Ucha i Podstawy Czaszki w Zurichu (Szwajcaria). Nowością w tegorocznej edycji kursu była obecność dr. Józefa Mierzwińskiego, kierownika Oddziału Otolaryngologii, Audiologii i Foniatrii Dziecięcej Wojewódzkiego Szpitala Dziecięcego im. J. Brudzińskiego w Bydgoszczy, specjalizującego się w otochirurgii i implantologii dziecięcej, który zaprezentował nieco inne podejście do pacjenta ze względu na jego wiek, m.in. w przypadku kieszonek retrakcyjnych błony bębenkowej. Podobnie jak w poprzednich edycjach kursu swoją obecnością uświetnili go m.in. prof. Kazimierz Niemczyk, kierownik Kliniki Otolaryngologii w Warszawie oraz dr Andrzej Żarowski, kierownik Kliniki Otolaryngologii Europejskiego Instytutu Otolaryngologii, Chirurgii Głowy i Szyi Sint-Augustinus w Antwerpii, prezentując swoje po-

dejście chirurgiczne do leczenia przewlekłego zapalenia ucha środkowego. W godzinach popołudniowych kursanci ćwiczyli operacje otochirurgiczne na preparatach kości skroniowej w salach ćwiczeniowych Zakładu Anatomii i Neurobiologii, gdzie przygotowano 12 doskonale wyposażonych stanowisk ćwiczeniowych dla 24 lekarzy jednocześnie. W trakcie ćwiczeń praktycznych, każdy uczestnik Kursu miał możliwość wykonania wielu różnych typów operacji usznych, takich jak: paracenteza z założeniem drenika wentylacyjnego, tympanotomię śródprzewodową, mobilizację strzemiączka, założenie protezki strzemiączka, ossikuloplastykę, mastoidektomię, tympanotomię tylną, labirynektomię czy dekompresję nerwu twarzewego. Zorganizowano dwa pokazy firmowe. Pierwszy z nich dotyczył użycia najnowszych protezek zastępujących kosteczki słuchowe, tzw. pasywne implanty ucha środkowego wykonane z połączenia tytanu i nitinolu. W trakcie drugiego pokazu, każdy z kursantów miał możliwość założenia elektrody implantu ślimakowego do ślimaka specjalnie do tego celu skonstruowanego fantomu, pod kontrolą endoskopu. Część kursantów już po raz kolejny uczestniczyła w organizowanym przez nas kursie, a wszyscy uczestnicy byli bardzo zadowoleni ze sposobu przedstawienia wielu problemów klinicznych. Każdy z uczestników Kursu otrzymał certyfikat, uzyskując aż 31 punktów edukacyjnych. Według opinii kursantów, szkolenie to było doskonale przygotowane i przeprowadzone. Na uwagę zasługuje fakt, że lista uczestników, którą uruchomiliśmy w marcu br. została zapełniona w całości w ciągu kilku godzin, a co najmniej taka sama liczba osób została zapisana na listę rezerwową. Biorąc pod uwagę tak duże zainteresowanie lekarzy prowadzonym przez nas szkoleniem już planujemy kolejną edycję kursu w terminie 18-20.09.2019 r.

dr hab. Tomasz Przewoźny, prof. Jerzy Kuczkowski
Klinika Otolaryngologii GUMed

Diagnozowanie i leczenie hiperurykემii – nasi badacze w gronie europejskich ekspertów

Eksperti ogłosili pierwszy międzynarodowy konsensus dotyczący diagnozowania i leczenia hiperurykემii (zwiększone stężenie kwasu moczowego w surowicy krwi) u pacjentów z wysokim ryzykiem sercowo-naczyniowym. W pracach nad dokumentem, rzucającym nowe spojrzenie na diagnozowanie podwyższonego stężenia kwasu moczowego oraz proces obniżania jego poziomu u pacjentów z wysokim ryzykiem sercowo-naczyniowym brali udział m.in. naukowcy z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego – prof. Krzysztof Narkiewicz, kierownik Katedry Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii, pierwszy Polak, który pełnił funkcję prezesa Europejskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego (ang. European Society of Hypertension) oraz prof. Miłosz Jaguszewski z I Katedry i Kliniki Kardiologii, redaktor naczelny *Cardiology Journal*.

Eksperti są zgodni, wysokie stężenie kwasu moczowego we krwi jest niezależnym czynnikiem rozwoju wielu chorób układu krążenia m.in. nadciśnienia tętniczego, choroby wieńcowej czy choroby naczyniowo-mózgowej, zwiększając ryzyko wystąpienia udaru czy innych incydentów sercowych. Ta zależność działa też w drugą stronę, współwystępowanie

tych chorób istotnie zwiększają częstość występowania hiperurykემii. Hiperurykemia jest niezwykle niebezpieczna dla pacjentów obciążonych chorobami układu krążenia, może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych, a także groźnych powikłań. Mając to na uwadze, eksperci zarówno z Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego (ESC), jak również Europejskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego (ESH) włączyli badanie stężenia kwasu moczowego we krwi do rutynowych badań wykonywanych cyklicznie u pacjentów z wysokim ryzykiem sercowo-naczyniowym. Ich wyniki powinny być na bieżąco monitorowane i oceniane przez lekarzy prowadzących.

– Kluczowe dla pacjentów z grupy podwyższonego ryzyka sercowo-naczyniowego jest więc stałe monitorowanie stężenia kwasu moczowego we krwi. W najbliższej przyszłości może to odegrać kluczową rolę w procesie właściwej prewencji i leczenia chorób sercowo-naczyniowych – zaznacza prof. Miłosz Jaguszewski.

– Do tej pory badanie stężenia kwasu moczowego we krwi było uznawane jedynie za opcjonalne. W praktyce było wykonywane najczęściej raz do roku lub bardzo okazjonalnie. To stanowczo na rzadko, ponieważ często uniemożliwiało wykrycie hiperurykემii na wczesnym jej etapie, a tym samym na wcześniejsze podjęcie działań terapeutycznych i obniżenie ryzyka niebezpiecznych powikłań zdrowotnych – dodaje prof. Krzysztof Narkiewicz.

W pracach nad dokumentem brali udział także uznani europejscy eksperci w dziedzinie kardiologii i hipertensjologii: m.in. Claudio Borghi z Department of Medical and Surgical Sciences (University of Bologna), Giuseppe Mancina z Università Milano-Bicocca, prof. Andrzej Tykarski, rektor Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, a także prof. Krystyna Widecka z Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego, prof. Krzysztof Filipiak, prorektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Justyna Domienik-Karłowicz z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz dr Katarzyna Kostka-Jeziorny z Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. ■

Uczelnia doceniona przez Fundację Hospicyjną

Gdański Uniwersytet Medyczny otrzymał nagrodę im. ks. E. Dutkiewicza SAC, którą przyznano za wieloletnią współpracę merytoryczną z Fundacją przy rozwoju opieki paliatywnej w Polsce. Wyróżnienie zostało wręczone 13 października br. w Polskiej Filharmonii Bałtyckiej w ramach jubileuszu 35-lecia Domowego Hospicjum dla Dorosłych im. ks. E. Dutkiewicza SAC i 15-lecia działalności Fundacji Hospicyjnej. Nagrodę odebrał prof. Krzysztof Narkiewicz, kierownik Katedry i Kliniki Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii. Oprócz GUMed wyróżnieni zostali także: Lions Klub Gdańsk-1, Bank Ochrony Środowiska, Gdańska Kancelaria Doradztwa Podatkowego, Restauracja „Oaza”, firma „Security”, LPP, Zakład Karny w Gdańsku, Energa SA oraz Satel. ■

Bezpłatne zajęcia sportowe dla pracowników

Piłka nożna halowa, koszykówka czy siatkówka to tylko niektóre z zajęć dla pracowników Uczelni, jakie w nowym Centrum Sportowym (ul. Dębowa 21, obok akademików) organizuje Studium Wychowania Fizycznego i Sportu GUMed. Zapisy odbywają się w sekretariacie SWFiS (ul. Dębowa 21) lub pod adresem e-mail sport@gumed.edu.pl. Więcej informacji i zapisy na stronie Studium: <https://centrumsportu.gumed.edu.pl/49723.html>. ■

Nowoczesne USG dla Uczelni

Nowoczesny ultrasonograf Mindray Z5 trafił do Katedry i Zakładu Fizyki i Biofizyki GUMed. Sprzęt został nieodpłatnie długoterwale wypożyczony przez chińską firmę Mindray Medical Poland za pośrednictwem polskiego dystrybutora firmy MAR-MED. W uroczystości, która odbyła się 24 października br., wzięli udział: prorektor ds. rozwoju i organizacji kształcenia Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego prof. Jacek Bigda, prodziekan Wydziału Lekarskiego prof. Bartłomiej Ciesielski, prof. Wojciech Kosiak, który zorganizował przekazanie ultrasonografu dla Katedry, przedstawiciele firmy MAR-MED – Agnieszka Stepień i Adam Turno, menadżer

ultrasonografii na Polskę firmy Mindray Marta Piwowarska, kierownik Katedry dr hab. inż. Piotr Boguś oraz zaproszeni goście. Ultrasonograf jest przeznaczony do dydaktyki dla studentów I roku Wydziału Lekarskiego oraz studentów innych kierunków studiów na GUMed i będzie wykorzystywany na ćwiczeniach studenckich na temat USG. Posiadając taki sprzęt, w ramach nauczania podstaw USG, czyli fizyki fal ultradźwiękowych, studenci będą mogli na zajęciach z biofizyki w Katedrze i Zakładzie Fizyki i Biofizyki zapoznać się i zrozumieć działanie najnowocześniejszej aparatury ultrasonograficznej. ■

Studenci zaprezentowali swoje osiągnięcia naukowe

I Sesja Naukowa Studenckiego Towarzystwa Naukowego GUMed, podczas której kilkunastu studentów Uczelni zaprezentowało swoje dotychczasowe prace naukowe odbyła się 21 września br. W spotkaniu wzięło udział blisko 40 uczestników biernych. Sesję rozpoczął wykład przewodniczącego komisji konkursowej **prof. Michała Woźniaka**, kierownika Katedry i Zakładu Chemii Medycznej pt. *Jedno- i dwuelektronowe reakcje w układach biologicznych*. W komisji zasiadli również **dr hab. Ninela Irga-Jaworska** z Katedry i Kliniki Pediatrii, Hematologii i Onkologii oraz **dr Jacek Rutkowski** z Katedry i Kliniki Onkologii i Radioterapii. Wydarzenie nie odbyłoby się gdyby nie zaangażowanie studentów wchodzących w skład komitetu organizacyjnego, którego prace koordynował Damian Palus.

W sesji polskojęzycznej wyróżnieni zostali: **Ewa Sokolowska**, studentka I r. kierunku lekarskiego za pracę *Trudności diagnostyki różnicowej limfohistiocytozy hemofagocytarnej – opis przypadku* oraz **Rafał Suchodolski**, student IV r. kierunku lekarskiego za *Leczenie farmakologiczne krwioplucia u pacjenta z metastatycznym guzem płuca o nieokreślonym charakterze i utrwalonym migotaniem przedsionków*.

W sesji anglojęzycznej wyróżnienia przyznano: **Karolowi Steckiewiczowi**, studentowi IV r. kierunku lekarskiego za prezentację *Anti-cancer potential of gold nanoparticles is shape dependent. Evaluation of the safety of use in in vitro model* oraz **Konradowi Gądkowi**, studentowi V r. kierunku lekarskiego za *Treatment of intensive dyspnea and anxiety in patient with metastatic breast cancer with the „limfangitis carcinomatosa” syndrome*.

Nagrody dla najlepszych prelegentów ufundowało wydawnictwo Edra Urban&Partner. W czasie przerwy uczestnicy wysłuchali wykładu *EBM review of Prayer and Healing* dr. Jaya Parka, specjalisty medycyny naukowej ze Stanów Zjednoczonych. Wydarzenie objęte było patronatem Rektora Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Konferencja ma charakter cykliczny, dlatego już teraz zapraszamy na kolejną edycję. Osoby zainteresowane działalnością STN lub chętne by do nas dołączyć zapraszamy na naszą stronę internetową stn.gumed.edu.pl.

Karol Steckiewicz,
student IV roku kierunku lekarskiego

Od lewej: Karol Steckiewicz – członek komitetu organizacyjnego, Konrad Gądek – członek zarządu, Rafał Suchodolski – wiceprzewodniczący zarządu, Klaudia Bienias – spiker sesji polskojęzycznej, Zuzanna Brunka – spiker sesji anglojęzycznej, Damian Palus – wiceprzewodniczący, Szymon Zdanowski – przewodniczący

Uczelnia świętowała z Bohaterem Borysem urodziny

Prof. Maria Mazurkiewicz-Beldzińska z Kliniki Neurologii Rozwojowej GUMed świętowała urodziny z Bohaterem Borysem, które odbyły się 23 września br. w Ratuszu Staromiejskim w Gdańsku. Profesor zaprezentowała wykład *Tempus fugit, czyli opowieść o znaczeniu szybkości w neurologii*. O terapiach genowych i perspektywach na przełom opowiedział **Krzysztof Kałwak** z Kliniki Transplantacji Szpiku, Onkologii i Hematologii Dziecięcej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, a o badaniach prenatalnych w chorobach rzadkich **prof. Krzysztof Łukaszuk** z Zakładu Pielęgniarstwa Położniczo-Ginekologicznego GUMed. W trakcie wykładów odbyły się warsztaty dla dzieci *Zrozumieć Bohatera*, dotyczące emocji towarzyszących chorobie dziecka, które poprowadzili terapeuci ośrodka Zakątek Agi w Gdyni. Całość uświetnił występ niepowtarzalnego i wyjątkowego zespołu Remont Pomp z Gdańska. Jednym z gości Borysa był prof. Marcin Gruchała, rektor GUMed.

Urodziny Bohatera Borysa to idea, za którą stoi potrzeba systematycznego i konsekwentnego budowania wiedzy i świadomości społecznej na temat chorób rzadkich, ich wczesnego rozpoznawania i diagnozowania, a także dostępnych w Polsce terapii leczniczych i rehabilitacyjnych. ■

Młodzieżowe Spotkania z Medycyną

Młodzieżowe Spotkania z Medycyną to inicjatywa popularnonaukowa pracowników Zakładu Prewencji i Dydaktyki GUMed oraz Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku. Celem projektu jest pokazanie młodym kandydatom do zawodu lekarskiego medycyny oderwanej od medialnych stereotypów. Kolejna edycja wydarzenia odbyła się 23 października br. w Atrium Gedanense Novum. Spotkanie otworzyli Marta Ryś i Kajetan Lubacki, uczniowie z IX LO w Gdańsku, którzy przygotowali wykład pt. *Październik miesiącem profilaktyki raka piersi*. **Dr hab. Anna Korzon-Burakowska** z Zakładu Prewencji i Dydaktyki GUMed, przedstawiła temat *Cukrzyca – killer XXI wieku?*, a **dr hab. Tomasz Smiatacz**, kierownik Kliniki Chorób Zakaźnych GUMed oraz prorektor ds. studenckich wygłosił prelekcję pt. *Czy warto się zaszczepić?* ■

Wystawa w Muzeum GUMed

Począwszy od lutego br. na łamach *Gazety AMG* prezentowane były najważniejsze fragmenty prezentacji materiałów przygotowywanych z okazji jubileuszu 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę. Podsumowaniem tego cyklu jest wystawa w Muzeum GUMed, tradycyjnie towarzysząca inauguracji roku akademickiego. Znane już materiały historyczne uzupełnione zostały o najciekawsze fotografie, pamiątki, dokumenty i inne artefakty, które do tej pory nie były przedstawione w jubileuszowym cyklu. Kiedy niemal rok temu rozpoczynały się przygotowania do obchodów jubileuszu, oczywistym stała się konieczność i unikalna okazja zwrócenia uwagi na polski dorobek intelektualny ostatnich 100 lat. Jest zrozumiałym, że szczególną uwagę zwrócono na dzieje Wydziału Lekarskiego USB oraz naszej Uczelni od 1945 r. Podczas przygotowania do wystawy wykorzystano zbiory Muzeum, jak i specjalnie na tę okazję pozyskane depozyty.

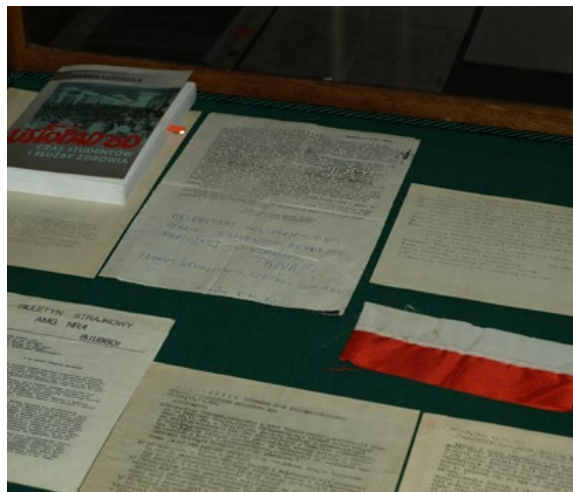
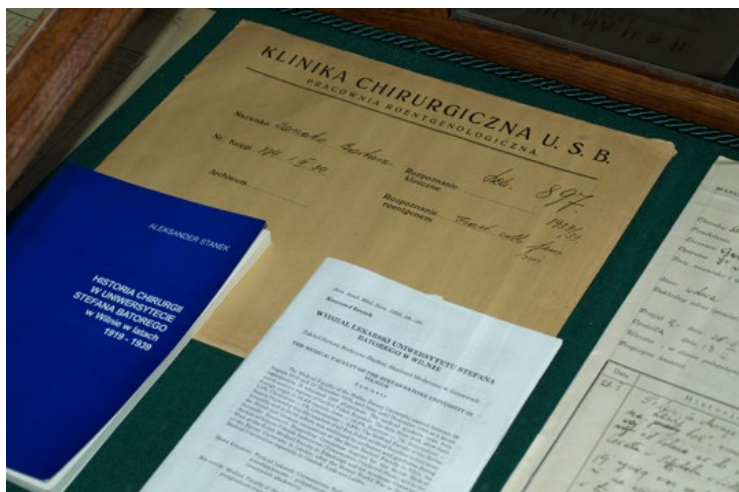
Sto lat to w najnowszej historii to okres burzliwy, obfitujący z dramatyczne wydarzenia, wielkie przemiany świata, ale również niespotykane dotąd osiągnięcia nauki, i postęp jaki dokonał się dzięki niej w każdej dziedzinie. Medycyna jest oczywistym beneficjentem tego procesu. Jednak nawet analiza wszystkich aspektów rozwoju ochrony zdrowia w ostatnich dziesięcioleciach, ich zsumowanie i multiplika-

cja, nie są w stanie oddać rzeczywistego wymiaru postępu, całkowitej zmiany „horyzontu zdarzeń” w medycynie, farmacji, ochronie zdrowia, naukach o zdrowiu, etc. I nawet medycy – rozumiani jako bardzo rozległa i zróżnicowana grupa profesjonalistów zajmujących się wszelkimi aspektami zdrowia, nie do końca zdają się odczuwać w środku jakiego cyklonu dziejowego się znajdują. Wystawa w Muzeum winna pokazać przynajmniej niektóre z najistotniejszych zmian. Odnowienie USB w Wilnie w 1919 r., powołanie ALG w 1945 r., okupacyjny strajk studentów w 1980 r.

Jednocześnie sto lat to suma wielu drobnych wydarzeń, niekiedy ważnych tylko przez krótką chwilę, a dziś już zapomnianych. To równocześnie działalność tysięcy osób, często bezimiennych, odciskających swe piętno w mikro-kosmosie jakim jest Gdański Uniwersytet Medyczny. Przygotowanie wystawy uzmysłowiło oczywisty kontekst przeszłości: nie można jej wspominać w oderwaniu od ludzkich losów. I choć wydaje się to naturalne, to przypomnienie ich historii, pozwala wczuć się w atmosferę przeszłości. Analizowanie jej z perspektywy muzeum uczelni to pasjonujące odkrywanie nieznanego lub chwilowo zapomnianego świata oraz odświeżanie wspomnień. Tym razem trwało ono wiele miesięcy podczas, których powstawały kolejne prezentacje z cyklu *Kalejdoskop 100 lat*. Trudno jest w kilkunastu zdaniach streścić i opisać to unikalne spotkanie z historią.

Niemal każdy z eksponatów w naszej kolekcji ma związek, nawiązuje, odnosi się lub opowiada o wydarzeniach ostatniego stulecia. Stało się zatem jasne, że CAŁE MUZEUM, zbiór książek, narzędzi i aparatury medycznej, każda z fotografii i osobistych pamiątek, wszystkie dokumenty tworzą w istocie kalejdoskop 100-lecia. Wystawę będzie można oglądać przynajmniej do końca stycznia 2019 r. Zapraszamy!

dr Marek Bukowski,
Muzeum GUMed

Senat GUMed z nagrodą Człowieka E(x)plory

Senat Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego został wyróżniony przez Fundację Zaawansowanych Technologii. Uczelnię doceniono za fakt, że przyjmuje laureatów Konkursu Naukowego E(x)plory bez egzaminów. Program E(x)plory jest głównym przedsięwzięciem Fundacji Zaawansowanych Technologii, który łączy młodych naukowców i autorytety naukowe, startupy oraz duże przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe i instytucje publiczne, media ogólnopolskie i regionalne, szkoły, edukatorów i najlepsze uczelnie wyższe, duże miasta i małe miejscowości. E(x)plory

to największa w Polsce inicjatywa wspierająca utalentowaną młodzież w realizacji innowacyjnych projektów naukowych oraz promująca ich osiągnięcia na arenie międzynarodowej. Wyróżnienie „Człowiek E(x)plory” przyznawane jest osobom, które w szczególny sposób przyczyniają się do promowania młodych naukowych talentów. Nagrodę, która została wręczona 24 października br. w ramach pierwszego dnia Gdynia E(x)plory Week 2018 odebrała prof. Maria Dudziak, dziekan Wydziału Lekarskiego. ■

Innovation Day w Uczelni

Gdański Uniwersytet Medyczny był gospodarzem *Innovation Day* – innowacyjne projekty realizowane w GUMed, który odbył się 28 września br. Celem wydarzenia realizowanego z inicjatywy Centrum Transferu Technologii GUMed było pobudzenie przedsiębiorczości akademickiej oraz wymiana wiedzy, doświadczenia i dobrych praktyk z zakresu wdrożeń, jak również wyzwania związanych z komercjalizacją badań naukowych. Gośćmi wydarzenia byli naukowcy GUMed realizujący innowacyjne projekty w ramach programu „Inkubator Innowacyjności+”, przedstawiciele funduszy inwestycyjnych, młodych przedsiębiorców oraz specjalistów z zakresu ochrony własności intelektualnej.

W trakcie wydarzenia pracownicy Centrum Transferu Technologii wraz z prelegentami z otoczenia biznesu przybliżyli naukowcom zagadnienia związane z:

- modelami współpracy jednostek akademickich z otoczeniem gospodarczym
- możliwościami finansowania i rozwoju wynalazków wywodzących się z uczelni
- skutecznymi narzędziami ochrony wynalazków
- analizą przedsięwzięć skomercjalizowanych z dużym sukcesem
- narzędziami umożliwiającymi rozwój przedsiębiorczości.

Wydarzenie realizowane było w ramach programu „Inkubator Innowacyjności+”, projekt *Wsparcie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacją wyników prac B+R w jednostkach naukowych i przedsiębiorstwach* w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 (Działanie 4.4). ■

Prof. Roman Kaliszan z nagrodą Tswetta-Nernsta

Prof. Roman Kaliszan, emerytowany kierownik Katedry Biofarmacji i Farmakodynamiki otrzymał nagrodę Tswetta-Nernsta. Wyróżnienie zostało wręczone na uroczystości otwarcia 32nd International Symposium on Chromatography 2018, która odbyła się w Cannes-Mandelieu 23 września br. Patronami nagrody są Michaił Tswett, uważany za twórcę chromatografii, który swoje badania prowadził i publikował na carskim Uniwersytecie Warszawskim oraz Walter Nernst, niemiecki noblista z chemii, który urodził się i wychował w Wąbrzeźnie. Nagroda przyznawana jest co dwa lata przez Europejskie Towarzystwo Nauk Separacyjnych (European Society for Separation Science) naukowcom, którzy *wybitnie wpłynęli na rozwój nauk separacyjnych dla postępu naszej cywilizacji*. Prof. Kaliszan jest ósmym laureatem w historii nagrody i pierwszym Polakiem, który otrzymał to wyróżnienie. Drugim naukowcem wyróżnionym w tym roku został prof. Michel Martin z École Supérieure de Physique et de Chimie Industrielles w Paryżu. ■

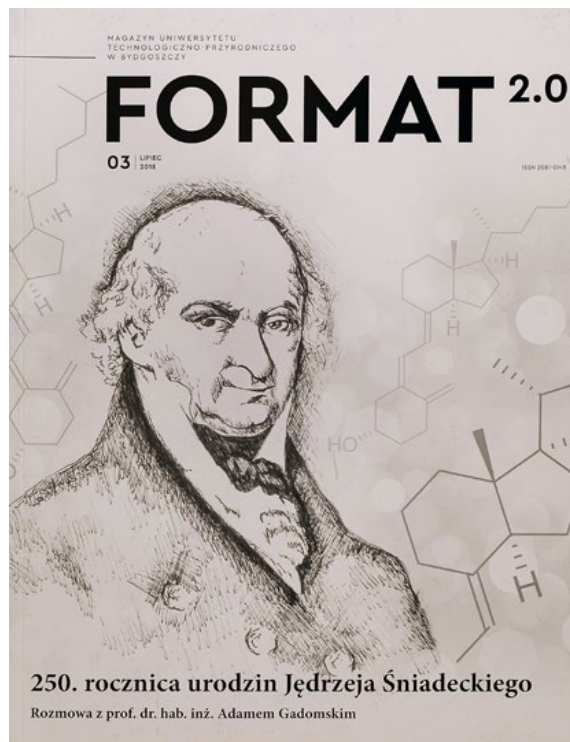

W 250. rocznicę urodzin

Pamięci Jędrzeja Śniadeckiego

30 listopada br. mija 250 lat od narodzin Jędrzeja Śniadeckiego (1768-1838), wybitnego polskiego lekarza, biologa, chemika, filozofa i publicyisty. Był profesorem chemii i medycyny w Szkole Głównej Wielkiego Księstwa Litewskiego, przekształconej w 1803 r. w Cesarski Uniwersytet Wileński. Jako pierwszy opisał metodę leczenia krzywicy za pomocą zwiększonej ekspozycji na światło słoneczne. Był też promotorem higieny i diety oraz pionierem wychowania fizycznego w Polsce. Autor pierwszego polskiego podręcznika chemii oraz oryginalnej i nowatorskiej pracy pt. *Teoria Jestestw Organicznych*, wydanej w 1804 r., w której opisuje wyjątkową cechę organizmów żywych, jaką jest ciągła przemiana materii.

Poniżej, za zgodą Autorów i redakcji czasopisma Uniwersytetu Techniczno-Przyrodniczego im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy pt. *Format^{2.0}*, przedrukujemy materiały z nr. 3/2018 poświęcone upamiętnieniu tego wybitnego uczonego.

Supervisor – Jędrzej Śniadecki

Z prof. dr. hab. inż. Adamem Gadomskim rozmawiała Ewa Lewandowska

■ Dlaczego Jędrzej Śniadecki wielkim naukowcem był?

– Trudno to jednoznacznie określić. Niewątpliwie szedł w dobrym kierunku. Bycie dobrym naukowcem kiedyś a teraz to dwie różne rzeczy. Natomiast Śniadecki dotknął bardzo ważnych tematów z zakresu chemii i medycyny. To przede wszystkim kwestie związane z krzywicą u dzieci i generowania witaminy D w organizmie pod wpływem promieniowania słonecznego. Drugi temat to jest otrzymywanie pierwiastka, który on nazwał westem albo *vestium* po łacinie. Okazało się, że jest to ruten – pierwiastek o liczbie atomowej 44. Jednak odkrycie zostało przypisane komuś innemu, ponieważ Śniadecki robił to bez wystarczającej kontroli skomplikowanego procesu wielokrotnego rozpuszczania rud platyny. Miał zapewne intuicję i umiejętność eksperymentowania, lecz nie miał jeszcze takich narzędzi, żeby rozstrzygnąć definitywnie, a więc w sposób powtarzalny, co to jest za pierwiastek. Następna bardzo ważna rzecz to jest „Teoria jestestw organicznych”, którą wydajemy na uczelni, czyli w dość dosłownym tłumaczeniu „teoria zwią-

ków organicznych”. To jest właściwie książka o procesach życiowych, takich jak oddychanie, o krążeniu krwi, trawieniu, o wszystkich procesach fizjologicznych. Praca naukowca porusza też kwestię teorii ruchów Browna, która mnie jako fizyka szczególnie interesuje. Dotyczy ona przypadkowych, chaotycznych ruchów cząstek w zawiesinie wodnej, na przykład cząstek pyłku kwiatowego. Zjawisko to odkrył w pierwszej połowie XIX wieku szkocki botanik

Robert Brown, obserwując ruch pyłków w zawiesinie. I Jędrzej Śniadecki około 10 lat po tym fakcie zamieścił informację o odkryciu Browna w swojej książce. Chcę przypomnieć, że w pierwszej połowie XX wieku Einstein i Perrin niezależnie uzyskali nagrodę Nobla za opis ruchów Browna, Einstein – za teorię, francuski fizyk – za doświadczenie, które wyznacza wartość jednej ze znanych stałych chemicznych, stałej Avogadra. Śniadecki miał więc intuicję. Wiedział również, że należy posługiwać się precyzyjnym językiem, zrozumiałym dla studentów. Dlatego też nazewnictwo chemiczne przeniósł z języka łacińskiego czy z języków obcych do języka polskiego.

■ **Na ile intuicja jest ważna dla naukowca? Jakiej jest jej znaczenie obok pracy, talentu, wiedzy?**

– Odpowiem przewrotnie. Dlaczego jest tak, że czasem wybitni studenci, olimpijczycy międzynarodowi czy krajowi w dyscyplinach choćby szczegółowych rzadko robią prawdziwe kariery naukowe? Ponieważ widocznie co innego oznacza umieć się doskonale nauczyć czegoś i wykształcić w sobie znakomitą mnemotechnikę i potem jakoś to umiejętnie stosować, ale odtwórczo, a czym innym jest zbudowanie czegoś nowego, aby zauważyć pewne wyłomy w określonym formalizmie czy mechanizmie, zaproponować coś, co powiększa zakres zastosowania tego mechanizmu, co wzbogaca wiedzę. To już jest znane tylko tym, którzy rzeczywiście dobrze rozumieją podstawy, jednocześnie chcą coś nowego wnieść, aby opisać badane zjawiska. Wydaje mi się, że do takich osób mógł należeć Śniadecki. Dysponował bardzo skromnym warsztatem badawczym. Nie było wtedy przecież żadnych sensownych urządzeń, które mogłyby go na przykład przenieść na grunt choćby skali mniejszej, tej skali istotnie mniejszej od zakresu ułamków milimetra. Mikroskopy lub lupy silnie powiększające już co prawda istniały, ale to przecież nie wszystko. Ruchy Browna mógł obserwować praktycznie każdy, natomiast żeby z takiej obserwacji przejść do szczegółowego opisu mechanizmu, trzeba lepszej aparatury.

■ **Kim Pana zdaniem Jędrzej Śniadecki był bardziej – fizykiem, chemikiem, filozofem?**

– Obecnie istnieje pojęcie interdyscyplinarności albo nauk interdyscyplinarnych. Śniadecki miał pewną predylekcję, żeby dbać o zdrowie człowieka, żeby wskazywać jak należy o nie dbać. W związku z tym, jego najważniejszym, wewnętrznym celem było być medykiem.

■ **Bo w tym kierunku się kształcił...**

– Tak. Podkreśliłbym znajomość fizjologii na wówczas dostępnym etapie i przede wszystkim praktyczne jej zastosowanie. Mowa o sposobach odżywiania się i uprawiania aktywności fizycznej. Śniadecki mógłby być znakomitym biochemikiem. Natomiast elementy fizyki są oczywiście obecne poprzez badanie oddziaływania promieniowania ultrafioletowego z materią.

■ **To brzmi niewiarygodnie, że już 200 lat temu ktoś zajmował się wpływem promieni słonecznych na nasz organizm.**

– Coś z tego rozumiał. Tak mi się wydaje. Gdyby teraz żył, to na pewno ten mechanizm rozumiałby detalicznie. Natomiast on robił w zasadzie wszystko, żeby wspomagać „w akcji” taki mechanizm.

■ **Można powiedzieć, że intuicyjnie...**

– Poprzez aktywizację pokładów fizyczności, propagowanie odpowiedniego odżywiania, spędzania wolnego czasu, higieny. W sporcie, o czym doskonale wiemy, ważna jest również fizjologia i budowanie, dzięki jej znajomości, zdolności organizmu do często niewiarygodnego wysiłku

Fot. Ryszard Wszolek

fizycznego. Dodatkowo, żeby być super sportowcem, potrzebny jest dzisiaj psycholog, który odpowiednio ustawi mentalność takiej jednostki. Śniadecki mógłby dziś być wysokiej klasy lekarzem sportowym.

■ **Takim z najwyższej półki.**

– Supervisorem lekarzy sportowych. On te procesy świetnie rozumiał. Pomógłby zapewne naszej kadry narodowej, na przykład tej, która wystąpi na mistrzostwach świata w piłce nożnej.

■ **Zająłby się tym zapewne z największym zaangażowaniem. Wszak był też patriotą. Świadczy o tym jego walka o to, aby wykładać chemię w języku polskim na Uniwersytecie Wileńskim.**

– Niewątpliwie był patriotą i dobrze życzył własnemu krajowi. Jego patriotyzm polegał też na tym, że działał w Towarzystwie Szubrawców. Był przewodniczącym. Stowarzyszenie piętnowało też między innymi pewne negatywne cechy Rzeczypospolitej Szlacheckiej. Pieniactwo, opilstwo, warcholstwo opisywane wszak było choćby w książkach Jana Chryzostoma Paska. Świetnie zdawał sobie sprawę, że to przeszkadza w harmonijnym rozwoju.

■ **Dziś określilibyśmy to zrównoważonym rozwojem społeczeństwa.**

– Pojawia się więc kolejna funkcja, którą mógłby pełnić – adwokata zasad zrównoważonego rozwoju. Nie tylko interdyscyplinarność, nie tylko fizjologia supersportowa. Aby efektywnie myśleć o rozwoju gospodarczym, trzeba mieć do tego właściwie przygotowane jednostki.

■ **Do tych cech Śniadeckiego warto jeszcze dodać jego zdolności krasomówcze.**

– Na Uniwersytecie Wileńskim był postrzegany jako znakomity wykładowca, czego są rozliczne dowody w archiwach tej uczelni. Rzeczywiście docierał słowem w sposób bardzo precyzyjny. Sam fakt publikowania w czasopiśmie wileńskich, dobra recepcja jego wykładu przez studentów i pracowników świadczą o tym, że był wysokiej klasy mówcą. Charakteryzował się pewną swadą w zakresie wypowiedzi,

elokwencją użytkową, która prowadziła wprost do celu – poszerzenia wiedzy studenta oraz czytelnika.

■ ***I na dodatek miał zacięcie satyryczne.***

– Felietony Śniadeckiego były ilustrowane przypowieściami czy różnymi figurami retorycznymi oraz dodatkowo zwrotami satyrycznymi. Podczas wypowiedzi do szerszej społeczności też używał tego typu figur retorycznych.

■ ***Jawi się więc jako światły człowiek, humanista.***

– Wzrastał na styku oświecenia i romantyzmu. Z jednej strony więc ratio – umysł, z drugiej strony dusza. On to połączył. Jego wiedza nie była typu „mędrca” szkiełko i oko, co troszeczkę było domeną jego brata – matematyka, który musiał być precyzyjny i logicznie bazować na systemach formalnych. Jędrzej Śniadecki opierał się na systemach nieformalnych, aczkolwiek na tyle sformalizowanych, że dawały one dobre możliwości, aby nam współcześni kontynuowali jego dzieło.

■ ***Czy Śniadecki był w swoich czasach doceniany?***

– Sądzę, że tak. Pewne rzeczy opublikował w języku francuskim. Poza tym jego osiągnięcia z rutenem mogły być dyskutowane. Wspomagał go jego opiniotwórczy brat, którego prace były znane w środowisku. Zresztą obaj bracia sporo publikowali. Nie udało się niestety w sposób bezapelacyjny uznać Jędrzeja Śniadeckiego za odkrywcę rutenu, bo Francuska Akademia Nauk nie mogła na podstawie jego badań doprowadzić do odtworzenia eksperymentu i potwierdzenia odkrycia naukowego.

■ ***Czy dzisiaj prace Śniadeckiego są doceniane w środowisku naukowym?***

– Na to ma wpływ odległość czasowa i to, że nauka się bardzo uwspółcześnia. Prace są wzmiankowane, ale nie bazuje się na nich ściśle. Na przykład „Teoria jestestw organicznych” przedstawia wiele badań współcześnie docenianych przez lekarzy. Jest więc ciągłość. Ale mimo to w Polsce Śniadecki jest chyba mniej doceniany niż na Litwie. Był jednym z luminarzy nauki na Uniwersytecie Wileńskim.

■ ***Co Pana zdaniem było największym osiągnięciem Jędrzeja Śniadeckiego?***

– Wydaje się, że pełny opis jakościowy pewnych fundamentów w rozumieniu procesów życiowych, czyli co to jest życie, jak wygląda wewnątrz nasz organizm, jak w interakcji albo na pewnym styku z otoczeniem. Również to, że mamy wolną wolę, rozum. Możemy kształtować swój organizm poprzez dbałość o higienę, właściwe odżywianie się oraz aktywność fizyczną. Nie był pionierem propagowania zdrowego stylu życia, ale na pewno w czasach, w których żył i pod naszą szerokością geograficzną był jednym z tych nielicznych, którzy o tym głośno przypominali.

■ ***Którą z nauk Śniadeckiego zaleciłby Pan szczególnie współcześnie żyjącym?***

– Harmonia ducha i ciała wyrażona poprzez dobre, umiejętne studiowanie. Nie należy robić szkółki ze studiów. Raczej zwrócić uwagę na aspekt poznawczy, włączyć naturalną ciekawość. Angażować się w projekty, które na studiach są oferowane, choćby spotkania w gronach międzynarodowych. Studenci naszej uczelni na ogół tego unikają. A z drugiej strony uprawianie sportu. Połączenie tych dwóch elementów daje szansę na zrównoważone, harmonijne funkcjonowanie. Trzeba znaleźć „złoty środek”, złotą proporcję w tych działaniach. I to jest ciekawe jako zagadnienie matematyczne, bo nie zakłada równego podziału danego odcinka na dwie części, na połowę, przewiduje natomiast według odpowiedniego schematu, że ten podział musi być nierówny, należy tylko zachować proporcje – mniej więcej zgodnie z faktem, że nie mamy funkcjonalnie równoważnych półkul mózgowych. Tak więc złota proporcja zakłada, że kiedyś coś w życiu będziemy musieli wybrać. Po prostu każdy ma swój „złoty środek”.

■ ***Śniadecki o tym wiedział?***

– Jestem o tym absolutnie przekonany. Całe jego życie o tym świadczy. On co prawda ten odcinek podzielił na więcej części. Bo nie tylko nauka, nie tylko aktywność fizyczna, ale też społeczna, organizacyjna. To spowodowało, że subdomeną tej wielkiej domeny było więcej. Miał więc małe spektrum tych „złotych środków”, które funkcjonowały we właściwych podprzedziałach. Po prostu była to jednostka wybitna.

■ ***Dziękuję za rozmowę.***

Rzecz o Szubrawcach, Sotwarosie i ludzkich przywarach

Fragment referatu *Towarzystwo Szubrawców oraz Jędrzej Śniadecki w życiu społecznym Wilna*

Pod koniec XVIII wieku i na początku XIX państwo chyliło się szybko ku upadkowi. Lecz i wtedy nie brakowało ludzi, którzy pragnąc złemu zaradzić, starali się podnieść poziom moralności w narodzie. Bardzo szeroko rozpowszechniło się dążenie do skupienia sił jednostkowych w pewne grupy, aby tym sposobem łatwiej i skuteczniej działać dla dobra społeczeństwa w tych mianowicie stosunkach, których prawo i władza państwowa albo nie mogła, albo nie chciała wziąć w opiekę. To dążenie do naprawy obyczajów stworzyło grunt podatny, na którym w Polsce powstało Towarzystwo Szubrawców. Dlaczego nazwa Szubrawców, chociaż wszyscy co do jednego należeli do elity intelektualnej? Główną ideą tworzonego towarzystwa miał być humor i dobry nastrój. Jak było w zwyczaj tego czasu, należało zachować tajemniczość, ale zrobione to było z humorem i szacunkiem do prahistorii litewskiej. Ponieważ członkowie musieli składać podpisy i zwracać się do siebie wyłącznie pod pseudonimem, więc z mitologii litewskiej obrali sobie imiona bożków pogańskich. W dniu 5 stycznia 1819 r. na urząd Prezydenta Towarzystwa Szubrawców został wybrany Jędrzej Śniadecki, przy czym otrzymał imię *Sotwarosa* – boga słońca (od słowa stworzyć). W tak dobranym towarzystwie Jędrzej Śniadecki podjął swoje obowiązki prezydenta.

O celach Towarzystwa Szubrawców, w którym Jędrzej Śniadecki odegrał wybitną rolę, najlepiej możemy się dowiedzieć z ustawy Towarzystwa, wydanej pod nazwą *Kodeks Szubrawski, zawierający przepisy, wedle których odbywają obowiązki szubrawcowe w szczególności, i całe Towarzystwo szubrawskie wogóle*. Kodeks został ułożony w roku 1817, a w dwa lata później dopełniony. Składa się on z kilkunastu prawideł, z których pierwsze, a zarazem najważniejsze, dokładnie cele Towarzystwa określające, brzmi: „zamiarem Towarzystwa jest, nie mając na celu żadnych szczególnych osób, wyświecać szpetność tych przywar i nałogów, które z natury swojej nie mogą być prawem powściąganymi, są jednak dla społeczności bardzo szkodliwe, a u nas z dawną pospolitą, i co gorsza, że w powszechniejszym mniemaniu, za występki i wady najczęściej nie są poczytywane”. Z tego rodzaju między innymi są: używanie nałogowe mocnych napojów, gry w karty, Czekino i bilard, pieniactwo itd.

Sprawie tępienia tych przywar służyły *Wiadomości Brukowe*. Wskazane było, żeby artykuły do gazety były pisane w stylu lekkim i zabawnym, czyli szubrawskim.

Towarzystwo Szubrawców wybierało spośród siebie urzędników: *prezydenta*, zastępcę prezydenta, czyli namiestnika, *mówcę* i jego zastępcę, *strażnika porządkowego* i jego zastępcę, sekretarza i *redaktora*. Obowiązki urzędników były ściśle kodeksem określone. Prezydent przewodniczył na zebraniach i wyznaczał miejsce ich i czas. Gdy się szubrawcy zebrali, prezydent dzwonkiem dawał znać, iż się zebranie zaczyna; siadał i głowę zakrywał. To samo czynili wszyscy zebrani. W czasie posiedzenia wszyscy z nakrytymi głowami siedzieli. Na znak zakończenia schadzki prezydent dzwonił i głowę odkrywał.

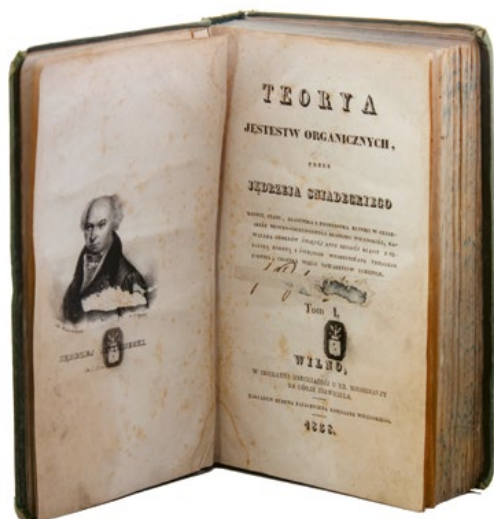
Strażnik porządkowy doglądał, ażeby na schadzce każdy pilnował swego miejsca i nie odzywał się bezprawnie i bez pozwolenia prezydenta, wykraczających zaś ostrzegał stukaniem po podłodze łopatą. W miejscu zebrania znajdował się przed mównicą stół po staropolsku dywanem przykryty, a na stole gąsior wody z napisem *aqua fontis*, szklanka oraz książki z geografii i historii. Niezbędną na każdej schadzce była także łopata, którą dzierzył strażnik. Na łopacie znajdował się napis: *tacere qui nescit, nescit loqui* (kto nie umie milczeć, nie potrafi mówić).

Już w młodości Śniadecki bawiąc w Anglii, zachęcony przez Bukatego, rezydenta polskiego w Londynie, próbował swego dowcipu w artykułach pisanych po angielsku i umieszczanych w jednym z londyńskich czasopism.

Po powrocie do kraju, zostawszy profesorem Uniwersytetu Wileńskiego, nie miał sposobności do kształcenia swego talentu satyrycznego, ponieważ cały czas poświęcał wykładom, pracom naukowym i praktyce lekarskiej, aż dopiero kiedy *Wiadomości Brukowe* wychodzić zaczęły, zatętniła dawna żyłka i zmotywowała Śniadeckiego do odnowienia wspomnień młodości.

Sotwaros-Rej dowiódł pismami swoimi, że mógł być nie tylko znakomitym, w Europie znanym fizjologiem i chemikiem, lecz także wyborynym obserwatorem psychologicznym i zręcznym satyrykiem. Pod rządami bowiem Śniadeckiego zaczął się najlepszy okres w rozwoju Towarzystwa. *Wiadomości Brukowe* miały duże powodzenie, ale rzecz naturalna, miały sporo i nieprzyjaciół, aczkolwiek zadanie swoje spełniały znakomicie. Pobudzały one do czytania tych, którzy dawniej nic nie czytali; przyczyniały się waleń do wyrabiania szacunku opinii publicznej; jednym słowem miały dużą zasługę społeczną.

Utwór Swifta, *Podróże Gulliwiery*, już były znane i u nas. Śniadecki, uważając Gulliwiery za „stawnego” szubrawca, napi-

sał artykuł *Postrzeżenia włóczęgi Gulliwera*, ogłoszone przez Bogumiła Uważnickiego, szlachcica oszmiańskiego¹. Opowiada o trzech klasach ludzi, żyjących na wyspie *Balibarbi*, a raczej opisuje je trybem „historyków naturalnych”. Jedna klasa chodzi w koturnach (łapciach)¹, mieszka pod słomianą strzechą, oddycha dymem, a karmi się plewami na pół z mąką; druga klasa chodzi w butach i długich sukniach na kształt szlafroków, głowy po większej części dla łatwiejszej transpiracji² goli i ręcznikiem długim, rozmaitymi farbami upstrzonym, przepasuje się, a to jak widać dla podwiązania i podparcia brzucha, który jest zazwyczaj wielki. Ta klasa cierpi na osobliwą chorobę oczu, jakiej na innych wyspach wcale nie dostrzeżono. Polega na tym, że wszelkie druki rażą niezmiernie jej oczy i dlatego ludzie tej klasy nic nie czytają i czytać nie lubią.

Dlatego księgarzom źle się powodzi, a autorom jeszcze gorzej, pisząc po większej części jedni dla drugich. A ci ostatni, często kłócąc się i nienawizdząc, przez prawdziwą lub udawaną pogardę rzadko jedni drugich czytać raczą. – Trzecia wreszcie klasa, bardzo liczna, chodzi z brodą i wiszącymi na skroniach włosami: nosi długie szlafroki, ale zawsze czarne. Umie z mąki żytniej pędzić trunki upajający i smrodliwy, za pomocą którego od klasy łapciowej wszystko wyludza i nic nie robiąc – z niej żyje. Klasie golonej rocznie umówioną sumę opłaca, a za oszukiwanie samej klasy golonej nic nie płaci.

Po *Postrzeżeniach Gulliwera* nastąpiły inne rozprawy szubrawskie, np. w rozprawie o rozumie J. Śniadecki wyśmiewa mentalność mieszczańską.

Co to jest rozum?

Jegomość: Otóż nie ma żadnego okrzesanego człowieka, który by nie wiedział co jest rozum; a uczeni dawno go dokładnie opisali, chociaż nie wszyscy jednakowo.

Sędzia: Ja sądzę o rzeczach ze skutku i przyznam, że w rozum Wpaństwa uczonych nie bardzo wierzę. Jeszcześmy dotąd nie widzieli, żeby się który wyniósł lub zrobił majątek, a u mnie rozum na tym zależy.

Jegomość: Ja mam naukę za istotnie potrzebną; bo tak trzymam, że kto się nie uczy, ten nic nie umie.

Sędzia: A myżto, co w akademii nie byli, to mamy nic nie umieć? – Ja przecie, nie chwalcąc się, piąty raz obrany sędzią, i byłem już na dwunastu eksdywizjach³? Oprócz tego, człowiek w potrzebie i regenta zastąpi. A ichmość w czym swój rozum pokazali? Niepotrzebnie Wpan syna i synowca do akademii oddaje. Na co się to przyda? – Koszt tylko próżny.

Usposóbcie się do urzędów; a gdyby się udało, można by pochwyć jaką ważną plenipotencyą. Wszak to majątek, Mospaniel! To są prawdziwe place dla ludzi z głową. Nie widzisz Wpan, jak do niektórych prędko i zgrabnie majątek pryncypałów przechodzi? A czy traktował który z nich nauki? Jako żywo... To pryncypałowie się uczą... i jak uczą... uczą się w domu; uczą za granicą! A gdzież ich rozum? Tracą co mają... a u mnie ten ma rozum co nabywa. Tylko ci, co mają majątek, lub co go robią, są w znaczeniu i poważani powszechnie.

Rodzaj talentu, który rozwinął Śniadecki jako członek Towarzystwa Szubrawców, najwłaściwiej nazwać można satyrycznym. Główną bronią, którą zwalczał przesady, uprzedzenia, zarozumiałość, śmieszności i inne ujemne objawy życia społecznego, była ironia. Był spostrzegawczy, miał bystry rozum i subtelny dowcip. Te trzy przymioty cechowały *Sotwaros* w stopniu bardzo wysokim i znakomicie się nimi posługiwał.

Towarzystwo Szubrawców odegrało dużą rolę; miało bowiem znaczny wpływ na ówczesne społeczeństwo. Szubrawcy walczyli uparcie z przesadami szlacheckimi. Należy zaznaczyć, że wszystkie wady tego społeczeństwa były opisywane w sposób dowcipny, językiem prostym, ale jędrnym i nie dziw, że chętnie Śniadeckiego czytano, chociaż wielu czytelników nie wiedziało, kto był autorem tekstów. W ogóle śmiało można powiedzieć, że pisma szubrawskie, a wśród nich przede wszystkim pisma Śniadeckiego, wpłynęły bardzo pozytywnie na ówczesne społeczeństwo, przyczyniając się do uszlachetnienia obyczajów.

Emilia Iwaszkiewicz,
Uniwersytet Wileński

¹ Guliwer był człowiek uczony, a łapciów widać nie znał (J. Śniadecki).

² Transpiracja – czynne parowanie wody z nadziemnych części roślin przez: aparaty szparkowe.

³ Eksdywizyją nazywano w dawnej Litwie podział majątku ziemskiego między wierzycieli.

Kodeks Szubrawski, zawierający prawidła, wedle których odbywają obowiązki szubrawcowie w szczególności, i całe Towarzystwo szubrawskie wogóle

Zamiarem towarzystwa jest, nie mając na celu żadnych szczególnych osób, naświetlać szpetność tych przywar i nałogów, które z natury swojej nie mogą być prawem powściąganymi, są jednak dla społeczności bardzo szkodliwe, a u nas z dawna pospolite i co gorsza, że w powszechniejszym mniemaniu za występki i wady najczęściej nie są poczytywane. Z tego rodzaju są:

1. Używanie nałogowe mocnych napojów z utratą przytomności i zdrowia, oraz przymuszanie do tego innych i puszczanie się na pijaństwo bez względu nawet na czas i miejsce, z zaniedbaniem najświętszych niekiedy obowiązków stanu i powołania, i przy tym z ruiną majątku.

2. Gry w karty, Czekino i bilard, z utratą czasu, z odwyknięciem od wszelkiej pracy, z pogorszeniem i oszukaństwem bliźnich, z ruiną własnego zdrowia, a utratą wstydu i majątku.

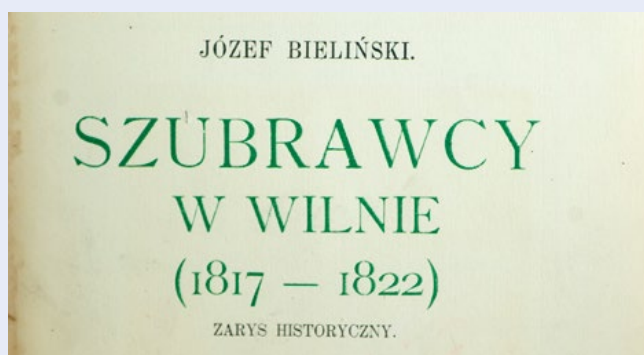
3. Pieniactwo, na które chorują ci wszyscy, którzy przez lat kilkadziesiąt żyjąc, ciągle zostają w procederach i sprawy niedokończone w spadkach przyjmują i zostawują. Do pieniactwów także należą, którzy dla punktu honoru, jak i sami niekiedy zeznają, prawują się o rzecz częstokroć małej dla siebie wagi, albo i w krzywdach istotnie wyrządzonych, nie przyjmując zadośćuczynienia drogą pojednania i ugody, przez prawny proceder chcą tyle uzyskać, ażeby się im koniecznie wszystko, co do nitki nagrodziło z lichwą, a co skutkiem naturalnej niedoskonałości człowieka następować nie może.

4. Próżne chlubienie się tytułami ojców, albo i dalszych przodków, pokrewieństwem z domami znakomitymi i majątniejszymi, oraz zabiegi sejmikowe, upędzanie się za urzędami bez chęci i usposobienia do wypełnienia obowiązków, z lekceważeniem obywatelstwa, honoru i wykonanej przysięgi.

5. Fałszywe i na słuszne u obcych pośmiewisko zasługujące mniemanie, jakoby urzędy mianowicie cywilne były udziałem prerogatywy stanu lub urodzenia, a nie zaś profesją, wymagającą pracowitego uprzednio usposobienia przez gruntowną i stosowaną do każdego rodzaju powołania naukę.

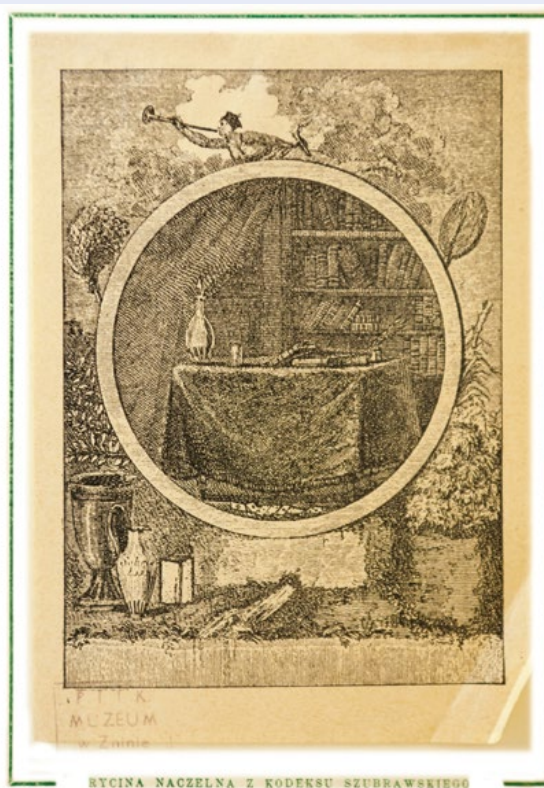
6. Podobnie fałszywe mniemanie, jakoby można być obywatelem światłym i do urzędów prawo mającym, nie zajmując się nigdy w życiu ksiąg czytaniem, nie szukając ciągle w nich oświecenia się i żadnych własnych ksiąg nie posiadając.

7. Tegoż rodzaju mniemanie, że można być słusznym rozważną i sędzią w sprawie własnej.

8. Źle zrozumiana miłość narodowości, zależąca na tym, ażeby bez rozeznania chwalić to wszystko, co własne i dawne, a poczytywać za czernienie narodu, kiedy się wytykają przywary ogólne. Albowiem przywary są wszędy, ale wytykanie ich znaczy, że je znają w kraju za przywary; pokrywanie zaś ich milczeniem, dowodzi w nich upodobania i wstrętu od poprawy.

9. Hojność w obietnicach i łatwość w przyrzekaniu, a nierzetelność w dotrzymaniu słowa; wielkie nakłady na powierzchowną okazałość, a skąpstwo na życie prawdziwie wygodne i porządne, w potrzebowaniu cudzej pomocy i usługi zbytnia uniżoność, a w innych zdarzeniach butność i pogarda dla drugich; i tym podobne przywary dość u nas pospolite.

Kierunek umiędzynarodwienie

Zaczął się kolejny rok akademicki i prawie 300 studentów z całego świata rozpoczęło studia w naszej Uczelni. W grupie tej znaleźli się studenci anglojęzycznych kierunków: lekarskiego, pielęgniarstwa, farmacji oraz uczestnicy wymiany międzynarodowej, m.in. w ramach programu Erasmus+.

Przed rozpoczęciem nauki studenci wzięli udział w Orientation Week, tygodniowym cyklu spotkań (w ostatnim tygodniu września), mającym na celu przybliżenie specyfiki studiowania na Uczelni, ułatwienie zaaklimatyzowania się w obcym kraju i mieście.

Studenci mogli spotkać swoich kolegów ze starszych lat, poznać organizacje studenckie działające w Uczelni, uzyskać informacje dotyczące wiz, zameldowania i ubezpieczenia zdrowotnego wymaganego w naszym kraju, codziennie brali udział w lekcjach języka polskiego. Ogromny trud przygotowania Tygodnia Orientacyjnego (jak co roku) wziął na siebie dr Narcyz Knap, opiekun I r. English Division, przy wsparciu Działu Rekrutacji, Sekcji Współpracy Międzynarodowej,

opiekunów pozostałych kierunków anglojęzycznych i wielu innych osób/jednostek Uczelni.

Nasi studenci znaleźli się również w grupie ponad 1000 studentów rozpoczynających edukację w 10 pomorskich uczelniach, którzy uczestniczyli w imprezie integracyjnej zorganizowanej w hali widowiskowo-sportowej ERGO Arena. Wydarzenie „Study in Pomorskie Integration Party” odbyło się 28 września br. Impreza została zorganizowana w ramach projektu Study in Pomorskie, który jest koordynowany przez Departament Rozwoju Gospodarczego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Wydarzenie poprzedziło spotkanie z przedstawicielami korpusu dyplomatycznego, w którym wzięli udział m.in.: ambasadorzy (w tym Ambasador Indii w Polsce Tsewang Namgyal), konsulowie, marszałek województwa, prezydenci miast, rektorzy, przedstawiciele Agencji Rozwoju Pomorza, Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek. GUMed reprezentowali: prof. Jacek Bigda, prorektor ds. rozwoju i organizacji kształcenia oraz pracownicy Działu ds. Umiędzynarodwienia Uczelni. Celem spotkania było podsumowanie działań i inicjatyw realizowanych w ramach projektu Study in Pomorskie oraz prezentacja ofert uczelni dedykowanych zagranicznym studentom.

W tym dniu na nasze zaproszenie GUMed odwiedził również ambasador Indii w Polsce Tsewang Namgyal z małżonką. W ramach tej wizyty Ambasador spotkał się ze studentami z Indii i ich rodzicami oraz przedstawicielami władz Uczelni – prof. Jackiem Bigdą, prorektorem ds. kształcenia GUMed i prof. Marią Dudziak, dziekanem Wydziału Lekarskiego. Ambasadorowi towarzyszył Sunil Ahuja z Mantra Culture&Community Centre. W spotkaniu ze studentami wzięli udział również Vishal Agnihotri i Raman Wadhwa z Education Poland, z agencji rekrutacyjnej z Indii, z którą współpracuje nasza Uczelnia i dzięki której liczba studentów z Indii studiujących w naszej Uczelni wzrosła do 140. Rekruterzy przyjechali do Gdańska żeby wspierać nas w opiece nad nowymi studentami z Indii w tym wymagającym ogromnego wysiłku Tygodniu.

Ambasador podczas spotkania z władzami Uczelni podkreślał, że Ambasada z troską odnosi się do potrzeb studentów. Z zadowoleniem przyjął informację o nieustających wysiłkach Uczelni w stałym podnoszeniu jakości nauczania i zapewniania studentom coraz lepszych warunków do nauki i spędzania wolnego czasu. Dodał także, że bardzo podoba mu się Gdańsk i Polska. Podkreśli również, że w ostatnich latach bardzo wzrosło zainteresowanie studiowaniem w Polsce medycyny, a sektor edukacji ma jeden z największych potencjałów do współpracy polsko-indyjskiej. Ambasador wzięł również udział w spotkaniu z korpusem dyplomatycznym, marszałkiem województwa, prezydentami miast i rektora uczelni Pomorza w ERGO Arenie oraz przywitał studentów w imieniu korpusu dyplomatycznego.

Nasza Uczelnia bierze udział w wielu projektach i inicjatywach dotyczących umiędzynarodowienia, takich jak Study in Poland (realizowany przez Fundację Edukacyjną Perspektywy), Ready, Study, Go! Poland (realizowany przez NAWA), Study in Pomorskie (koordynowany przez Urząd Marszałkowski WP), Study in Gdańsk (realizowany przez miasto Gdańsk) oraz współpracuje z wieloma organizacjami zajmującymi się kwestiami umiędzynarodowienia, takimi jak ScanBalt, BSRUN, EUPRIO, IROs Forum, KRASP, British Council, Santander Universidades, Model Integracji Imigrantów i Imigrantek.

Naszymi celami w ramach projektu Study in Pomorskie jest przyciąganie studentów zagranicznych na pomorskie uczelnie, wspólna efektywna promocja uczelni, wzmocnienie wizerunku województwa jako miejsca przyjaznego obcokrajowcom, poprawa jakości obsługi studentów i pracowników z zagranicy oraz zwiększenie powiązań sieciowych pomorskich uczelni. Cele te wpisują się w strategię naszego Regionu, tj. przyciąganie i zachęcanie do pozostania talentów. Łączenie sił władz lokalnych, uczelni oraz innych interesariuszy i koordynacja działań daje coraz lepsze efekty.

Realizując nasze cele dostosowujemy się do potrzeb i dlatego w naszej administracji następują również zmiany organizacyjne. Dotychczasowy Dział Współpracy z Zagranicą, Promocji i Projektów Rozwojowych, który składał się z trzech sekcji: Współpracy Międzynarodowej, Informacji i Promocji oraz Projektów Rozwojowych zmienił nazwę na Dział ds. Umiędzynarodowienia Uczelni i pozostała w nim Sekcja Współpracy Międzynarodowej oraz powstało Stanowisko ds. relacji z absolwentami zagranicznymi i Centrum wsparcia studentów zagranicznych – Welcome Point.

Do zadań stanowiska ds. relacji z absolwentami zagranicznymi, które objął z dniem 1 września dr Jacek Kaczmarek należą działania służące budowaniu relacji z absolwentami zagranicznymi (organizacja spotkań, konferencji, wymiana korespondencji), promocji najlepszych, nawiązywania współpracy z jednostkami, które ich zatrudniają oraz oczywiście stworzenie i stałe aktualizowanie bazy danych o tych absolwentach.

Natomiast zadaniem Welcome Point-u będzie organizacja i prowadzenie centrum informacji i doradztwa dla studentów zagranicznych, pomoc studentom zagranicznym (z wyłączeniem toku studiów), podejmowanie inicjatyw na rzecz ich integracji ze studentami polskimi, społecznością Uniwersytetu i środowiskiem międzyuczelnianym oraz organizacja szkoleń, warsztatów, seminariów mających na celu podniesienie kompetencji międzykulturowych pracowników Uniwersytetu. Aktualnie jesteśmy w trakcie zatrudniania i szkolenia pracownika do tzw. *front office* Centrum wsparcia studentów zagranicznych – Welcome Point.

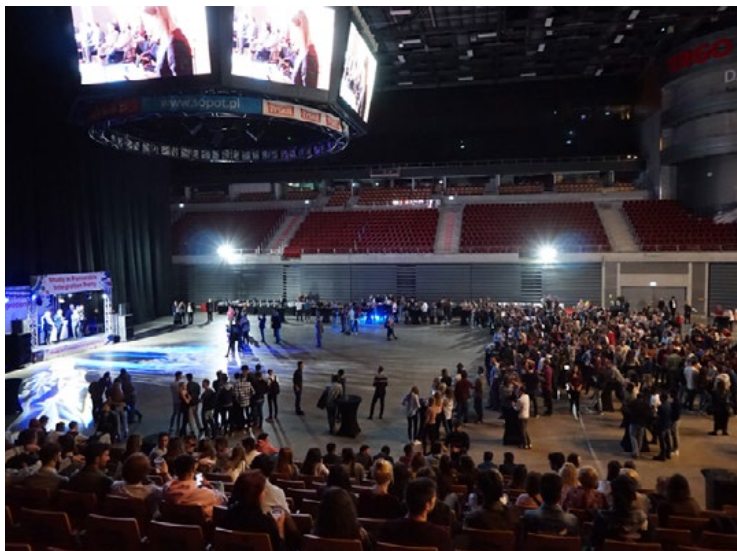
Sekcja Informacji i Promocji decyzją władz Uczelni została wyłączona i teraz podlega bezpośrednio pod Rektora, a Sekcja Projektów Rozwojowych weszła w skład utworzonego ponad rok temu Biura Projektów.

Mamy nadzieję, że nasze nowe inicjatywy i działania znacznie poprawią jakość obsługi studentów, zmniejszą ich

stres związany z podjęciem studiów i życiem w nowym miejscu na świecie oraz, że skutecznie będziemy podnosić kompetencje międzykulturowe naszej społeczności przyczyniając się tym samym do umiędzynarodowienia naszego Uniwersytetu.

Ewa Kiszka,
kierownik Działu ds. umiędzynarodowienia Uczelni

Redaktorzy spotkali się w Częstochowie

Widok ogólny sali obrad w Politechnice Częstochowskiej

Redaktorzy czasopism akademickich, dorocznym zwyczajem, spotkali się w dniach 4-7 września br. w Częstochowie na 26 Konferencji, której gospodarzami były Politechnika Częstochowska i Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza. Obrady pod hasłem *Czasopisma akademickie – nowe czasy i nowe wyzwania* były częścią obchodów 70-lecia Politechniki Częstochowskiej, a Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczyła Izabela Walarowska, kierownik Biura Karier i Marketingu Politechniki Częstochowskiej. Konferencja zgromadziła około 40 redaktorów czasopism uczelnianych, w tym także redaktorów *Forum Akademickiego*. Interesującym i ważnym elementem programu było spotkanie z podsekretarzem w MNiSW Piotrem Müllerem,

który w wystąpieniu zatytułowanym *Konstytucja dla Nauki – główne cele oraz harmonogram wdrażania reformy* zapoznał uczestników Konferencji z przyjętą już przez Sejm ustawą oraz odpowiedział na szereg pytań dotyczących terminarza i sposobu wdrażania reformy w roku akademickim 2018/2019. Na część merytoryczną złożyły się ponadto trzy warsztaty. Pierwszy, zatytułowany *Prawo autorskie a publikacja artykułów* poprowadzony był przez dr Annę Bazan-Bulandę, drugi pt. *Dziennikarz – projektant – czytelnik, czyli o zależnościach przy projektowaniu gazet i czasopism* przygotowany przez Żanetę Wojtałę, a trzeci warsztat poświęcony wystąpieniom medialnym *Jak mówić, żeby nas słuchano* przeprowadziła Iwona Flanczewska, dziennikarka telewizyjna, redaktor naczelna TV Politechniki Śląskiej.

Tradycyjnie program Konferencji obejmował kilka interesujących wycieczek turystycznych, zwiedziliśmy miasto i klasztor na Jasnej Górze z bardzo interesującą wizytą w Bibliotece Jasnogórskiej. W programie znalazł się wyjazd do gminy Olsztyn położonej na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej – miejsca o wyjątkowych walorach krajobrazowych i turystycznych. Były też spotkania z władzami obu Uczelni, które były gospodarzami Konferencji, a wieczorami podejmowani byliśmy kolacją przez rektorów – 5 września br. przez prof. Norberta Szczygła, rektora Politechniki Częstochowskiej, a 6 września br. przez prof. Annę Wypych-Gawrońską, rektora Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza.

prof. Wiesław Makarewicz

Uczestnicy konferencji, na pierwszym planie podsekretarz stanu w MNiSW Piotr Müller w otoczeniu władz obu Uczelni

O prawie regulującym rynek suplementów diety

Dr hab. Agnieszka Zimmermann, kierownik Zakładu Prawa Medycznego i Farmaceutycznego GUMed była gościem Kuby Strzyczkowskiego w programie *Za a nawet przeciw* w Programie Trzecim Polskiego Radia. W rozmowie wskazywała na brak skutecznego nadzoru nad rynkiem suplementów, na wadliwość sposobu ich notyfikacji, a także na brak uregulowań prawnych reklamy suplementów diety, zwłaszcza zasad reklamy skierowanej do dzieci. Reklama ta nie podlega, odmiennie niż reklama leków, żadnym restrykcjom. Rozmówczyni postulowała wprowadzenie narzędzi ochrony prawnej dzieci, zwłaszcza poprzez stworzenie zakazu kierowania reklam suplementów do najbardziej wrażliwych na manipulację odbiorców czyli do dzieci.

Dr hab. Agnieszka Zimmermann prowadzi badania społeczne z zakresu funkcjonowania prawa farmaceutycznego w praktyce. W badania te angażują się studenci ze Studenckiego Koła Naukowego Prawa Farmaceutycznego. W tym roku przeprowadzono badanie *Prawne i etyczne aspekty reklamy produktów stosowanych w populacji pediatrycznej*, które było koordynowane przez studenta farmacji GUMed – Łukasza Golsztajna, przewodniczącego SKN. Uzyskane wyniki wykazały, że istnieje silna korelacja pomiędzy czasem spędzonym przez dzieci na oglądaniu telewizji (a co za tym idzie na oglądaniu reklam) a wywieraniem przez nie nacisku na rodziców podczas wizyt w aptece w celu nabycia produktu. Świadczy to o niskim poziomie ochrony prawnej dzieci, które nie powinny być adresatami reklam produktów mają-

cych znaczenie dla ich zdrowia. Uzyskane wyniki stały się inspiracją do stworzenia pisma skierowanego do Rzecznika Praw Dziecka sugerującego zainicjowanie stosownych działań w celu zmiany niekorzystnej sytuacji prawnej dzieci. Rzecznik, powołując się na wyniki badań wykonanych w GUMed, zwrócił się do Ministra Zdrowia o wyrażenie stanowiska w kwestii reklam suplementów diety dedykowanych populacji pediatrycznej (pismo w załączeniu).

Nagranie dostępne jest na <https://www.polskieradio.pl/9/302/Artykul/2199456,Dlaczego-kupujemy-suplementy-diety>. ■

Zdolni z Pomorza w Uczelni

Blisko sześćdziesięciu uczniów z województwa pomorskiego uczestniczyło w szóstym z kolei spotkaniu w ramach programu Zdolni z Pomorza, które odbyło się 6 października 2018 r. w Instytucie Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdyni oraz Krajowym Ośrodku Medycyny Hiperbarycznej UCMMiT/GUMed. Spotkanie zainaugurowano wykładem pt. *Malaria i wirusowe choroby tropikalne o wzrastającym znaczeniu: dengi, zika, chikungunya, gorączka zachodniego Nilu* **dr hab. Beaty Biernat** oraz *Człowiek pod ciśnieniem: nurkowanie, kesony, komory hiperbaryczne* wygłoszonym przez **dr hab. Jacka Kota**. W Krajowym Ośrodku Medycyny Hiperbarycznej UCMMiT/GUMed uczniowie mieli możliwość zapoznania się z komorami hiperbarycznymi, ich zastosowaniem w medycynie od najstarszych już obecnie nieużywanych komór hiperbarycznych do najnowszych. Natomiast w salach dydaktycznych Katedry Medycyny Tropikalnej i Parazytologii GUMed pod nadzorem **dr hab. Beaty Bartoszewicz**, **dr Beaty Kowalewskiej** oraz **mgr Moniki Rudzińskiej** uczniowie obserwowali makroskopowo oraz mieli możliwość indywidualnej pracy mikroskopowej pre-

paratów zarodźca malarii (*Plasmodium spp.*) czy *Leishmania spp.*, *Entamoeba histolytica*, *Schistosoma spp.*.

Koordinatorem spotkań w GUMed jest prof. Katarzyna Zorena z Zakładu Immunobiologii i Mikrobiologii Środowiska oraz dr Szymon Dziomba z Katedry i Zakładu Toksykologii GUMed. Usatysfakcjonowali uczniowie wyrazili chęć uczestnictwa w kolejnym spotkaniu, które zostało zaplanowane na 2 marca 2019 r. ■

Emerytowani profesorowie wyróżnieni

Profesor Roman Kaliszan, członek rzeczywisty PAN, doradca Rektora ds. Strategii Rozwoju Uczelni, emerytowany kierownik Katedry Biofarmacji i Farmakodynamiki oraz **prof. Janusz Limon**, członek rzeczywisty PAN, emerytowany kierownik Katedry Biologii i Genetyki Medycznej, otrzymali 5 października br. akty powołania na członków Rady Naukowo-Programowej Centrum Hewelianum na kadencję 2018-2022. Równocześnie obu Profesorom wręczono podziękowania Prezydenta Miasta Gdańska Pawła Adamowicza za wieloletnią pracę społeczną w Radzie wraz z Medalami Uznania wybitnymi z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. ■

W dniu 4 października 2018 r. zmarł

prof. Zygmunt CHODOROWSKI

urodzony w Świącianach, mieście powiatowym województwa wileńskiego. Studia lekarskie odbył w latach 1955-1962 na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku. Po studiach został zatrudniony jako asystent, następnie starszy asystent w II Klinice Chorób Wewnętrznych kierowanej przez prof. Jakuba Pensona. Po powstaniu Instytutu Chorób Wewnętrznych kontynuował do 1990 r. zatrudnienie jako adiunkt, następnie docent w Klinice Chorób Nerek. Wówczas po przejściu na emeryturę prof. Witolda Zegarskiego objął po nim w 1990 r. kierownictwo I Kliniki Chorób Wewnętrznych i Ostreych Zatruc, która później zmieniła nazwę na Katedrę i Klinikę Chorób Wewnętrznych, Geriatrii i Toksykologii Klinicznej. W 1968 r. obronił doktorat, a specjalizację II stopnia z chorób wewnętrznych uzyskał w 1971 r. Habilitował się w 1980 r. obejmując w Klinice Chorób Nerek w 1983 r. stanowisko docenta. Na stanowisko profesora nadzwyczajnego został powołany w 1992 r., a w 2003 r. otrzymał tytuł naukowy profesora. W 2007 r. został zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego. Jest autorem jednego z pierwszych polskich podręczników dotyczących geriatrii. Na emeryturę przeszedł w 2008 r. Za działalność naukową i dydaktyczną został uhonorowany w 1985 r. Złotym Krzyżem Zasługi. Z wielkim żalem pożegnaliśmy oddanego studentom nauczyciela akademickiego, utalentowaną badaczkę i troskliwego lekarza.

W dniu 22 sierpnia 2018 r. zmarła

dr n. med. Aleksandra NIEMIRO z d. Miller

urodzona w Grodnie, maturę uzyskała w 1947 r. w Białymstoku i podjęła w Gdańsku naukę w Szkole Asystentek Technicznych, którą ukończyła w 1949 r. W tym samym roku podjęła studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku, które ukończyła w 1954 r. uzyskując dyplom lekarza. Jeszcze jako studentka V roku została zatrudniona na stanowisku asystentki w Zakładzie Mikrobiologii Lekarskiej AMG kierowanym przez prof. S. Kryńskiego. W 1953 r. zawarła związek małżeński z Ryszardem Niemirowiczem, asystentem w Zakładzie Chemii Fizjologicznej AMG. Pracując w Zakładzie Mikrobiologii Lekarskiej, uzyskała w 1958 r. specjalizację II stopnia z mikrobiologii lekarskiej i obroniła w 1962 r. doktorat. Po doktoracie przeniosła się do I Kliniki Chorób Wewnętrznych kierowanej przez prof. Mariana Górskiego na stanowisko starszego asystenta, a od 1971 r. adiunkta. Specjalizację z zakresu chorób wewnętrznych I stopnia uzyskała w 1969 r., a II stopnia w 1972 r. W 1975 r. wraz z mężem wyemigrowała do Niemiec. Z ogromnym smutkiem żegnamy wieloletniego pracownika naukowego i dydaktycznego naszej Uczelni, nauczyciela i wychowawcę wielu pokoleń lekarzy.

W dniu 29 sierpnia 2018 r. zmarła

lek. Maria TOBOLSKA-BUKATO

absolwentka Oddziału Pediatrycznego Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Gdańsku, dyplom lekarza uzyskała w roku 1961. Jako specjalista pediatra pracowała na stanowisku zastępcy ordynatora oddziału dziecięcego i kierownika Przychodni Przyzakładowej, następnie lekarza Przychodni Rejonowej w Elblągu. Do 2017 r. była czynna zawodowo. Za działalność zawodową wyróżniona odznaką *Za wzorową pracę w służbie zdrowia*. Była wdową po lekarzu internście Sławomirze Bukato, który zmarł w 1985 r. Z wielkim żalem i smutkiem pożegnaliśmy oddanego małym pacjentom lekarza i cenionego przez pracowników przełożonego.

W dniu 22 października 2018 r. zmarła

dr n. med. Ewa WSZELAKI-LASS

absolwentka Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Gdańsku rocznika 1953-1958. Dyplom lekarza odebrała w 1960 r. Specjalista drugiego stopnia z ginekologii i położnictwa. Wieloletni asystent i adiunkt I Kliniki Położnictwa i Chorób Kobiety. Doktorat, którego promotorem był prof. S. Metler uzyskała w 1968 r. Za wysoko ocenianą działalność zawodową została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi. Na emeryturę przeszła w 1995 r., pozostając nadal aktywną zawodowo. Z głębokim smutkiem i żalem przyjęliśmy wiadomość o Jej nagłym odejściu. Pozostanie w pamięci jako osoba niezwykle pogodna, uczynna Koleżanka i sumienny, cieszący się powszechnym szacunkiem lekarz.

W dniu 18 października 2018 r. zmarł

prof. Franciszek SĄCZEWSKI

kierownik Katedry i Zakładu Technologii Chemicznej Środków Leczniczych GUMed w latach 1999-2018. Ukończył studia akademickie na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Gdańsku i uzyskał dyplom magistra farmacji w październiku 1974 r. Stopień naukowy doktora nauk farmaceutycznych otrzymał w 1981 r. na podstawie rozprawy pt. *Synteza niektórych pochodnych benzimidazolu o potencjalnej aktywności przeciwwirusowej*, a w 1988 r. – stopień naukowy doktora habilitowanego nauk farmaceutycznych na podstawie przedłożonej rozprawy pt. *Otrzymywanie i właściwości niektórych pochodnych 4,5-dihydroimidazolu*. Działalność naukowo-dydaktyczną nauczyciela akademickiego rozpoczął 1 listopada 1974 r. pod kierunkiem prof. Józefa Sawlewicza w Katedrze Chemii Organicznej AMG. W Katedrze tej pracował kolejno na stanowiskach asystenta (1974 r.), starszego asystenta (1978 r.), adiunkta (1981 r.), docenta (1990 r.) i od 1993 r. był zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego. W 1999 r. uzyskał tytuł naukowy profesora. W latach 1999-2002 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Farmaceutycznego AMG, a po przejściu na emeryturę prof. Zdzisława Brzozowskiego, w październiku 1999 r. Rektor AMG powierzył mu funkcję kierownika Katedry i Zakładu Technologii Chemicznej Środków Leczniczych. Od 2005 r. pracował tam na stanowisku profesora zwyczajnego.

Profesor Franciszek Sączewski był autorytetem w zakresie chemii medycznej, członkiem szeregu towarzystw naukowych: The Royal Society of Chemistry (Wielka Brytania), International Society of Heterocyclic Chemistry, Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, w którym pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Oddziału Gdańskiego (1996-1998). Jego działalność na rzecz środowiska naukowego w kraju znalazła wyraz w pracach Komitetu Terapii i Nauk o Leku PAN oraz kierowaniu pracami Komisji Projektowania i Syntezy Nowych Leków PAN. Przedstawione w publikacjach i komunikatach zjazdowych wyniki badań nad projektowaniem, syntezą, strukturą i właściwościami biologicznymi nowych związków heterocyklicznych wzbudziły zainteresowanie oraz uznanie wielu zespołów badawczych w kraju i poza jego granicami. Wymownym tego wyrazem było finansowanie podejmowanych kierunków badań z funduszy grantowych, dotacji ministerialnych, a zwłaszcza rozległa współpraca z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Wyrazem uznania dla autorytetu naukowego prof. Franciszka Sączewskiego było powierzenie mu odpowiedzialnych funkcji, w tym szaczonej roli promotora prof. Alana Katritzky'ego, któremu Senat AMG nadał godność doktora *honoris causa*, a także przewodniczącego komisji ds. nadania przez GUMed tytułu doktora *honoris causa* prof. Jackowi Namieśnikowi. Wiele uwagi prof. Franciszek Sączewski przywiązywał do działalności organizacyjnej na rzecz Uczelni, Wydziału oraz środowiska zawodowego farmaceutów.

Na stanowisku profesora nadzwyczajnego zatrudniono

- dr hab. Martę Chełmińską

Stopień doktora habilitowanego otrzymali:

- dr hab. Magdalena Górka-Ponikowska
- dr hab. Alicja Kuban-Jankowska
- dr hab. Piotr Łuczkiwicz
- dr hab. Katarzyna Nowicka-Sauer
- dr hab. Elżbieta Senkus-Konefka
- dr hab. Arkadiusz Szarmach

Na stanowisku adiunkta zatrudniono:

- dr. med. Piotra Bandosza
- dr. med. Jarosława Meyera-Szarego
- dr med. Magdalenę Stojek

Na stanowisku starszego wykładowcy zatrudniono:

- dr med. Annę Babińską
- dr med. Marię Hlebowicz
- dr. med. Tomasza Milczka

Jubileusz długoletniej pracy w GUMed obchodzą:

20 lat

- dr Anita Bułakowska
- dr med. Marta Gesing
- mgr Małgorzata Pawlak

25 lat

- dr med. Małgorzata Bilińska
- prof. dr hab. Katarzyna Emerich
- dr hab. Joanna Karbowska
- dr med. Izabela Łucka

30 lat

- dr hab. Maria Bieniaszewska
- dr Sławomir Świrydowicz

35 lat

- dr med. Jerzy Smutek

40 lat

- prof. dr hab. Antoni Nasal
- prof. dr hab. Jacek Witkowski
- prof. dr hab. Aleksandra Żurowska

Pracę w Uczelni zakończyli:

- lek. med. Joanna Dzwonkowska
- lek. med. Katarzyna Gałęcka
- dr med. Artur Gibas
- dr med. Mateusz Jagielski
- dr med. Maria Jankowska
- prof. dr hab. Roman Kaliszan
- prof. dr hab. Waław Kochman
- prof. dr hab. Anna Lebedzińska

- dr med. Krzysztof Leśniewski-Kmak
- dr n. med. Agata Przyborska
- dr hab. Alicja Renkielska, prof. nadzw.
- dr n. med. Monika Sawicka
- Ewa Stachewicz
- Beata Szymczak
- dr hab. Anna Wojtaszek-Słomińska
- dr med. Małgorzata Żwalewska-Pawliszak

Zmiany w zakresie pełnienia funkcji kierowników jednostek organizacyjnych

- Z dniem 30.09.2018 r. przestał pełnić funkcję kierownika Katedry i Zakładu Bromatologii prof. dr hab. Piotr Szefer
- Z dniem 1.10.2018 r. dr hab. Małgorzacie Grembeckiej powierzono funkcję kierownika Katedry i Zakładu Bromatologii
- Z dniem 30.09.2018 r. przestała pełnić funkcję kierownika Kliniki Alergologii prof. dr hab. Ewa Jassem
- Z dniem 1.10.2018 r. prof. dr. hab. Markowi Niedożytko powierzono funkcję p.o. kierownika Kliniki Alergologii
- Z dniem 30.09.2018 r. przestał pełnić funkcję kierownika Kliniki Pneumonologii oraz kierownika Katedry Pneumonologii i Alergologii prof. dr hab. Jan Marek Słomiński
- Z dniem 1.10.2018 r. prof. dr hab. Ewie Jassem powierzono funkcję kierownika Kliniki Pneumonologii
- Z dniem 30.09.2018 r. przestał pełnić funkcję kierownika Katedry i Zakładu Technologii Chemicznej Środków Leczniczych prof. dr hab. Franciszek Sączewski
- Z dniem 1.10.2018 r. dr hab. Anicie Kornickiej powierzono funkcję p.o. kierownika Katedry i Zakładu Technologii Chemicznej Środków Leczniczych
- Z dniem 30.09.2018 r. przestała pełnić funkcję kierownika Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii oraz funkcję kierownika Katedry Anestezjologii i Intensywnej Terapii prof. dr hab. Maria Wujtewicz
- Z dniem 1.10.2018 r. prof. dr. hab. Radosławowi Owczukowi powierzono funkcję kierownika Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii
- Z dniem 30.09.2018 r. przestała pełnić funkcję kierownika Kliniki Chirurgii Plastycznej dr hab. Alicja Renkielska, prof. nadzw.
- Z dniem 1.10.2018 r. dr. hab. Jerzemu Jankau powierzono funkcję kierownika Kliniki Chirurgii Plastycznej.

Zmiany na stanowiskach kierowniczych w grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi

- Z dniem 1.10.2018 r. mgr Beacie Kaszewskiej powierzono stanowisko kierownika Działu – dyrektora Biura ds. Zarządzania Zasobami Ludzkimi
- Z dniem 1.10.2018 r. mgr Milenie Kulikowskiej powierzono stanowisko kierownika w Dziale Organizacji i Legislacji.

NOWI DOKTORZY

Na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej GUMed

Stopień doktora nauk farmaceutycznych uzyskała

mgr farm. Kinga KOCHAN-JAMROZY – doktorantka Katedry i Zakładu Biologii i Botaniki Farmaceutycznej GUMed, praca pt. *Badania udziału miR-200b i miR-200c w regulacji angiogenezy wywołanej przez hipoksję*, promotor – dr hab. Rafał Bartoszewski, prof. nadzw. Rada Wydziału Farmaceutycznego z OML 18 września 2018 r. nadała stopień doktora nauk farmaceutycznych, dyscyplina nauki farmaceutyczne, specjalność: biochemia i biologia molekularna.

Na Wydziale Nauk o Zdrowiu z OPiIMMiT

Stopień doktora nauk medycznych w dyscyplinie medycyna uzyskały:

lek. Małgorzata Maria JELITTO-GÓRSKA – asystent II Zakładu Radiologii, praca pt. *Ocena ryzyka wystąpienia powikłań po zabiegach przezskórnej igłowej biopsji zmian patologicznych w obrębie klatki piersiowej*, promotor – dr hab. Edyta Szurowska, prof. nadzw., kierownik II Zakładu Radiologii. Rada Wydziału Nauk o Zdrowiu z OP i IMMiT 18 października 2018 r. nadała stopień doktora nauk medycznych, dyscyplina medycyna,

mgr Urszula ALINA WASZUT – uczestniczka SSD przy Klinice Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii, praca pt. *Assessment of the effect of mitotane on the expression profiles of*

genes involved in mitochondrial metabolism in human adrenocortical, lung, breast and colon cancer cell lines, Ocena wpływu mitotanu na ekspresję genów zaangażowanych w regulację metabolizmu mitochondrialnego w ludzkich liniach komórkowych raka kory nadnercza, płuc, piersi i jelita grubego, promotor – dr hab. Dorota Dworakowska, prof. wizytujący, Klinika Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii. Rada Wydziału Nauk o Zdrowiu z OP i IMMiT 18 października 2018 r. nadała stopień doktora nauk medycznych, dyscyplina medycyna;

Stopień doktora nauk o zdrowiu uzyskały:

mgr pielęgniarstwa ANETA KOŁODZIEJSKA – wykładowca Zakładu Pielęgniarstwa Ogólnego, praca pt. *Czynniki wpływające na jakość i skuteczność leczenia dietetycznego pacjentów z fenyloketonurią*, promotor – dr hab. Jolanta Wierzba, Zakład Pielęgniarstwa Ogólnego. Rada Wydziału Nauk o Zdrowiu z OP i IMMiT 18 października 2018 r. nadała stopień doktora w dziedzinie nauk o zdrowiu,

mgr Monika Aleksandra ZIĘTARSKA – uczestniczka SSD przy Zakładzie Żywienia Klinicznego i Dietetyki, praca pt. *Toksyczność chemioterapii, stan odżywienia i jakość życia pacjentów onkologicznych w stanie prekacheksji poddanych doustnej suplementacji pokarmowej*, promotor – dr hab. Sylwia Małgorzewicz, prof. nadzw., kierownik Katedry Żywienia Klinicznego. Rada Wydziału Nauk o Zdrowiu z OP i IMMiT 18 października 2018 r. nadała stopień doktora w dziedzinie nauk o zdrowiu. ■

Nagrody jubileuszowe UCK

Jubileusz długoletniej pracy obchodzą

20 lat

- Wojciech Siekierski
- Agnieszka Stenka
- Mariola Szeffler-Szymczak
- Magdalena Żywicka

25 lat

- Iwona Biadacz
- Ewa Lipska-Sidor
- Małgorzata Szczygieł
- Elżbieta Szulewska
- Jacek Uzdowski
- Anna Zbieska

30 lat

- Iwona Galewska
- Anna Grochowska

- Anna Kisielewska-Jessa
- Renata Latała-Makuch
- Beata Lubińska
- Marta Malińska
- Dorota Ślęmp
- Mariola Wysocka

35 lat

- Ewa Gołuńska
- Helena Kostyk
- Marek Szwed

40 lat

- Ewa Magryta

45 lat

- Tadeusz Koniecki
- Elżbieta Tyrała

O udarach w Radiu Gdańsk

Prof. Bartosz Karaszewski, kierownik Katedry Neurologii GUMed oraz **dr Bartosz Baścik** z Zakładu Radiologii GUMed byli gośćmi pierwszej po wakacyjnej przerwie audycji *Bądź zdrow bez kolejki*. Spotkanie odbyło się 15 października br. w innej niż do tej pory scenerii. Audycję zrealizowano w budynku Centrum Medycyny Inwazyjnej. Słuchacze mogli dowiedzieć się m.in. jakie są przyczyny i objawy udaru niedokrwinnego mózgu, który stanowi główną przyczynę niesprawności osób dorosłych w Polsce.

– Mamy pięć takich zespołów objawowych, którymi udar mózgu się zaczyna i to warto znać. Nie muszą wszystkie razem wystąpić, wystarczy, że jest jeden objaw – podkreślał prof. Karaszewski. – Jednym z najczęstszych są zaburzenia widzenia, kiedy pacjent widzi połówki swojego pola widzenia. Kolejnym zaburzeniem jest afazja. Wówczas osoby mają problem z rozumieniem lub generacją mowy i trudniej jej zakomunikować otoczeniu, że coś się dzieje. W tym przypadku ogromną rolę odgrywa

otoczenie, by umiało właściwie zidentyfikować objaw i zawiadomić służby ratunkowe.

Rozmowa dotyczyła również pilotażowego programu leczenia inwazyjnego udarów niedokrwiniennych mózgu metodą trombektomii mechanicznej, do realizacji którego Ministerstwo Zdrowia zakwalifikowało – jako jedyny ośrodek w Polsce Północnej – Uniwersyteckie Centrum Kliniczne w Gdańsku. Jak zaznaczyli specjaliści GUMed, trombektomia mechaniczna daje szansę na powrót do sprawności chorym po najcięższych udarach. Klinika Neurologii Dorosłych i Zakład Radiologii rozpoczęły leczenie udarów niedokrwiniennych mózgu metodą trombektomii mechanicznej w 2015 r., jako jeden z pierwszych ośrodków w kraju.

– Do tej pory, mimo braku refundacji, w naszym ośrodku przeprowadzono ponad 80 zabiegów trombektomii mechanicznej, w tym u pacjentów skierowanych przez inne oddziały udarowe Pomorza – mówił dr Baścik.

Zabieg trombektomii mechanicznej polega na mechanicznym usunięciu skrzepliny ze światła naczynia. Kwalifikują się do niego chorzy z najcięższymi udarami – spowodowanymi ostrą niedrożnością największych tętnic domózgowych i mózgowych. W tej grupie pacjentów, do czasu wprowadzenia trombektomii, rokowanie było w zdecydowanej większości niekorzystne nawet w przypadku zastosowania tzw. leczenia trombolitycznego (stosowanego w celu „rozpuszczenia” skrzepliny).

Bądź zdrow bez kolejki to autorski projekt Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Radia Gdańsk rozpoczęty w 2017 r. W ramach współpracy naukowcy GUMed raz w miesiącu spotykali się ze słuchaczami w sali koncertowej im. Janusza Hajduna w Radiu Gdańsk. Fachową wiedzą i poradami dzielili się do tej pory: ortopedzi, fizjoterapeuci, kardiolodzy, lekarze stomatolodzy, endokrynolodzy, immunolodzy, diabetolodzy, gastroenterolodzy, reumatolodzy, dermatolodzy i specjaliści z Wydziału Farmaceutycznego. Koordynatorami projektu są dziennikarka radiowa Joanna Matuszewska i rzecznik prasowy GUMed Joanna Śliwińska. W roku bieżącym zmieniono formę spotkań, a współpracę w zakresie edukacji zdrowotnej mieszkańców naszego regionu poszerzono o Uniwersyteckie Centrum Kliniczne. Audycję przeniesiono do przestrzeni szpitalnej, a rozmowy odbywać się będą w budynku CMI przy ul. Smoluchowskiego 17. Z ramienia UCK projekt realizuje Sylwia Mierzewska z Zespołu ds. Organizacji i Promocji.

Joanna Śliwińska,
rzecznik prasowy

Kalejdoskop 100 lat

W stulecie odzyskania niepodległości

Rok 2018 w całym kraju upływa pod znakiem obchodów stulecia odzyskania niepodległości przez Polskę. Gdański Uniwersytet Medyczny chciał potraktować to wydarzenie jako przyczynek do pokazania zmian, jakie na przestrzeni ostatnich 100 lat nastąpiły w polskiej nauce, z uwzględnieniem obszarów nam szczególnie bliskich – szeroko pojętej historii medycyny i farmacji. Cykl pt. *Kalejdoskop 100 lat* przybliżył kluczowe wydarzenia, osiągnięcia i postaci z historii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

Najnowsza prezentacja skupia się wokół pamiątkowych tablic umieszczonych na korytarzach i w salach wykładowych Uczelni. Przez ich pryzmat prezentuje sylwetki i losy bohaterów, którzy odcisnęli swe piętno na otoczeniu. Z jej kart poznajemy m.in. prof. Stanisława Blocha, pierwszego dziekana Oddziału Stomatologicznego i kierownika Katedry Protetyki Stomatologicznej, pierwszego dyrektora szpitala AMG dr. Stefana Michalaka czy prof. Stanisława Janickiego, który kierował Katedrą i Zakładem Farmacji Stosowanej, jak również był inicjatorem gdańskiej szkoły farmacji przemysłowej. Przedstawiamy je Czytelnikom, zachęcając do uważnego spoglądania na ściany wokół nas, które niejednokrotnie kryją piękne i nieznane historie.

Koordinatorami działań związanych ze stuleciem odzyskania przez Polskę niepodległości w naszej Uczelni są: Marek Bukowski z Muzeum Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Joanna Śliwińska, rzecznik prasowy

- Prof. Stanisław Sokół był wybitnym chirurgiem, kardiochirurgiem i chirurgiem dziecięcym.
- Pasjonowała Go historia chirurgii, był częstym gościem Biblioteki Głównej.

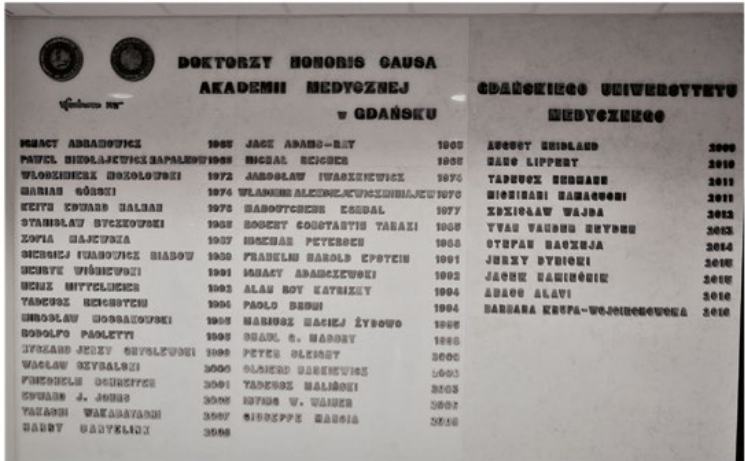

- Prof. Stanisław Janicki kierował Katedrą i Zakładem Farmacji Stosowanej.
- Był inicjatorem gdańskiej szkoły farmacji przemysłowej.
- Tablica znajduje się na ścianie sali wykładowej nr 1 na Wydziale Farmacji.

GUMed przy udziale m.in. Biblioteki Głównej, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, Archiwum, Sekcji Informacji i Promocji oraz Chóru GUMed.

Marek Bukowski,
Joanna Śliwińska

**DOKTORZY HONORIS CAUSA
AKADEMII MEDYCZNEJ
w GDAŃSKU**

IMACHT ABRAHAMOWICZ 1965	JACEK ABRAM-BRY 1965	ARNDT BRINLAND 2000	BARBARA KRUPA-WOJNICKIEWICZ 2010
PAWEŁ BIEDAJKOWICZ-BAPALEWICZ 1968	MICHAŁ REICHERT 1968	SAUL LIPPERT 2010	
WŁODZIMIECH BOGOLUBSKI 1972	JAKUBŁAW IWANKIEWICZ 1976	TADRUK BUDHARD 2011	
EMILIA GÓRSKI 1976	WŁADYSŁAW ALKONELKOWICZ-KLIMAJCZYK 1976	WIKTORIA BARANOWSKI 2011	
KRYSTYNA EDWARD BALBAK 1976	MARCO OTTAVIO CASALDI 1977	KSZCIEŚLAŃSKI WĄJDA 2012	
STANISŁAW STECZKOWSKI 1968	ROBERT COGNETTUS TALARZI 1968	YVAN VAURIN BRUNO 2012	
ZOFIA HAJCZYŃSKA 1937	HENRIK PETERSKI 1963	STEFAN BACHCZA 2014	
MICHAŁ IWANKIEWICZ-MIĄDOWY 1930	FRANZISKA BAROLA EPSTEIN 1961	JERZY DYBOWSKI 2016	
WIKTOR WITKOWSKI 1961	IMACHT ABRAHAMOWICZ 1965	JACEK BRONOWSKI 2016	
WIKTOR WITKOWSKI 1961	ALAN ROY KATSEK 1964	ADAM ALAVI 2016	
TARCES REICHERT 1964	PAOLO BRUNI 1964	BARBARA KRUPA-WOJNICKIEWICZ 2010	
WIKTOR WITKOWSKI 1961	MARIUSZ HAJCZYŃSKI 1968		
ROBERT WITKOWSKI 1965	OSCAR S. HADLEY 1968		
WIKTOR WITKOWSKI 1961	PETER OLESEY 2000		
WIKTOR WITKOWSKI 1961	OLGIERD BRONOWSKI 1960		
WIKTOR WITKOWSKI 1961	TARCES BALBONI 2003		
WIKTOR WITKOWSKI 1961	WIKTOR W. WILK 2007		
WIKTOR WITKOWSKI 1961	GIUSEPPE BARBIS 2010		
WIKTOR WITKOWSKI 1961			

- Od 1965 r. nadawany jest doktorat honorowy Akademii Medycznej, obecnie Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.
- Tablica w Atheneum Gedanense Novum.

Urolog na szkoleniu w Hiszpanii

Lek. Mikołaj Frankiewicz, doktorant i rezydent z Katedry i Kliniki Urologii GUMed uczestniczył w szkoleniu z zakresu laparoskopii i endourologii – ESU Hands-on Training Course on Laparoscopy and Endourology. Odbyło się ono w Centrum Szkoleniowym Chirurgii Małoinwazyjnej im. Jesus Uson (Cáceres, Hiszpania) w dniach 11-14.09.2018 r.

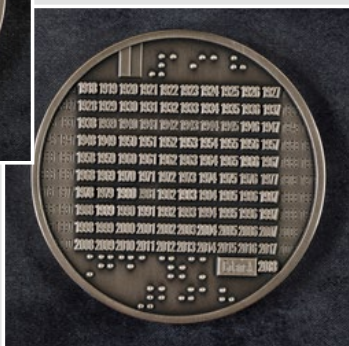
Udział w szkoleniu przeznaczony był dla rezydentów i specjalistów urologii z całej Europy, wyselekcjonowanych

na podstawie wyniku egzaminu E-BLUS (Exam in basic laparoscopic urological skills). Egzamin składał się z części teoretycznej i praktycznej z zakresu laparoskopowych i endoskopowych technik operacyjnych. Każdego roku do egzaminu E-BLUS podchodzi około 200 lekarzy. Poziom zdawalności egzaminu wynosi 10-15%. Do udziału w warsztatach w jednym z najnowocześniejszych ośrodków szkoleniowych w Europie zaproszonych zostało 10 lekarzy którzy osiągnęli najlepsze wyniki egzaminu praktycznego E-BLUS. Udział w szkoleniu był w całości ufundowany przez Europejskie Towarzystwo Urologiczne (EAU – European Association of Urology).

Czterodniowy kurs obejmował pełen zakres małoinwazyjnych zabiegów urologicznych zarówno na żywym modelu zwierzęcym, jak i na preparatach, które uczestnicy przeprowadzali pod czujnym okiem najwyższej klasy specjalistów. Ćwiczenia obejmowały m.in. wykonanie zespołów cewkowo-pęcherzowych, zabiegów organooszczędzających nerkę oraz nefrektomię i prostatektomię z limfadenektomią metodą laparoskopową na modelu świńskim. ■

Medal dla prof. Stefana Raszei

Prof. Stefan Raszeja, emerytowany kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej GUMed, major w stanie spoczynku otrzymał 5 października br. Medal Stulecia Niepodległości. Wręczył go prezydent Gdańska Paweł Adamowicz w ramach obchodów Stulecia Niepodległości Państwa Polskiego. Profesora uhonorowano medalem *w dowód uznania i wdzięczności za przyczynienie się do budowania suwerenności Rzeczypospolitej.* ■

1918-2018
Niepodległa

*W ramach obchodów stulecia Niepodległości Państwa Polskiego,
w dowód uznania i wdzięczności, za przyczynienie się do budowania i wzmocnienia suwerenności, pomyślności Rzeczypospolitej oraz wspólnoty obywatelskiej Polaków i poczucia tożsamości narodowej*

przyznaję

*Panu
mjr w st. spocz. Stefanowi Raszei*

*Medal Stulecia Niepodległości
Prezydenta Miasta Gdańska przyznawany w ramach obchodów Stulecia Niepodległości Państwa Polskiego*

Odzyskanie niepodległości jest wielkim świętem całego społeczeństwa, które łączy, bo zgoda i wspólnota zaczynają się tu – w naszych domach, miastach, społecznościach. Medal wręczony świadkom i współtwórcom nowej, wolnej Polski. Dumnie noszycym w sercach obraz Gdańska z dawnych i współczesnych lat. Instytucjom, stowarzyszeniom i organizacjom pozarządowym pracującym nad budowaniem naszej patriotycznej świadomości, realizującym idee wolności, solidarności i dążenia do pokoju oraz zgody.

Gdańsk, 05 października 2018 r.

Pracownicy chorym dzieciom

Wentylator kolumnowy, 15 sztab bezłateksowych i 18 lampek otrzymała Katedra i Klinika Pediatrii, Hematologii i Onkologii GUMed. Środki na zakup materiałów (1220 zł) zebrano podczas pikniku integracyjnego pracowników GUMed, który odbył się 22 czerwca br. – Cieszę się, że przy okazji naszej integracji mogliśmy pomóc małym pacjentom Kliniki – powiedział rektor Marcin Gruchała.

Rektor Gruchała otrzymał w podziękowaniu od dzieci obrazek namalowany przez Oliwkę, jedną z pacjentek Kliniki. ■

Prehabilitacja w UCK

Uniwersyteckie Centrum Kliniczne, szpital GUMed rozpoczyna systematyczny projekt wspierania chorych w okresie przed operacją, aby pokazać pacjentom, jakie działania przyspieszające proces zdrowienia i powrotu do sprawności po zabiegu chirurgicznym mogą podjąć zanim on nastąpi. Chwila, w której pacjent dowiaduje się o konieczności operacji, jest często dużym stresem, ale może też stać się momentem przebudzenia. Okres oczekiwania na operację warto wykorzystać na naukę aktywnego dbania o swoje zdrowie. Liczne badania naukowe i obserwacje kliniczne wykazały, że podniesienie wydolności psychofizycznej pacjenta w okresie przed operacją może zmniejszyć częstość powikłań, skrócić czas pobytu w szpitalu i przyspieszyć powrót do zdrowia. Działania na rzecz poprawy kondycji chorego prowadzone w okresie przedoperacyjnym nazywa się prehabilitacją.

– Podczas wizyty przedoperacyjnej w Klinice Kardiochirurgii przygotowujemy pacjenta do operacji serca. Oprócz typowego wywiadu i badania lekarskiego, ukierunkowanego na określenie chorób dodatkowych, przeprowadzamy badania stanu odżywienia oraz wydolności fizycznej – opisuje dr Magdalena Łasińska-Kowara, anesteziolog prowadząca program prehabilitacji w Klinice Kardiochirurgii i Chirurgii Naczyniowej UCK, szpitala GUMed. – Na tej podstawie wprowadzamy indywidualny, pięcioelementowy program prehabilitacji. Uczymy pacjenta wykonywać ćwiczenia oddechowe, wskazujemy kroki prowadzące do pozbycia się nałogu palenia, oferujemy rozmowę z psychologiem, zachęcamy do aktywności fizycznej i uzgadniamy jej bezpieczny zakres, konsultujemy sposób odżywiania i proponujemy modyfikacje diety, zalecamy suplementację żelaza i innych niezbędnych mikroelementów. Wszystko to w celu osiągnięcia możliwie najlepszej kondycji pacjenta przed operacją serca i skrócenia czasu rekonwalescencji.

NABIERZ SIĘ PRZED OPERACJĄ

PSYCHE / SPOKÓJ
MEDYTACJA

BRAK UŻYWKI

AKTYWNOŚĆ

DIETA

ODDECH

PREHABILITACJA
ZAJĘCIA DLA PACJENTÓW

Wykład poprowadzi dr n. med. Magdalena Łasińska-Kowara, anesteziolog
Ćwiczenia poprowadzą: mgr Patrycja Bernacka-Rubik, mgr Paulina Jasińska

Pacjentowi czeka Cię operacja? Podpowiemy Ci, jak się do niej przygotować. Zapraszamy na wykład i ćwiczenia oddechowe.
27 października 2018 o godz. 15.00 w sali wykładowej im. prof. Zdzisława Kieturakisa, budynek Centrum Medycyny Innowacyjnej (CMI), Gdańsk, ul. 80. Śmiałkowskię 17

WYKŁAD + ĆWICZENIA ODDECHOWE I REGENERACYJNE

UCK Uniwersyteckie Centrum Kliniczne

Joga Park

W działaniach na rzecz pacjentów wspierają dr Łasińską-Kowarę – Sabina Michalska, koordynatorka Poradni, Aleksandra Stańska, psycholog, fizjoterapeuci i pielęgniarki. Bardzo pomagają pozytywne nastawienie całego zespołu chirurgów i anesteziologów.

Projekt *Prehabilitacja w UCK* rozpoczął się od zajęć edukacyjnych dla pacjentów. Wykład *Nabierz sił przed operacją* odbył się 27 października br. w sali im. Zdzisława Kieturakisa. Po wykładzie, w salach seminaryjnych, odbyły się ćwiczenia oddechowe i regeneracyjne. ■

Rozmawiali o roli absolwentów w uczelniach

Kolejne spotkanie z cyklu NAWA Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej Direct to internationalization, które tym razem odbyło się 19 października br. w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym było poświęcone relacjom z absolwentami uczelni. Spotkanie otworzyli prof. dr hab. Tomasz Smiatcz, prorektor ds. studenckich GUMed oraz dyrektor NAWA Łukasz Wojdyga.

Tym razem tematem przewodnim spotkania były relacje z absolwentami, o których opowiadali eksperci EAIE (European Association for International Education: Serge Sych, Vice President for Enrollment Management, Career Services and Alumni Relations at Central European University in Budapest, Hungary) i Edyta Lachowicz-Santos, dyrektor Biura Komunikacji w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach.

Prezentacje i dyskusja dotyczyły udziału absolwentów zagranicznych w promocji uczelni, tego dlaczego, jak i co można/należy robić, by budować i rozwijać relacje z absolwentami, w tym również co uczelnia może i powinna oferować swoim absolwentom.

Paneliści podkreślili, że ludzie chętnie angażują się w działania, które budzą pozytywne emocje i budują relacje, a to sprawia, że chętnie współpracują z uczelnią w utrwalaniu

jej dobrego wizerunku za granicą. Co w konsekwencji przekłada się również na jeszcze większe zainteresowanie nowych kandydatów studiami w ich macierzystej uczelni.

Uczestnicy spotkania, którzy zjechali się z całej Polski mogli również uzyskać informacje o nowym programie NAWA International Alumni, który zaprezentowała Katarzyna Aleksy, kierownik Pionu Programów dla Instytucji NAWA. Jego celem jest wsparcie uczelni i jednostek naukowych prowadzących kształcenie w rozwoju długofalowych relacji z zagranicznymi absolwentami, wykorzystaniu ich wiedzy i doświadczeń w procesach edukacyjnych oraz budowaniu we współpracy z nimi marki polskich instytucji za granicą. Ogłoszenie konkursu na dofinansowanie tych działań przez NAWA ma na celu wsparcie uczelni w systemowym i długofalowym budowaniu relacji z zagranicznymi absolwentami, aktywizacji uczelni i jej pracowników w zakresie współpracy z zagranicznymi absolwentami, tworzenia warunków sprzyjających wykorzystaniu doświadczeń i wiedzy zagranicznych absolwentów w procesie edukacji i rozwoju kariery zawodowej obecnych studentów oraz działań służących budowaniu marki polskich uczelni za granicą dzięki współpracy z zagranicznymi absolwentami.

Uczestnicy mieli także możliwość zdobycia wiedzy na temat rynku edukacyjnego na Bliskim Wschodzie oraz w Wietnamie – rynki te zostały wybrane w oparciu o wyniki ankiet badających preferencje geograficzne uczelni. Warsztat na temat Bliskiego Wschodu poprowadziła Ewa Kiszka z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, a na temat rynku edukacyjnego w Wietnamie najważniejsze informacje przedstawiła Marta Forys z AGH.

Na zakończenie konferencji członkowie Pionu Komunikacji i Promocji NAWA zapoznali uczestników spotkania z planem działań dotyczących promocji zagranicznej NAWA na rok 2019. ■

Polityka Otwartości Polskiej Platformy Medycznej uchwalona

Senat Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, uchwałą nr 39/2018 z 24.09.2018 r., wprowadził w naszym Uniwersytecie Politykę Otwartości Polskiej Platformy Medycznej (PPM), zgodną z projektem unijnym *Polska Platforma Medyczna – portal zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym*. Projekt ten, realizowany przez Bibliotekę Główną GUMed od listopada ub. roku, wspólnie z bibliotekami uniwersytetów medycznych Wrocławia (lider projektu), Białegostoku, Katowic, Lublina, Szczecina, Warszawy oraz Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi, ma na celu stworzenie wspólnej platformy prezentującej i promującej – na zasadzie otwartości – osiągnięcia naukowe oraz potencjał badawczy jednostek uczestniczących. Warto podkreślić, że wszyscy partnerzy projektu uchwalają Politykę Otwartości PPM w jednolitej treści.

We wstępie do tego dokumentu podkreśla się, że intencją wprowadzających Politykę jest kierowanie się zasadą transparentności, uwzględnienie korzyści płynących z szerokiej współpracy i wymiany wiedzy oraz pragnienie zapewnienia wszystkim dostępu do wiedzy bez ograniczeń.

Dokument ten wskazuje, że pracownicy, doktoranci i studenci naszego Uniwersytetu powinni dążyć do zapewnienia otwartego dostępu zarówno do swoich publikacji, jak i do danych badawczych zbieranych, przetwarzanych lub wytwarzanych w trakcie badań.

W myśl Polityki Otwartości PPM autorzy zapewniają otwarty dostęp do publikacji, niezwłocznie po ich opublikowaniu,

poprzez zdeponowanie ich elektronicznej wersji w Repozytorium i publiczne udostępnienie tak, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym oraz możliwość nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie korzystania z nich. Proces deponowania prac naukowych obejmuje udzielenie przez autora licencji na korzystanie i rozpowszechnianie publikacji na wybranej przez siebie otwartej licencji. Polityka wskazuje także, że twórcy danych badawczych dokładają wszelkich starań w celu zapewnienia otwartego dostępu do tych danych, do których partner projektu posiada prawa majątkowe.

Co ważne, przyjęta Polityka Otwartości PPM jest jednocześnie instytucjonalną polityką otwartości GUMed, a jej uchwalenie wpisuje się w realizację wskazań sformułowanych w *Kierunkach rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce* (MNiSW, 2015 r.), wynikających z zaleceń Komisji Europejskiej z 17 lipca 2012 r. w sprawie dostępu do informacji naukowej i jej ochrony.

Pełen tekst dokumentu stanowi załącznik do przytoczonej na wstępie uchwały Senatu GUMed i znaleźć go można w serwisie extranetowym Uczelni pod adresem <https://dokumenty.gumed.edu.pl/2672>, a także w serwisie WWW Biblioteki na stronie Open Access / Polityka Otwartości PPM <https://biblioteka.gumed.edu.pl/?strona=401>.

mgr Elżbieta Kraszevska,
Biblioteka Główna

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Doktorantki z GUMed na podium

Członkinie grupy biegowej „GUMed na starcie” – **Paulina Dąbrowska** (Katedra i Zakład Toksykologii) i **Katarzyna Gruchała** (Zakład Prawa Medycznego i Farmaceutycznego) wzięły udział w I Mistrzostwach Polski Doktorantek i Doktorantów w biegach. Odbyły się one 6 października br. w Katowicach. Katarzyna Gruchała zajęła III miejsce w klasyfikacji kobiet na dystansie 4200 m. Wydarzenie było organizowane przez Śląski Uniwersytet Medyczny i Krajową Reprezentację doktorantów. ■

Scopus – coraz większe znaczenie kompletności danych w profilu uczelni i w profilu autora

Wraz z wejściem w życie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wzrasta znaczenie kompletności i poprawności danych indeksowanych w bazie Scopus. Dane znajdujące się w profilu Uczelni są od lat wykorzystywane do tworzenia krajowych i międzynarodowych rankingów uczelni wyższych, np. ranking „Perspektyw”, The World University Rankings czy QS World University Rankings. Dane te będą również wykorzystywane, zgodnie z zapowiedziami MNiSW, do oceny dorobku polskich uczelni podczas najbliższej ewaluacji.

Na kompletność i poprawność danych w bazie Scopus ma wpływ prawidłowa afiliacja publikacji oraz fakt, czy prace jednej osoby są przypisane do jednego profilu autora czy też do większej liczby profili.

Poprawna afiliacja

W celu uniknięcia sytuacji, kiedy nieprawidłowa afiliacja uniemożliwia w bazie Scopus przypisanie publikacji do profilu Uczelni, a więc i do jej dorobku, prace należy afiliować zgodnie z przykładami podanymi w załączniku do Zarządzenia nr 13/2018 Rektora Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego w sprawie wprowadzenia jednolitych zasad obowiązujących przy określaniu afiliacji w publikacjach naukowych autorstwa pracowników GUMed. W języku polskim nazwy jednostek należy więc podawać w formie mianownika, bez skrótów, a w języku angielskim w przyjętym tłumaczeniu, a nie w tłumaczeniu własnym. Przykładami **prawidłowych** zapisów w afiliacji są *Katedra i Klinika Hematologii i Transplantologii, Wydział Lekarski, Gdański Uniwersytet Medyczny* lub *Department of Haematology and Transplantology, Faculty of Medicine, Medical University of Gdańsk, Gdańsk, Poland*. Przykłady **nieprawidłowych** form w afiliacji, uniemożliwiających przypisanie w bazie Scopus publikacji do profilu GUMed, to *Klinika Położnictwa Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, Katedra Psychologii GUM w Gdańsku, Gdansk University of Medical Sciences*.

Jeden profil autora

Dodatkowo warto zwrócić uwagę czy w bazie Scopus Państwa prace są przypisane do jednego profilu autora czy być może do większej liczby profili. Jeśli do większej liczby profili, należy te profile ze sobą połączyć, wcześniej upewniwszy się, czy wszystkie prace wyświetlające się w tych profilach, to Państwa prace. Instrukcję w języku polskim jak połączyć profile można znaleźć m.in. na stronie: <https://www.elsevier.com/pl-pl/connect>.

Uporządkowanie profili autorskich i ich zawartości w bazie Scopus jest bardzo ważne. Istnienie w Scopusie jednego profilu autora, w którym wykazane są wszystkie jego publikacje zindeksowane w tej bazie, ułatwi analizę cytowań, poprawi także jakość danych znajdujących się w profilu naszego Uniwersytetu. Usprawni również powiązanie konta autora w rejestrze ORCID z jego publikacjami w bazie Scopus.

Kompletność danych w Scopusie i w systemie ORCID jest istotna o tyle, że w przyszłości MNiSW zamierza przeprowadzić ocenę uczelni na podstawie publikacji widniejących w rejestrze ORCID.

Należy pamiętać, że wraz z indeksowaniem w bazie Scopus kolejnych Państwa publikacji mogą pojawić się nowe Państwa profile. Konieczne jest więc regularne sprawdzanie, czy w Scopusie nie pojawiły się nowe profile autora i – w razie takiej konieczności – każdorazowe łączenie ich z już istniejącym profilem. Poza tym niezbędne jest również systematyczne sprawdzanie, czy wykaz publikacji znajdujący się w profilu ORCID jest aktualny i – w razie potrzeby – jego uzupełnianie.

Wszystkie niezbędne informacje dotyczące łączenia konta w rejestrze ORCID z publikacjami w bazie Scopus znajdują się w serwisie WWW Biblioteki na stronach Bibliografia i bibliometria.

mgr Paulina Biczowska,
Pracownia Bibliograficzna, Biblioteka Główna

Goście ze Szwecji w Uczelni

Wymiana doświadczeń i funkcjonowanie polskiej służby zdrowia – to główne tematy wizyty 24-osobowej grupy pracowników z Kliniki Vårdcentralen Åttkanten z Karlstadu w Katedrze Medycyny Rodzinnej GUMed. Wśród gości, którzy odwiedzili Uczelnię 12 października br., znaleźli się lekarze, pielęgniarki, położne, sekretarki medyczne oraz osoby zajmujące się administracją. **Dr Agata Sadowska** z Zakładu Medycyny Rodzinnej oraz rezydent **lek. Daniel Góralczyk** przedstawili prezentację na temat funkcjonowania medycyny rodzinnej w Polsce. Szwedzcy specjaliści przybliżyli natomiast funkcjonowanie służby zdrowia w ich kraju. Podział zakresu usług medycznych w Szwecji jest inny niż w Polsce. Do obowiązków lekarzy należą zagadnienia *stricte* medyczne – dia-

gnozowanie i terapia. Profilaktyką, kontrolą efektów leczenia czy wypisywaniem recept zajmują się pielęgniarki i położne, często mające specjalizacje w chorobach przewlekłych. ■

X Konferencja

Choroby Serca i Naczyń

IX Zimowe Spotkanie Sekcji
Farmakoterapii Sercowo-Naczyniowej
Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego

Sopot, 13–15 grudnia 2018 roku

Sheraton Sopot Hotel, ul. Powstańców Warszawy 10

Przewodniczący Komitetu Naukowego:
prof. dr hab. n. med. Krzysztof Narkiewicz

ORGANIZATOR

PATRONAT
MEDIALNY

tvmed

Szczegółowe informacje i rejestracja na stronie internetowej:

www.chorobyserca.viamedica.pl

Konferencja jest skierowana do wszystkich osób zainteresowanych tematyką. Sesje satelitarne firm farmaceutycznych, sesje firm farmaceutycznych oraz wystawy firm farmaceutycznych są skierowane tylko do osób uprawnionych do wystawiania recept lub osób prowadzących obrót produktami leczniczymi — podstawa prawna: Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2008 r. nr 45, poz. 271).

17-0257.001.011

W sprzedaży

Pozaustrojowe oczyszczanie krwi na oddziale intensywnej terapii

Romuuald Lango, Krzysztof Kusza (red.)

Cena katalogowa: 170,00 zł

Cena Ikamed: 129,00 zł

Całkiem niedawno, bo jeszcze około ćwierci wieku temu, ciągle leczenie nerkozastępcze było niedostępne, a przerywana dializoterapia, wiążąca się z koniecznością transportu wentylowanego chorego na oddział dializ oraz z gwałtownymi zmianami objętości wewnątrznaczyniowej, w niewielkim stopniu zwiększała jego szansę na prze-

życie. Obecnie metody ciągłego leczenia nerkozastępczego zostały szeroko rozpowszechnione, dzięki szkoleniom prowadzonym przez towarzystwa naukowe i producentów sprzętu oraz obniżeniu kosztów procedur, między innymi z powodu ich szerokiego stosowania. Doświadczenia zdobyte przy wprowadzaniu leczenia nerkozastępczego stały się podstawą rozwoju innych metod pozaustrojowego oczyszczania krwi, w tym także leczenia wspomaganego wątroby, które nieco później przeszło podobną ewolucję. Dopełnieniem kompleksowości przedstawianego opracowania są rozdziały dotyczące sposobów usuwania mediatorów reakcji zapalnej i toksyn bakteryjnych, a także plazmaferezy. Cenne uzupełnienie wiedzy na temat leczenia objawowego, jakim jest pozaustrojowe oczyszczanie krwi, stanowią rozdziały napisane przez Autorów reprezentujących różne dziedziny medycyny, takie jak toksykologia, nefrologia, nefrologia dziecięca, a także przez przedstawicieli producentów stosowanego sprzętu. Umożliwiają one całościowe zrozumienie procesów zachodzących w organizmie chorego, poznanie zasad działania wykorzystywanych urządzeń, a co najważniejsze, przedstawiają wiedzę na temat warunków koniecznych do rozpoczęcia i zakończenia leczenia, tak aby jego efekt był optymalny.

Podręcznik *Pozaustrojowe oczyszczanie krwi na oddziale intensywnej terapii* wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu naszego środowiska. Będzie też zapewne wykorzystywany w postępowaniu terapeutycznym na oddziałach innych specjalności, na których technologia pozaustrojowego oczyszczania krwi nie były dotychczas stosowane.

prof. dr hab. n. med. Romuuald Bohatyrewicz

<https://www.ikamed.pl/pozaustrojowe-oczyszczanie-krwi-na-oddziale-intensywnej-terapii-VMG01220>

Diabetologia 2018

Leszek Czupryniak, Krzysztof Strojek

Cena katalogowa: 110,00 zł

Cena Ikamed: 78,00 zł

„Cukrzyca — jakie to proste!”, chciało się powiedzieć po lekturze tej książki. Niniejsza publikacja to napisane w bardzo przystępny i kompetentny sposób opracowanie, w którym każdy lekarz znajdzie najważniejsze i najbardziej aktualne wiadomości dotyczące cukrzycy. Sukces poprzedniej edycji podręcznika świadczy o jego dużej przydatności dla lekarzy praktyków w podejmowaniu decyzji klinicznych w codziennej pracy z chorym na cukrzycę. Gratulując

Autorom pomysłu i wykonania, pozostaje z nadzieją na coroczne aktualizacje tej publikacji.

prof. dr hab. n. med. Grzegorz Dzida

<https://www.ikamed.pl/diabetologia-2018-VMG01227>

Biblioteka czasopisma „Psychiatria”. Tom 1. Podstawy rozpoznawania i leczenia wybranych zaburzeń snu

Adam Wichniak, Marek Jarema

Cena katalogowa: 115,00 zł

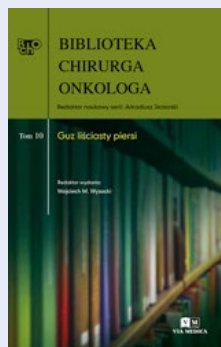
Cena Ikamed: 84,00 zł

Sen jest stanem świadomości, który charakteryzuje się utratą kontaktu z otoczeniem, zmniejszoną reaktywnością na bodźce zewnętrzne oraz pełną odwracalnością, czyli szybkim powrotem do stanu czuwania pod wpływem adekwatnych bodźców zewnętrznych. Dodatkowo w czasie snu dochodzi do przyjęcia charakterystycznej postawy spoczynku oraz zaprzestania aktywności ruchowej. Dorosły człowiek poświęca na sen blisko jedną trzecią doby. Już sam ten fakt świadczy o tym, że jest to proces fizjologiczny niezbędny do prawidłowego funkcjonowania organizmu.

Sen umożliwia odpoczynek, regeneruje, przywraca energię do działania, poprawia nastrój, sprawia, że stajemy się uważni, konsoliduje pamięć. Zła jakość snu lub zbyt krótki sen mogą prowadzić do chorób somatycznych, zaburzeń psychicznych, zwiększają ryzyko wypadków, pogarszają wyniki pracy, nauki w szkole oraz istotnie obniżają jakość życia. Mimo kluczowego znaczenia, jakie dla zdrowia i samopoczucia ma regularne wysypianie się, znaczna część społeczeństwa w krajach rozwiniętych sypia zdecydowanie zbyt krótko i uważa czas poświęcony na sen za stracony. Według danych Amerykańskiej Narodowej Fundacji Snu (NFS, *National Sleep Foundation*) średnia długość snu Amerykanów w ciągu ostatnich 100 lat skróciła się o ponad 2 godziny i spadła poniżej granicy 7 godzin minimalnego czasu snu zalecanego przez Amerykańską Akademię Medycyny Snu (AASM, *American Academy of Sleep Medicine*) jako konieczny dla osób dorosłych.

(ze Wstępu)

<https://www.ikamed.pl/biblioteka-czasopisma-quot-psychiatria-quot-1-podstawy-rozpoznawanie-i-leczenie-wybranych-zaburzen-snu-VMG01231>

Biblioteka Chirurga Onkologa. Tom 10. Guz liściasty piersi

Arkadiusz Jeziorski, Wojciech M. Wysocki (red.)

Cena katalogowa: 109,00 zł

Cena Ikamed: 78,00 zł

Guz liściasty należy do rzadkich nowotworów; stanowi 0,2–2% nowotworów piersi u kobiet. Mimo że jest znany od około stu lat, jego biologia została lepiej poznana dopiero w latach 80. ubiegłego wieku dzięki badaniom i pionierskim publikacjom między innymi polskich autorów.

Odnoszę wrażenie, że guz liściasty, zwłaszcza w złośliwej postaci, często był przedmiotem nieporozumień klinicznych, szczególnie w aspekcie planowanej rozległości zabiegu operacyjnego, choć podjęcie decyzji o leczeniu uzupełniającym też, jak sięgam pamięcią, budziło wiele wątpliwości. Dlatego z wielką radością przyjąłem od Profesora Wojciecha Wysockiego propozycję zredagowania kolejnego tomu Biblioteki Chirurga Onkologa i poświęcenia go w całości problematyce tego nowotworu. Publikacja, stanowiąca plon dociekań naukowych i obserwacji klinicznych kilku pokoleń onkologów z ośrodka krakowskiego, z jednej strony jest ukoronowaniem ich wieloletniej pracy, a z drugiej — daje nam, klinicytom, jasny przekaz co do współczesnych zaleceń postępowania w przypadku tych chorych.

Pierwszą amputację piersi, opisaną w 1773 roku w polskiej literaturze medycznej, wykonano prawdopodobnie z powodu guza liściastego. Dlatego także z powodów historycznych należy zapoznać się z tematyką zaproponowaną przez grono ekspertów z Centrum Onkologii Instytutu imienia Marii Skłodowskiej-Curie — Oddziału w Krakowie i znakomicie zredagowaną przez Redaktora Wydania.

Arkadiusz Jeziorski

<https://www.ikamed.pl/biblioteka-chirurga-onkologa-tom-10-guz-lisciasty-piersi-VMG01226>

Immatrykulacje w Uczelni

Wydział Lekarski

English Division

Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej

Wydział Nauk o Zdrowiu

STRATEGIA GUMed 2019-2025 w świetle Ustawy 2.0

SPOTKANIA KONSULTACYJNE

14 listopada 2018 r. godz. 13.00-15.00

Auditorium Primum im. prof. Olgierda Narkiewicza,
Atheneum Gedanense Novum (al. Zwycięstwa 41/42)

21 listopada 2018 r. godz. 12.00-14.00

Aula im. prof. Kieturakisa w CMI (ul. Smoluchowskiego 17)

28 listopada 2018 r. godz. 15.00-17.00

Audytorium Maximum Wydziału Farmaceutycznego z OML
(al. gen. J. Hallera 107)

WYRAŻ SWOJĄ OPINIĘ

Wypełnij formularz konsultacyjny na stronie strategia.gumed.edu.pl

PROSIMY O ZABRANIE
TELEFONU KOMÓRKOWEGO

